

REPUBLIKA SLOVENIJA
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

2022

Redno letno poročilo
PREGLED PO MINISTRSTVIH
IN DRUGIH INSTITUCIJAH

REPUBLIKA SLOVENIJA
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Redno letno poročilo za leto 2022

PREGLED PO MINISTRSTVIH IN
DRUGIH INSTITUCIJAH

3. DEL

Ljubljana, april 2023

Miha Lobnik, zagovornik načela enakosti

Predgovor predstojnika Zagovornika načela enakosti

Lani smo pri Zagovorniku načela enakosti uspešno zaključili prvi primer zastopanja žrtve diskriminacije na sodišču. Zastopanje stranke, ki je bila diskriminirana na podlagi starosti, se je po treh letih pravednosti končalo s sodnimi potrditvami diskriminacije in dosojenim nadomestilom žrtvi. Dodatno smo nato pri Zagovorniku pripravili še zgibanki, ki opozarjata na nedopustnost diskriminacije tako starejših kot mladih.

Ko se prijavitelji diskriminacije obrnejo na nas, v večini primerov že vedo, da je za ugotovitev diskriminacije najprej treba ugotoviti osebno okoliščino, zaradi katere je bil nekdo neupravičeno obravnavan slabše. V letu 2022 smo svetovali 440 posameznikom, ki so v prošnjah za svetovanje oziroma prijavah kot razlog diskriminacije največkrat navedli osebno okoliščino invalidnosti.

Povezano s to osebno okoliščino smo pri Zagovorniku lani izdali posebno poročilo o dostopnosti srednjih šol za gibalno ovirane. Ugotovili smo, da zanje v nekaterih regijah sploh ni dostopnih šol, v nekaterih pa le ena šola. Opomnili smo, da je leto 2025 skrajni rok za zagotovitev dostopnosti objektov v javni rabi po Zakonu o izenačevanju možnosti invalidov.

Največ prijav diskriminacije smo tudi v lanskem letu dobili na področju dela in zaposlovanja. Med njimi so pogosti primeri zaradi starševstva, nosečnosti in zdravstvenega stanja pri dodeljevanju nagrad iz naslova poslovne uspešnosti podjetij oz. t. i. božičnic. Tudi v lanskem letu so iz nekaterih uspešnih podjetij glede božičnic sporočili, da se diskriminacije v zvezi z njimi do takrat niso zavedali, zdaj pa jo bodo odpravili.

Za doseganje napredka pri zagotavljanju enake obravnave in enakih možnosti v družbi so pomembna tudi Zagovornika priporočila. Namenjena so odpravi diskriminacije, za spodbujanje enakega obravnavanja in izboljšavi predlogov zakonov ter veljavnih predpisov. Lani je bila z uresničitvijo enega izmed njih odpravljena dolgoletna diskriminacija pri krvodajalstvu.

Boljše poznavanje načel enake obravnave in enakih možnosti pa krepimo tudi z okroglimi mizami in spletnimi pogovori o svojih izdelkih. Eden izmed njih je bil pogovor ob izdaji našega strokovnega prevoda priročnika o evropskem protidiskriminacijskem pravu Agencije EU za temeljne pravice (FRA). Kot so povedali sodelujoči profesorji treh pravnih fakultet, si je zaradi primerov iz priročnika lažje predstavljati pravne koncepte tudi pri poučevanju. Prevod bo v pomoč pri nadaljnjem razvoju slovenske pravne terminologije.

Dodaten kamenček v mozaik izboljšav na področju varstva pred diskriminacijo v Sloveniji smo prispevali tudi s pridobitvijo evropskih sredstev za projekt »Soočimo se z diskriminacijo – ustvarjajmo družbo enakih možnosti«.

Ob tej priložnosti se za profesionalno in prizadevno delo zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem. Zahvaljujem pa se tudi vsem, ki še naprej podpirajo delovanje, dejavnosti in razvoj Zagovornika načela enakosti.

Miha Lobnik
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Ljubljana, april 2023

REDNO LETNO POROČILO 2022

Vsebina sistemskega pregleda

- 1 DELOVANJE ORGANA**
- 2 DEJAVNOSTI ORGANA**
- 3 DELO ZAGOVORNIKA S POSAMEZNIMI PRIMERI**
- 4 SVETOVANJE, INFORMIRANJE IN PODPORA**
- 5 ZASTOPANJE IN SPREMLJANJE V SODNIH POSTOPKIH**
- 6 UGOTAVLJANJE DISKRIMINATORNOSTI RAVNANJ**
- 7 OCENE DISKRIMINATORNOSTI PREDPISOV**
- 8 PODATKI O OBRAVNAVANIH PRIMERIH DISKRIMINACIJE PRI DRUGIH DRŽAVNIH ORGANIH**
- 9 VARSTVO PRED DISKRIMINACIJO NA DRUŽBENI RAVNI**
- 10 PRIPOROČILA**
- 11 UKREPI ZA ODPRAVO DISKRIMINACIJE IN SPODBUJANJE ENAKEGA OBRAVNAVANJA**
- 12 RAZISKOVALNA DEJAVNOST**
- 13 IZOBRAŽEVANJE, OZAVEŠČANJE IN OBVEŠČANJE**
- 14 SODELOVANJE S CIVILNO DRUŽBO**
- 15 SODELOVANJE NA DRŽAVNI RAVNI**
- 16 MEDNARODNO SODELOVANJE**

Spletna verzija je dostopna na povezavi
<https://zagovornik.si/izdelki-zagovornika/letno-porocilo/>.

Vsebina pregleda po osebnih okoliščinah

- 1 SPOL**
- 2 NARODNOST**
- 3 RASA ALI ETNIČNO POREKLO**
- 4 JEZIK**
- 5 VERA ALI PREPRIČANJE**
- 6 INVALIDNOST**
- 7 STAROST**
- 8 SPOLNA USMERJENOST, SPOLNA IDENTITETA IN SPOLNI IZRAZ**
- 9 DRUŽBENI POLOŽAJ**
- 10 PREMOŽENJSKO STANJE**
- 11 IZOBRAZBA**
- 12 ZDRAVSTVENO STANJE**
- 13 NOSEČNOST IN/ALI STARŠEVSTVO**
- 14 DRŽAVLJANSTVO**
- 15 KRAJ BIVANJA ALI STALNO PREBIVALIŠČE**
- 16 ZAKONSKI STAN ALI DRUŽINSKI STATUS**
- 17 DRUGE OSEBNE OKOLIŠČINE**
- 18 VSE ALI VEČ OSEBNIH OKOLIŠČIN HKRATI**
- 19 DRUGE OKOLIŠČINE, KI NISO OSEBNE OKOLIŠČINE PO ZVARD**

Spletna verzija je dostopna na povezavi
<https://zagovornik.si/izdelki-zagovornika/letno-porocilo/>.

Vsebina pregleda po ministrstvih in drugih institucijah

- 1** **MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO, SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI (MDDSZ)**
- 2** **MINISTRSTVO ZA FINANCE (MF)**
- 3** **MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO (MGRT)**
- 4** **MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO (MZI)**
- 5** **MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST IN ŠPORT (MIZŠ)**
- 6** **MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO (MJU)**
- 7** **MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO (MKGP)**
- 8** **MINISTRSTVO ZA KULTURO (MK)**
- 9** **MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE (MNZ)**
- 10** **MINISTRSTVO ZA OBRAMBO (MORS)**
- 11** **MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR (MOP)**
- 12** **MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE (MP)**
- 13** **MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE (MZ)**
- 14** **MINISTRSTVO ZA ZUNANJE ZADEVE (MZZ)**
- 15** **VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE**
- 16** **URAD VLADE ZA NARODNOSTI**
- 17** **URAD VLADE ZA OSKRBO IN INTEGRACIJO MIGRANTOV**
- 18** **URAD VLADE ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU**
- 19** **SLUŽBA VLADE ZA DIGITALNO PREOBRAZBO**

- 20 DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE**
- 21 DRUGI DRŽAVNI ORGANI, LOKALNE SKUPNOSTI, NOSILCI JAVNIH POOBLASTIL
IN PRAVNE OSEBE**
- 22 SPLOŠNI IN POSEBNI UKREPI ZA ODPRAVO DISKRIMINACIJE IN SPODBUJANJE
ENAKEGA OBRAVNAVANJA**

Spletna verzija je dostopna na povezavi
<https://zagovornik.si/izdelki-zagovornika/letno-porocilo/>.

Kazalo

	MINISTRSTVA IN DRUGE INSTITUCIJE	18
1	MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO, SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI (MDDSZ)	22
1.1	OCENE DISKRIMINATORNOSTI PREDPISOV	23
1.2	PRIPOROČILA ZAGOVORNIKA MDDSZ	26
1.3	UGOTAVLJANJE DISKRIMINATORNOSTI RAVNANJ	30
1.4	SVETOVANJE, INFORMIRANJE IN PODPORA	32
1.5	SODELOVANJE ZAGOVORNIKA Z MDDSZ	39
2	MINISTRSTVO ZA FINANCE (MF)	42
2.1	OCENE DISKRIMINATORNOSTI PREDPISOV	43
2.2	PRIPOROČILA ZAGOVORNIKA MF	43
2.3	UGOTAVLJANJE DISKRIMINATORNOSTI RAVNANJ	43
2.4	SVETOVANJE, INFORMIRANJE IN PODPORA	43
2.5	SODELOVANJE ZAGOVORNIKA Z MF	43
3	MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO (MGRT)	44
3.1	OCENE DISKRIMINATORNOSTI PREDPISOV	45
3.2	PRIPOROČILA ZAGOVORNIKA MGRT	45
3.3	UGOTAVLJANJE DISKRIMINATORNOSTI RAVNANJ	46
3.4	SVETOVANJE, INFORMIRANJE IN PODPORA	48
3.5	SODELOVANJE ZAGOVORNIKA Z MGRT	51
4	MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO (MZI)	52
4.1	OCENE DISKRIMINATORNOSTI PREDPISOV	53
4.2	PRIPOROČILA ZAGOVORNIKA MZI	53
4.3	UGOTAVLJANJE DISKRIMINATORNOSTI RAVNANJ	54
4.4	SVETOVANJE, INFORMIRANJE IN PODPORA	55
4.5	SODELOVANJE ZAGOVORNIKA Z MZI	55
5	MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST IN ŠPORT (MIZŠ)	56
5.1	OCENE DISKRIMINATORNOSTI PREDPISOV	57
5.2	PRIPOROČILA ZAGOVORNIKA MIZŠ	58
5.3	UGOTAVLJANJE DISKRIMINATORNOSTI RAVNANJ	60
5.4	SVETOVANJE, INFORMIRANJE IN PODPORA	62
5.5	SODELOVANJE ZAGOVORNIKA Z MIZŠ	64

6	MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO (MJU)	66
6.1	OCENE DISKRIMINATORNOSTI PREDPISOV	67
6.2	PRIPOROČILA ZAGOVORNIKA MJU	68
6.3	UGOTAVLJANJE DISKRIMINATORNOSTI RAVNANJ	70
6.4	SVETOVANJE, INFORMIRANJE IN PODPORA	71
6.5	SODELOVANJE ZAGOVORNIKA Z MJU	73
7	MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO (MKGP)	74
7.1	OCENE DISKRIMINATORNOSTI PREDPISOV	75
7.2	PRIPOROČILA ZAGOVORNIKA MKGP	75
7.3	UGOTAVLJANJE DISKRIMINATORNOSTI RAVNANJ	75
7.4	SVETOVANJE, INFORMIRANJE IN PODPORA	75
7.5	SODELOVANJE ZAGOVORNIKA Z MKGP	75
8	MINISTRSTVO ZA KULTURO (MK)	76
8.1	OCENE DISKRIMINATORNOSTI PREDPISOV	77
8.2	PRIPOROČILA ZAGOVORNIKA MK	77
8.3	UGOTAVLJANJE DISKRIMINATORNOSTI RAVNANJ	77
8.4	SVETOVANJE, INFORMIRANJE IN PODPORA	77
8.5	SODELOVANJE ZAGOVORNIKA Z MK	78
9	MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE (MNZ)	80
9.1	OCENE DISKRIMINATORNOSTI PREDPISOV	81
9.2	PRIPOROČILA ZAGOVORNIKA MNZ	82
9.3	UGOTAVLJANJE DISKRIMINATORNOSTI RAVNANJ	83
9.4	SVETOVANJE, INFORMIRANJE IN PODPORA	84
9.5	SODELOVANJE ZAGOVORNIKA Z MNZ	87
10	MINISTRSTVO ZA OBRAMBO (MORS)	92
10.1	OCENE DISKRIMINATORNOSTI PREDPISOV	93
10.2	PRIPOROČILA ZAGOVORNIKA MORS	93
10.3	UGOTAVLJANJE DISKRIMINATORNOSTI RAVNANJ	93
10.4	SVETOVANJE, INFORMIRANJE IN PODPORA	94
10.5	SODELOVANJE ZAGOVORNIKA Z MORS	94
11	MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR (MOP)	96
11.1	OCENE DISKRIMINATORNOSTI PREDPISOV	97
11.2	PRIPOROČILA ZAGOVORNIKA MOP	97
11.3	UGOTAVLJANJE DISKRIMINATORNOSTI RAVNANJ	97
11.4	SVETOVANJE, INFORMIRANJE IN PODPORA	97
11.5	SODELOVANJE ZAGOVORNIKA Z MOP	97

12	MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE (MP)	98
12.1	OCENE DISKRIMINATORNOSTI PREDPISOV	99
12.2	PRIPOROČILA ZAGOVORNIKA MP	100
12.3	UGOTAVLJANJE DISKRIMINATORNOSTI RAVNANJ	101
12.4	SVETOVANJE, INFORMIRANJE IN PODPORA	101
12.5	SODELOVANJE ZAGOVORNIKA Z MP	102
13	MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE (MZ)	104
13.1	OCENE DISKRIMINATORNOSTI PREDPISOV	105
13.2	PRIPOROČILA ZAGOVORNIKA MZ	105
13.3	UGOTAVLJANJE DISKRIMINATORNOSTI RAVNANJ	105
13.4	SVETOVANJE, INFORMIRANJE IN PODPORA	106
13.5	SODELOVANJE ZAGOVORNIKA Z MZ	108
14	MINISTRSTVO ZA ZUNANJE ZADEVE (MZZ)	110
14.1	OCENE DISKRIMINATORNOSTI PREDPISOV	111
14.2	PRIPOROČILA ZAGOVORNIKA MZZ	111
14.3	UGOTAVLJANJE DISKRIMINATORNOSTI RAVNANJ	111
14.4	SVETOVANJE, INFORMIRANJE IN PODPORA	111
14.5	SODELOVANJE ZAGOVORNIKA Z MZZ	112
15	VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE	114
15.1	OCENE DISKRIMINATORNOSTI PREDPISOV	115
15.2	PRIPOROČILA ZAGOVORNIKA VLADI	117
15.3	UGOTAVLJANJE DISKRIMINATORNOSTI RAVNANJ	119
15.4	SVETOVANJE, INFORMIRANJE IN PODPORA	119
15.5	SODELOVANJE ZAGOVORNIKA Z VLADO	119
16	URAD VLADE ZA NARODNOSTI (UN)	120
16.1	OCENE DISKRIMINATORNOSTI PREDPISOV	121
16.2	PRIPOROČILA ZAGOVORNIKA UN	121
16.3	UGOTAVLJANJE DISKRIMINATORNOSTI RAVNANJ	121
16.4	SVETOVANJE, INFORMIRANJE IN PODPORA	122
16.5	SODELOVANJE ZAGOVORNIKA Z UN	123
17	URAD VLADE ZA OSKRBO IN INTEGRACIJO MIGRANTOV (UOIM)	124
17.1	OCENE DISKRIMINATORNOSTI PREDPISOV	125
17.2	PRIPOROČILA ZAGOVORNIKA UOIM	125
17.3	UGOTAVLJANJE DISKRIMINATORNOSTI RAVNANJ	125
17.4	SVETOVANJE, INFORMIRANJE IN PODPORA	125
17.5	SODELOVANJE ZAGOVORNIKA Z UOIM	125

18	URAD VLADE ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU (USZS)	126
18.1	OCENE DISKRIMINATORNOSTI PREDPISOV	127
18.2	PRIPOROČILA ZAGOVORNIKA USZS	127
18.3	UGOTAVLJANJE DISKRIMINATORNOSTI RAVNANJ	127
18.4	SVETOVANJE, INFORMIRANJE IN PODPORA	127
18.5	SODELOVANJE ZAGOVORNIKA Z USZS	127
19	SLUŽBA VLADE ZA DIGITALNO PREOBRAZBO	128
19.1	OCENE DISKRIMINATORNOSTI PREDPISOV	129
19.2	PRIPOROČILA ZAGOVORNIKA SLUŽBI VLADE ZA DIGITALNO PREOBRAZBO	130
19.3	UGOTAVLJANJE DISKRIMINATORNOSTI RAVNANJ	131
19.4	SVETOVANJE, INFORMIRANJE IN PODPORA	131
19.5	SODELOVANJE ZAGOVORNIKA S SLUŽBO VLADE ZA DIGITALNO PREOBRAZBO	131
20	DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE	132
20.1	OCENE DISKRIMINATORNOSTI PREDPISOV	133
20.2	PRIPOROČILA ZAGOVORNIKA DRŽAVNEMU ZBORU	133
20.3	UGOTAVLJANJE DISKRIMINATORNOSTI RAVNANJ	138
20.4	SVETOVANJE, INFORMIRANJE IN PODPORA	138
20.5	SODELOVANJE ZAGOVORNIKA Z DRŽAVNIM ZBOROM	138
21	DRUGI DRŽAVNI ORGANI, LOKALNE SKUPNOSTI, NOSILCI JAVNIH POOBLASTIL IN PRAVNE OSEBE	140
21.1	OCENE DISKRIMINATORNOSTI PREDPISOV	141
21.2	PRIPOROČILA ZAGOVORNIKA DRUGIM DRŽAVNIM ORGANOM, LOKALNIM SKUPNOSTIM, NOSILCEM JAVNIH POOBLASTIL IN PRAVNIM OSEBAM	142
21.3	UGOTAVLJANJE DISKRIMINATORNOSTI RAVNANJ	144
21.4	SVETOVANJE, INFORMIRANJE IN PODPORA	147

22	SPLOŠNI IN POSEBNI UKREPI ZA ODPRAVO DISKRIMINACIJE IN SPODBUJANJE ENAKEGA OBRAVNAVANJA	150
22.1	MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO, SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI	153
22.2	MINISTRSTVO ZA FINANCE	156
22.3	MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO	157
22.4	MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO	158
22.5	MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST IN ŠPORT	159
22.6	MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO	162
22.7	MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO	163
22.8	MINISTRSTVO ZA KULTURO	164
22.9	MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE	165
22.10	MINISTRSTVO ZA OBRAMBO	166
22.11	MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR	167
22.12	MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE	168
22.13	MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE	169
22.14	MINISTRSTVO ZA ZUNANJE ZADEVE	170
22.15	VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE	171
22.16	URAD VLADE ZA NARODNOSTI	172
22.17	URAD VLADE ZA OSKRBO IN INTEGRACIJO MIGRANTOV	173
22.18	URAD VLADE ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU	174
22.19	SLUŽBA VLADE ZA DIGITALNO PREOBRAZBO	175
22.20	DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE	176
	KRATICE IN OKRAJŠAVE	178

MINISTRSTVA IN DRUGE INSTITUCIJE

V nadaljevanju so nekateri rezultati dela Zagovornika prikazani na način, da so v poglavju o posameznem ministrstvu uvrščene tiste zadeve, ki sodijo v njegovo pristojnost. Za vsako ministrstvo in druge institucije je vsebina urejena v istih podpoglavjih:

1. Ocene diskriminatornosti predpisov,
2. Priporočila Zagovornika ministrstvu,
3. Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj,
4. Svetovanje, informiranje in podpora,
5. Sodelovanje Zagovornika z ministrstvom.

Ministrstva so navedena po abecednem vrstnem redu.

Številke zadev primerov so zapisane z barvami, ki označujejo posamezna področja družbenega življenja:

Delo in zaposlovanje

- Pogoji za dostop do zaposlitve, samozaposlitve in poklica (vključno z izbirnimi merili in pogoji zaposlovanja, ne glede na vrsto dejavnosti in na vseh ravneh poklicne hierarhije, vključno z napredovanjem);
- Dostop do vseh oblik in do vseh ravni karijerne orientacije in svetovanja, poklicnega in strokovnega izobraževanja in usposabljanja, nadaljnega poklicnega usposabljanja in pre-usposabljanja, vključno z delovno prakso;
- Zaposlitveni pogoji in pogoji dela, vključno s prenehanjem pogodbe o zaposlitvi in plačami.

Članstvo v sindikatih

- Članstvo in vključevanje v organizacijo delavcev ali delodajalcev ali v vsako organizacijo, katere člani opravljajo določen poklic, vključno z ugodnostmi, ki jih zagotavljajo take organizacije.

Socialne pravice

- Socialna zaščita, vključno s socialno varnostjo;
- Socialne ugodnosti.

Zdravstveno varstvo

- Zdravstveno varstvo.

Izobraževanje

- Vzgoja in izobraževanje.

Trg dobrin in storitev

- Dostop do dobrin in storitev, ki so na voljo javnosti, vključno s stanovanji, in preskrbo z njimi.

Drugo

- V to področje spadajo zadeve, ki jih ni mogoče uvrstiti v zgornje kategorije in zadeve, ki naslavljajo vsa področja hkrati ali pa splošno področje varstva pred diskriminacijo.

Pregled statusov priporočil

Zagovornik je statuse priporočil preverjal s poizvedbami pri naslovnikih priporočil, ki so bile poslane januarja 2023. Na podlagi prejetih odgovorov je Zagovornik na presečni datum 31. januar 2023 status priporočil opredelil kot uresničena ali neuresničena.

Status priporočila na dan 31. januar 2023:

- Uresničeno: ●
- Neuresničeno: ●

Nekatera priporočila za spodbujanje enakega obravnavanja so sistemska in splošna, njihov cilj je predvsem delovati preventivno in ozaveščati, pogosto pa so poslana več naslovnikom hkrati. V teh primerih ni mogoče preprosto in enoznačno določiti njihovega statusa. V teh primerih so označena kot:

- Sistemsko priporočilo: ●

1 **MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO, SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI (MDDSZ)**

- 1.1 **Ocene diskriminatornosti predpisov**
- 1.2 **Priporočila Zagovornika MDDSZ**
- 1.3 **Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj**
- 1.4 **Svetovanje, informiranje in podpora**
- 1.5 **Sodelovanje Zagovornika z MDDSZ**

1.1 Ocene diskriminatornosti predpisov

! **Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju je po oceni Zagovornika diskriminatoren do tistih zaposlenih, ki opravljajo dela, ki jih po določeni starosti ni mogoče uspešno poklicno opravljati**

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2) je diskriminatoren do tistih zaposlenih, ki opravljajo dela, ki jih po določeni starosti ni mogoče uspešno poklicno opravljati (npr. policisti). Mirovanje poklicnega zavarovanja jih v slabši položaj, v primerjavi z drugimi zaposlenimi, neupravičeno postavlja zaradi njihovih osebnih okoliščin starševstva, spola in invalidnosti. Zagovornik je MDDSZ priporočil spremembe ZPIZ-2 na način, da se iz zakona črta mirovanje poklicnega zavarovanja za dela, ki jih po določeni starosti ni mogoče uspešno poklicno opravljati ([050-2/2018/22](#)).

! **Zakon o urejanju trga dela je po oceni Zagovornika diskriminatoren do nekaterih tujcev**

Zagovornik je v postopku ocene diskriminatornosti Zakona o urejanju trga (ZUTD) dela ocenil, da povzroča 8.a člen tega zakona diskriminatorno obravnavo nekaterih tujcev. Da bi še ostali v evidenci brezposelnih oseb, na kar je vezana tudi upravičenost do socialnih pravic, morajo opraviti izpit iz osnovnega znanja slovenščine. Za državljane Evropske unije, Norveške, Islandije, Lihtenštajna in Švice časovni rok za izpolnitev tega pogoja ni določen. Za državljane tretjih držav pa je rok 12 mesecev. Zagovornik je ocenil, da to razlikovanje temelji samo na osebni okoliščini državljanstva in da za to ni upravičenega razloga. Ocenil je še, da ta neupravičeno različna obravnava še posebej prizadene državljane določenih tretjih držav. MDDSZ je priporočil odpravo diskriminacije s spremembo zakona ([050-24/2020/14](#)).

! **Ureditev pravice do dodatka za pomoč in postrežbo za mladoletne osebe, ki so zaradi svojih oviranosti odvisni od tuje nege in pomoči, je diskriminatorna**

Zagovornik je prejel pobudo za oceno diskriminatornosti ureditve pravice do dodatka za pomoč in postrežbo (DPP) po Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2). Pobudnica je navedla, da v njenem društvu že več let opozarjajo na diskriminatorno ureditev pravice do DPP. Ta do 18. leta starosti pripada zgolj slepim in slabovidnim otrokom in mladoletnikom. Otroci s posebnimi potrebami, ki so zaradi svoje oviranosti prav tako odvisni od tuje pomoči za opravljanje večine ali vseh osnovnih življenjskih potreb in imajo podobne ali pa celo večje težave, pa pravice do DPP pred dopolnjenim 18. letom starosti nimajo, ker niso slepi ali slabovidni. Ko pa ti otroci dosežejo starost 18 let, jim ta pravica pripada po Zakonu o socialnem vključevanju invalidov (ZSVI). Pobudnica je opozorila, da naj bi se na tak način ustvarila privilegirana in deprivilegirana skupina otrok s posebnimi potrebami. Zagovornik je ocenil, da je peti odstavek 100. člena ZPIZ-2 diskriminatoren do vseh videčih mladoletnih oseb, ki so zdravstveno zavarovane po drugih zavarovancih zavoda ali upokojencih, in ki prav tako kot slepe osebe potrebujejo za opravljanje svojih osnovnih življenjskih potreb pomoč druge osebe ter bi zato lahko bile upravičene do DPP. Zagovornik je na pristojne organe naslovil priporočilo za odpravo pravne praznine v ZPIZ-2 oziroma v Zakonu o starševskem varstvu in družinskih prejemkih, ki ureja dodatek za nego otroka na način, da bi tudi otroci s posebnimi potrebami bili v primerljivem položaju kot so slepi, upravičeni do DPP oziroma do ustreznega povišanega dodatka za nego otroka ([050-28/2020/24](#)).

! Zakon o socialnem vključevanju invalidov je po oceni Zagovornika diskriminatoren do oseb z dolgotrajno duševno boleznijo

Po Zakonu o socialnem vključevanju invalidov (ZSVI) polnoletnim osebam, ki si zaradi invalidnosti in nezmožnosti za delo ne morejo zagotavljati socialne varnosti in se vključevati v družbo, pripada nadomestilo za invalidnost, ne glede na njihovo premoženjsko stanje. Do tega nadomestila pa niso upravičene za delo nezmožne osebe z duševnimi boleznimi, katerih bolezensko stanje je trajno in se izboljšanje ne pričakuje. Po ZSVI jim namreč ni možno dodeliti statusa invalida. Zagovornik je ocenil, da je takšna ureditev diskriminatorna, saj je položaj teh oseb primerljiv z drugimi osebami, ki jim je status invalida po ZSVI možno priznati. Zagovornik je MDDSZ priporočil, da naj razširi prvi odstavek 3. člena ZSVI na način, da bodo do statusa invalida po ZSVI upravičene tudi osebe z dolgotrajno duševno boleznijo, ki zaradi svoje invalidnosti ne morejo samostojno opravljati večine ali vseh življenjskih potreb ter si zagotavljati sredstev za preživljanje, in se brez pomoči ne morejo enakovredno vključevati v družbo ([050-29/2020/12](#)).

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki zahteva hkratno izpolnitev pogoja starosti in pokojninske dobe za pridobitev pravice do starostne pokojnine za državljane, ki so začeli delati pred 18. letom starosti, po oceni Zagovornika ni diskriminatoren

Zagovornik je prejel pobudo, v kateri posameznici navajata domnevno diskriminatorno ureditev pri upokojevanju državljanov s končano poklicno izobrazbo. Zagovornik je ocenil, da ureditev iz 27. in 28. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2) ne pomeni diskriminacije. Takšna ureditev zasleduje legitimen cilj zagotavljanja dolgoročne vzdržnosti pokojninskega sistema z namenom zagotavljanja uresničevanja pravic zavarovancem, ki šele vstopajo v zavarovanje, na podlagi načela medgeneracijske solidarnosti. Znižanje starostne meje za upokojitev s 65 let na 60 let za tiste, ki že pred 65. letom starosti dopolnijo pokojninsko dobo 40 let, že predstavlja prilagoditev za osebe, ki so se zgodaj vključile na trg dela ([050-22/2021/9](#)).

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju z določbami o upravičenosti težjih psihiatričnih bolnikov do dodatka za pomoč in postrežbo po oceni Zagovornika ni diskriminatoren

Zagovornik je na podlagi predloga društva skladno z 38. členom ZVarD ocenjeval, ali so člani Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2), ki določajo standarde za upravičenost do dodatka za pomoč in postrežbo (DPP), diskriminatorni do težjih psihiatričnih bolnikov. Gre za določbe 101. člena (o opravljanju osnovnih življenjskih potreb), 102. člena (o ugotavljanju in določanju pogojev upravičencev) ter 103. člena (o višini odmere DPP). Za pridobitev natančnejših podatkov se je Zagovornik s poizvedbo obrnil na Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. To je na poizvedbo odgovorilo s posredovanjem informacij, ki mu jih je pomagal priskrbeti Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Zagovornik je na podlagi pojasnil ministrstva ugotovil, da težji psihiatrični bolniki, kot skupina niso izključeni iz upravičenosti, niti do višjega niti do najvišjega DPP. Je pa upravičenost odvisna od strokovne ocene posameznikovega zdravstvenega stanja (kognitivnih sposobnosti). V specifiko takšne ocene se Zagovornik ne more spuščati, saj to presega njegove pristojnosti, določene z ZVarD. Zagovornik je tako ocenil, da določbe ZPIZ-2 o upravičenosti težjih psihiatričnih bolnikov do DPP niso diskriminatorne, saj ne omejujejo absolutne upravičenosti težjih psihiatričnih bolnikov do določene višine DPP ([050-40/2021/8](#)).

Zahteva po zvišanju izobrazbe za opravljanje dela v javnem sektorju ni diskriminacija

Zagovornik je prejel pobudo za oceno diskriminatornosti Zakona o urejanju trga dela (ZUTD), ki v 189. členu nalaga, da morajo tisti, ki imajo ob uveljavitvi zakona (1. 1. 2011) raven izobrazbe 6/2, ne glede na delovno dobo, v petih letih od uveljavitve zakona pridobiti še 7. stopnjo izobrazbe. Po drugi strani pa morajo tisti, ki imajo 6. stopnjo izobrazbe, ob pogoju 15 let delovne dobe pridobiti le raven izobrazbe 6/2. Zagovornik je ugotovil, da ureditev izhaja iz prehodne določbe 189. člena, ki je bil sprejet za ureditev položaja uslužbencev, ki po uveljavitvi novele zakona niso imeli ustrezne ravni izobrazbe za opravljanje svojega dela. Zagovornik je ugotovil, da dosežena stopnja izobrazbe, ki se zahteva za določeno delovno mesto, ni osebna okoliščina v smislu ZVarD, saj lahko posameznik stopnjo zahtevane izobrazbe doseže z nadaljnjim izobraževanjem, pri čemer je bilo za to predvideno tudi dovolj dolgo časovno obdobje. ZUTD je torej za obe kategoriji uslužbencev zahteval, da sta zvišali svojo izhodiščno stopnjo izobrazbe vsaj za eno stopnjo. Iz 189. člena ZUTD tako ne izhaja, da bi bil razlog za domnevno slabšo obravnavo katera od osebnih okoliščin, ki so varovane po ZVarD. Glede na navedeno Zagovornik podrobnejše ocene diskriminatornosti zakona ni izvedel ([050-1/2022/2](#)).

Določitev draginjskega dodatka ni bila diskriminatorna do oseb z invalidnostmi

Zagovornik je prejel pobudo za izvedbo ocene diskriminatornosti predloga Zakona o začasnih ukrepih za odpravo posledic draginje za najbolj ranljive skupine prebivalstva (ZZUOPD). Pobudnik je zatrjeval, da so kategorije upravičencev določene preozko. Dodatek naj bi pripadal zgolj tistim invalidom, ki imajo nadomestilo za invalidnost, invalidi, ki nadomestila nimajo, pa naj bi bili izločeni, čeprav imajo priznano invalidnost in izdane odločbe o telesnih okvarah. Zagovornik je ugotovil, da je bil krog upravičencev oblikovan glede na dohodkovno stanje posameznika. Z vidika presoje diskriminacije je bistveno, ali so posamezne skupine, ki so v primerljivih položajih, obravnavane enako oziroma če niso, ali za različno urejanje obstaja razumen razlog, ki izhaja iz narave stvari. Iz zakonodajnega gradiva ni izhajalo, da bi zakonodajalec pri urejanju kroga upravičencev do energetskega dodatka posameznike, ki so v primerljivem položaju, obravnaval različno. Četudi je pri oblikovanju upravičencev po 3. členu morebiti izpustil kakšno kategorijo invalidov, pa to ne pomeni, da posamezniki morda niso upravičenci do dodatka iz naslova prejemka denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka (po 2. členu) ter posledično tudi do draginjskega dodatka. Glede na navedeno Zagovornik podrobnejše ocene diskriminatornosti zakona ni izvedel ([050-16/2022/3](#)).

1.2 Priporočila Zagovornika MDDSZ

Zakon o urejanju trga dela (ZUTD, EPA 2547 - VIII) (naslovljena na DZ)

Priporočila (0709-29/2021/3):

1. Podrobno naj analizira in pojasni vse namene, cilje in predvsem učinke dodanega 13.a člena glede spremembe t. i. primerne zaposlitve. Obrazloži naj sorazmernost predlaganega ukrepa v razmerju do pravic delavcev oziroma brezposelnih ter v okviru ostalih funkcij države pri urejanju trga dela. ●
2. Glede predlagane spremembe zakonske določbe, po kateri bi se obdobje vključenosti v program javnih del podaljšalo z do dveh na največ štiri leta, naj MDDSZ v obrazložitvah predloga vključi oceno učinka na položaj dolgotrajno brezposelnih oseb, vključenih v program javnih del, zlasti z vidika zagotavljanja njihovih enakih možnosti pri dostopu do redne zaposlitve. ●
3. MDDSZ naj utemelji sorazmernost predlaganega 9. člena, ki na novo ureja, da pritožba zoper odločbo glede prenehanja vodenja v evidenci brezposelnih oseb ne zadrži izvršitve. ●
4. MDDSZ naj odpravi določbo veljavnega zakona, ki določa zahtevo po vstopnem znanju slovenskega jezika, saj ta razlikuje med registrirano brezposelnimi osebami na podlagi osebnih okoliščin. ●
5. MDDSZ naj odpravi razlikovanje glede na doseženo raven izobrazbe pri upravičenosti do spodbude za zaposlovanje iz 66.a člena zakona. ●

Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (ZSDP-1, EPA 2545 - VIII) (naslovljeni na DZ)

Priporočili (0070-13/2021/4):

1. MDDSZ naj utemelji določbe, ki se nanašajo na področje prenosa Direktive (EU) 2019/1158, predvsem v delu, ko uskladitev s to direktivo ni nujno potrebna. ●
2. MDDSZ naj analizira vzroke za neopravičene izostanke (romskih) učencev, njihovega domnevnega zgodnjega osipništva in prekinitve nadaljnega šolanja ter pripravi analizo učinkov predlaganih zakonskih določb na enakopravnost, enake možnosti in enako obravnavo. ●

Zakon o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre, EPA 2546 - VIII) (naslovljeni na DZ)

Priporočili (0070-1/2022/1):

1. MDDSZ naj vključi celovito presojo učinkov na enakopravnost, enake možnosti in enako obravnavo v okviru načrtovanja ukrepov, ki zaostrejuje pogoj za uživanje denarne socialne pomoči. ●
2. MDDSZ naj vključi celovito presojo učinkov na enakopravnost, enake možnosti in enako obravnavo v okviru načrtovanja ukrepov, ki naj bi bili ciljno usmerjeni zlasti v Rome. ●

Družinski zakonik (DZ, EPA 190 - IX) (naslovljeno na DZ)

Priporočilo (001-8/2022/3):

1. MDDSZ naj sprejme Predlog zakona o spremembah Družinskega zakonika (DZ-B). ●

Zakon o dostopnosti do proizvodov in storitev za invalide (ZDPSI, EVA 2022-2611-0014)

Priporočila (0700-50/2022/1):

1. MDDSZ naj naslov zakona spremeni v »Zakon o dostopnosti do nekaterih proizvodov in storitev«. ●
2. Zakon naj se uskladi z obveznostmi zagotavljati dostopnost proizvodov in storitev po pravu EU, Konvenciji o pravicah invalidov, Evropski konvenciji o človekovih pravicah, Zakonu o izenačevanju možnosti invalidov ter Zakonu o varstvu pred diskriminacijo. ●
3. MDDSZ naj jasno določi, da ZDPSI dodatno ureja pravice potrošnikov tako, da ga poveže z drugimi že veljavnimi dolžnostmi ponudnikov zagotoviti dostopnost proizvodov in storitev končnim potrošnikom ter s pravico zagotavljati enako obravnavanje potrošnikov (prepoved diskriminacije), ki vključuje dolžnost ponudnikov potrošniku zagotoviti razumne prilagoditve pri dostopu do dobrin in storitev. ●
4. MDDSZ naj termin »invalidi« nadomesti s terminom »osebe/ljudje z invalidnostmi« in kot upravičene potrošnike teh proizvodov in storitev vključi tudi osebe s funkcionalnimi omejitvami ter jih ustrezno opredeli. ●
5. MDDSZ naj odpravi predlagane izjeme in dodatna prehodna obdobja za dostopnost teh proizvodov in storitev v razmerjih do končnega potrošnika. ●
6. V 22. členu ZDPSI naj MDDSZ določi vsa ključna merila za upravičene izjeme od zahtev po dostopnosti zaradi bistvene spremembe proizvodov ali čezmernega bremena. ●

7. MDDSZ naj sprejme predpis o minimalnih zahtevah za dostopnost do vsega blaga in storitev za izvajanje petega odstavka 8. člena Zakona o izenačevanju možnosti invalidov. ●
8. MDDSZ naj jasno uredi pravice potrošnikov, njihovih organizacij ter združenj do varstva v primerih kršitev zahtev po dostopnosti tako, da se opredelijo pravna sredstva, ki jih imajo na voljo, in se omogoči njihovo sodelovanje v sodnih in upravnih postopkih. Višina načrtovanih glob za prekrške ne sme biti nižja od tistih, ki jih določa Zakon o izenačevanju možnosti invalidov. ●

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2)

Priporočilo (050-28/2020/25):¹

1. MDDSZ naj zakon spremeni tako, da bo vsem mladoletnim otrokom s posebnimi potrebami, ki potrebujejo pomoč druge oziroma tretje osebe za opravljanje svojih osnovnih življenjskih potreb, oziroma njihovim staršem ali skrbnikom omogočena upravičenost do dodatka za pomoč in postrežbo oziroma do ustrezno povišanega dodatka za nego otroka. ●

Zakon o urejanju trga dela (ZUTD)²

Priporočilo (050-24/2020/15):

1. MDDSZ naj zakon spremeni tako, da bo odpravil diskriminacijo državljanov tretjih držav na način, da bo obveza vključitve v tečaj in pristop k izpitu iz znanja slovenskega jezika na vstopni ravni (raven zahtevnosti A1) veljala tudi za državljane tretjih držav oziroma za vse brezposelne tujce na enak način, kot zdaj velja za državljane drugih držav članic EU. ●

Zakon o socialnem vključevanju invalidov (ZSVI)³

Priporočilo (050-29/2020/13):

1. MDDSZ naj zakon spremeni v delu, ki ureja krog upravičencev do statusa invalida, torej razširi prvi odstavek 3. člena ZSVI na način, da bodo do statusa invalida po ZSVI upravičene tudi osebe z dolgotrajno duševno boleznijo, ki zaradi svoje invalidnosti ne morejo samostojno opravljati večine ali vseh življenjskih potreb ter si zagotavljati sredstev za preživljanje in se brez pomoči ne morejo enakovredno vključevati v družbo. ●

1 Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 48/22 – uradno prečiščeno besedilo).

2 Zakon o urejanju trga dela (Uradni list RS, št. 80/10, 40/12 – ZUJF, 21/13, 63/13, 100/13, 32/14 – ZPDZC-1, 47/15 – ZZSDT, 55/17, 75/19, 11/20 – odl. US, 189/20 – ZFRO, 54/21, 172/21 – ZODPol-G, 54/22 in 59/22 – odl. US).

3 Zakon o socialnem vključevanju invalidov (Uradni list RS, št. 30/18, 196/21 – ZDok in 206/21 – ZDUPŠOP).

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2)⁴

Priporočilo (050-2/2018/23):

1. MDDSZ naj zakon spremeni tako, da se iz enajstega odstavka 200. člena v zvezi z drugim odstavkom 211. člena črta mirovanje poklicnega zavarovanja za dela, ki jih po določeni starosti ni mogoče uspešno poklicno opravljati. ●

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2)⁵

Priporočilo (0700-14/2022/6):

1. MDDSZ naj upravičenost do oprostitve plačevanja prispevkov v primeru bolniške odsotnosti samostojnih podjetnikov, ki so do oprostitve upravičeni v času bolniške odsotnosti v trajanju do 30 dni, uredi tako, da bo plačila prispevkov oproščen tudi izplačevalec nadomestila v primeru bolniške odsotnosti, daljše od 30 dni. ●

Zakon o izplačilu neizplačanega nadomestila za invalidnost (ZINNI)⁶

Priporočilo (0702-212/2022/2):

1. MDDSZ naj zakon dopolni na način, da bo vsem upravičencem pravice do invalidskega nadomestila, ki je priznana po Zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb, priznana od polnoletnosti dalje. ●

4 Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2), Uradni list RS, št. 96/12, 39/13, 46/13 - ZIPRS 1314-A, 63/13 - ZIUPTDSV, 99/13 - ZSVarPre-C, 101/13 - ZIPRS1415, 111/13 - ZMEPIZ-1, 44/14, 85/14 - ZUJF-B, 95/14 - ZIUPTDSV-A, 97/14 - ZMEPIZ-1A, 95/14 - ZIPRS1415-C, 95/14 - ZUPPJS15, 95/14 - ZUJF-C, 31/15 - ZISDU-3, 90/15 - ZIUPTD, 90/15 - ZUPPJS16, 96/15 - ZIPRS1617, 102/15, 42/16 - odl. US, 80/16 - ZIPRS1718, 88/16 - ZUPPJS17, 40/17, 23/17, 75/17 - ZIUPTD-A, 65/17, 71/17 - ZIPRS1819, 28/19, 75/19 - ZIPRS2021, 75/19 - ZUPPJS2021, 75/19, 36/20 - ZIUJP, 49/20 - ZIUZEOP, 61/20 - ZIUZEOP-A, 139/20 - ZUPPJS2021-A, 139/20, 174/20 - ZIPRS2122, 189/20 - ZFRQ, 15/21 - ZDUOP, 51/21, 74/21 - ZIPRS2122-A, 121/21.

5 Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 48/22 – uradno prečiščeno besedilo).

6 Zakon o izplačilu neizplačanega nadomestila za invalidnost (Uradni list RS, št. 202/21).

1.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj

! Božičnica, vezana na prisotnost delavca na delovnem mestu, pomeni diskriminacijo zaradi zdravstvenega stanja ali nosečnosti/starševstva

Zagovornik je leta 2022 v več primerih ugotovil diskriminacijo pri izplačevanju poslovne uspešnosti oziroma božičnice, ko so delodajalci kot merilo za način izračuna božičnice upoštevali odsotnost z dela zaradi zdravstvenega stanja (bolniškega staleža) ali starševstva (materinski ali očetovski dopust, dopust za nego otroka). V teh primerih so delodajalci izplačilo nižali za tiste zaposlene, ki so bili na bolniškem ali starševskem dopustu. V primerih je Zagovornik ugotovil, bodisi posredno bodisi neposredno diskriminacijo, odvisno od tega, kako so bila merila za izračun izplačila določena. Če so se merila neposredno nanašala na bolniško ali starševsko odsotnost, je ugotovil neposredno diskriminacijo. Če so bila na videz nevtralna glede na osebne okoliščine zaposlenega in so se nanašala na odsotnost na splošno, je ugotovil posredno obliko diskriminacije. V enem primeru je podjetje diskriminatorno ureditev odpravilo že med samim postopkom, trije primeri pa so še v obravnavi pred Upravnim sodiščem. (Odločbe št. 0700-12/2021/14 z dne 4. 2. 2022, **0700-13/2022/11** z dne 30. 11. 2022, **0700-62/2021/14** z dne 29. 8. 2022, **0700-5/2021/9** z dne 31. 1. 2022, **0700-26/2021/18** z dne 7. 7. 2022).

! Omejitev zaposlitve za osebe, ki zaradi vere nosijo naglavno ruto

Na Zagovornika so se obrnile posameznice, ki zaradi vere nosijo naglavno ruto. Navedle so, da jim je zaradi tega onemogočeno opravljanje dela v zdravstveni negi. Zagovornik je v dveh zadevah predlagal, da je delodajalec spremenil svojo prakso in posameznicam omogočil opravljanje dela z naglavno ruto. Predlog je delodajalec sprejel. V tretji zadevi pa je posameznica svoj predlog za obravnavo diskriminacije umaknila, zato je Zagovornik zadevo zaključil s sklepom o ustavitvi postopka (**0700-51/2021**, **0700-33/2021**, **0700-5/2022**).

! Spraševati o načrtovanju družine na razgovoru za službo je diskriminacija

Inšpektorat za šolstvo je Zagovornika obvestil, da je v inšpekcijskem nadzoru postopka izbire ravnatelja neke srednje šole zaznal morebitno diskriminatornost sveta šole, ki je novega ravnatelja izbiral. Inšpektorat je ugotovil, da je svet šole v izbirnem postopku eni izmed kandidatk postavil vprašanje, ali načrtuje še kakšnega otroka. Za ravnatelja je bil izbran drug kandidat. Zagovornik je v postopku ugotavljanja diskriminacije potrdil, da je svet šole kandidatk za ravnateljico res postavil vprašanje o načrtovanju otrok. Predstavniki šole so s tem vprašanjem posegli v pravico kandidatke, da v zaposlitvenem postopku ne prejme vprašanj, ki zadevajo njeno osebno okoliščino starševstva. Prepoved postavljanja tovrstnih vprašanj je sicer izrecno zapisana v 28. členu zakona o delovnih razmerjih, ki določa, da delodajalec od kandidata ne sme zahtevati podatkov o družinskem oziroma zakonskem stanju, nosečnosti, načrtovanju družine in drugih podatkov, če niso v neposredni zvezi z delovnim razmerjem.

Pomembno je, da je vprašanje o načrtovanju družine in otrok prepovedano postaviti, saj je neizbežno povezano z osebnimi okoliščinami kandidata oziroma kandidatke za zaposlitev. Zagovornik je pristojnemu Inšpektoratu za šolstvo in šport podal predlog za izvedbo inšpekcijskega nadzora in postopka o prekršku. Inšpektorat je v začetku leta 2023 obvestil Zagovornika, da je zadeva zastarala (Odločba št. **0700-7/2022** z dne 19. 7. 2022).

! Diskriminatoren oglas za delo v javnem sektorju

Zagovornik je bil seznanjen z oglasom za delo, ki je kot pogoj za prijavo postavil določeno starost kandidatov. Isti dan je bil oglas spremenjen na način, da ni več vseboval starostnega pogoja. V komentarju objave je bilo zapisano, da je sprememba posledica opozorila o nedopustnosti starostnega omejevanja kandidatov. Upošteva je navedeno (torej zavedanja kršitelja o nezakonitem postopanju ter o takojšnji odpravi kršitve) Zagovornik postopka ugotavljanja diskriminacije ni uvedel, je pa kršitelja opozoril na dolžno ravnanje oziroma na ustavne in zakonske določbe, na podlagi katerih takšen oglas ni pravno dopusten (**0700-30/2022**).

Domnevno diskriminatoren oglas za delovno mesto

Zagovornik je na podlagi anonimnega predloga in predloga tretje osebe po uradni dolžnosti obravnaval domnevno diskriminatoren oglas za delovno mesto receptorja – administratorja (m/ž), ki ga je na svoji spletni strani objavilo zobozdravstveno podjetje. Med lastnostmi, ki jih je podjetje pričakovalo od kandidata oz. kandidatke za delovno mesto, je bila navedena tudi urejenost in prijetna vizualna podoba. Obe predlagateljici sta v predlogu za obravnavo diskriminacije predstavili, da bi »prijetna vizualna podoba« lahko izkazovala določeno fizično podobo posameznika oz. posameznice kot pogoj za zasedbo delovnega mesta. Zagovornik je v postopku preverjal, ali vizualna podoba v primeru spornega oglasa predstavlja osebno okoliščino po ZVarD ali pa gre bolj za stvar proste izbire posameznika. Vizualna podoba bi lahko predstavljala osebno okoliščino po ZVarD, in sicer skupek več osebnih značilnosti, stanj oziroma lastnosti posameznika, kot so spol, rasa ali etnično poreklo, starost, invalidnost ... Te značilnosti so osebi prirojene ali pa pridobljene. Večine teh oseba ne more zlahka spreminjati ali pa so te pomembno povezane z njeno identiteto oz. oblikovano samopodobo. Del pridobljenih osebnih značilnosti pa oseba zagotovo lahko prilagodi tudi zahtevam delovnega mesta – predvsem urejenost svojega izgleda. Tega dela vizualne podobe Zagovornik ne šteje kot osebne okoliščine v smislu ZVarD, temveč kot stvar posameznikove proste izbire oziroma značilnost, na katero posameznik lahko vpliva. Zaradi umanjkanja bistvenega elementa možne diskriminacije je Zagovornik svoj postopek ugotavljanja diskriminacije po uradni dolžnosti s sklepom ustavil (**0700-25/2022/9**).

1.4 Svetovanje, informiranje in podpora

! Določanje meril za izplačilo božičnice

Zagovornik je opravil več svetovanj v zvezi z merili za določitev višine nagrade za poslovno uspešnost. Strankam je povedal, da je na to temo izdal več odločb. Pozval jih je, naj sum diskriminacije prijavijo in trditve podkrepijo s čim več dokazi. V letu 2022 je Zagovornik odprl številne postopke ugotavljanja diskriminacije pri božičnicah ([0702-307/2021](#), [0702-308/2021](#), [0702-309/2021](#), [0702-311/2021](#), [0702-315/2021](#), [0702-316/2021](#), [0702-319/2021](#), [0702-1/2022](#), [0702-4/2022](#), [0702-6/2022](#), [0702-10/2022](#), [0702-24/2022](#), [0702-67/2022](#), [0702-69/2022](#)).

! Odpoved pogodbe o zaposlitvi noseči delavki

Zagovorniku je pisala noseča delavka, ki pričakuje odpoved pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas, saj je med čakanjem na delo zaradi posledic epidemije delodajalec ukinil njeno delovno mesto. Navedla je, da je seznanjena z dejstvom, da ji delodajalec en mesec po preteku porodniške ne sme dati odpovedi. Pojasnila je tudi, da je delodajalec razpisal delovno mesto za določen čas, za katerega izpolnjuje pogoje. Zagovornik je stranki predstavil okvir delovnopravnega varstva. Opozoril jo je, da lahko v primeru, če bo menila, da je razlog za odpoved pogodbe o zaposlitvi neutemeljen, zoper odpoved delodajalca v 30 dneh od vročitve odpovedi vloži tožbo pred pristojnim delovnim sodiščem. Stranko je pozval, naj se v primeru potrebe po dodatni pomoči ponovno obrne na Zagovornika ([0702-300/2021](#)).

! Problematika nedostopnosti medijskih vsebin za senzorno ovirane

Na Zagovornika se je obrnila stranka, ki je zatrjevala diskriminacijo pri dostopu senzorno oviranih oseb do medijskih vsebin. Zmotilo jo je, da oddaja, ki je bila namenjena gluhim, ni bila podnaslovljena oziroma prevedena v slovenski znakovni jezik. Zagovornik je stranki pojasnil, da je zadevno področje v slovenskem pravnem redu pomanjkljivo urejeno, da pa je v zvezi z dostopnostjo medijskih vsebin že izdal priporočilo za izboljšanje stanja. Stranki je predstavil tudi novo ureditev po Zakonu o avdiovizualnih medijskih storitvah, ki od ponudnikov medijskih storitev zahteva, da do konca leta 2022 sprejmejo načrt izboljšanja dostopnosti vsebin ([0702-26/2022](#)).

! Odpoved delovnega razmerja zaradi nosečnosti

Na Zagovornika se je obrnila stranka v zvezi z nezakonito odpovedjo pogodbe o zaposlitvi zaradi nosečnosti. Zagovornik je stranko seznanil z delovnopravno zakonodajo glede odpovedi, pri tem pa posebej poudaril 115. člen ZDR-1, ki nudi posebno varstvo nosečim delavkam, delavkam, ki dojijo otroka, do 1. leta starosti otroka, in staršem med izrabo starševskega dopusta. V tem času in v navedenih primerih delodajalec ne sme opraviti nobenega ravnanja, ki je sicer potrebno za odpoved pogodbe o zaposlitvi oziroma za zaposlitev novega delavca. Zagovornik se je pri tem skliceval na eno izmed sodb Vrhovnega sodišča. Stranki je še pojasnil, da lahko glede odpovedi pogodbe o zaposlitvi svetuje v okviru svojih pristojnosti z vidika spoštovanja določb na področju diskriminacije, medtem ko ostala vprašanja sodijo v pristojnost inšpektorata za delo. Stranko je tudi povabil, naj svoje navedbe dodatno podkrepi, a se stranka za nadaljevanje postopka ni odločila (**0702-105/2022**).

! Komentarji nadrejenega glede nosečnosti

Na Zagovornika se je obrnila stranka z vprašanjem, ali se komentarji njenega bodočega šefa v zvezi z njeno nosečnostjo lahko štejejo za diskriminatorne. Zagovornik je stranki pojasnil varstvo pred diskriminacijo v delovnih razmerjih na podlagi nosečnosti, materinstva in starševstva. Stranki je še pojasnil, da bi v njenem primeru lahko šlo za diskriminacijo v obliki nadlegovanja. Stranki je pojasnil tako subjektivno kot objektivno komponento, ki morata biti podani, da Zagovornik v postopku ugotavljanja diskriminacije lahko potrdi to obliko diskriminacije. Stranka se za postopek ni odločila (**0702-114/2022**).

! Zatrjevana diskriminacija zaradi materinstva in skrbi za otroka z invalidnostjo

Na Zagovornika se je obrnila stranka, ki je navajala, da je bila deležna spolne diskriminacije na delovnem mestu. Stranka je v času vračanja na delo po porodniškem dopustu delodajalcu podala vlogo za odobritev opravljanja dela s krajšim delovnim časom zaradi skrbi za novorojenca, ki potrebuje posebno nego. Strankin sodelavec pa naj bi pri zaposlenih na drugih oddelkih preverjal, ali ji lahko prepovejo takšno delo ter ji napovedoval, da jo bodo »zafrknili« z določitvijo urnika dela v izmenah. Zagovornik je stranki pojasnil, da je na podlagi njene predstavitve mogoče sklepati na domnevo, da jo omenjen nepooblaščen sodelavec nadleguje na delovnem mestu, da pa hkrati iz zapisanega ni mogoče sklepati, da jo samo vodstvo podjetja oziroma delodajalec diskriminira. Zagovornik je zato stranki svetoval, da o svoji stiski obvesti nadrejeno osebo, s katero se je dogovarjala za možnost opravljanja dela s krajšim delovnim časom, ter da vodstvo podjetja obvesti o ravnanju njenega sodelavca, ki izkazuje elemente nadlegovanja in trpinčenja na delovnem mestu. Pri tem je stranki svetoval, naj delodajalca opozori na njegovo dolžnost, da poskrbi za varne delovne razmere za svoje delavce, kar izhaja tako iz Zakona o delovnih razmerjih kot tudi iz Zakona o varstvu pred diskriminacijo (**0702-125/2022**).

! **Zatrjevana diskriminacija po spolu pri napredovanju na delovnem mestu**

Na Zagovornika se je obrnila stranka, ki je zatrjevala diskriminacijo pri napredovanju na višje delovno mesto zato, ker je ženska. Pojasnila je, da jo je vodstvo najprej prepoznalo kot primerne kandidatko za višje delovno mesto in ji pripravilo načrt usposabljanja. Na koncu ni prišlo do podpisa pogodbe, celo nasprotno, odstavljena je bila z novega delovnega mesta, ker je bila prepoznana kot neprimerna kandidatka. Na to delovno mesto pa so postavili moškega. Zagovornik je stranki pojasnil, da bi za začetek postopka ugotavljanja morebitne diskriminacije potreboval kakršne koli dopise, dokumente oziroma drug dokaz, iz katerih bi bilo razvidno, da je na preklic napredovanja vplivala osebna okoliščina spola. Stranka se na poziv Zagovornika ni odzvala (**0702-144/2022**).

! **Diskriminacija zaradi samskega stanu**

Na Zagovornika se je obrnila stranka v zvezi z obravnavo samske osebe na delovnem mestu. Pri delodajalcu, ki se šteje za družini prijazno podjetje, naj bi imeli zaposleni z družino prednost pri koriščenju letnega dopusta. Samski zaposleni naj ne bi imeli možnosti koriščenja letnega dopusta med šolskimi počitnicami, med poletnimi počitnicami pa naj bi imeli omejene možnosti izbire terminov za koriščenje dopusta. Stranka je navedla še druge primere delodajalčevih omejitev za koriščenje dopusta, ki jih zaposleni z družinami nimajo. Zagovornik je stranki pojasnil, da bi v njenem primeru za diskriminacijo lahko šlo, če bi zaradi delodajalčevega dajanja prednosti ljudem z otroki ostala brez enakopravnega koriščenja pravice do dopusta. Zagovornik jo je povabil, naj vloži predlog za obravnavo diskriminacije, česar pa stranka ni storila (**0702-167/2022**).

! **Diskriminacija zaradi sindikalne aktivnosti**

Zagovornik je prejel javno pismo sindikata o diskriminaciji in nadlegovanju zaposlenih v eni od gospodarskih panog ter kršitev njihovih sindikalnih pravic. V pismu je bilo opisano ravnanje delodajalcev, ki so dostop do pogodb o zaposlitvi, delavskih pravic, napredovanj in drugih ugodnosti pogojevali z izstopom iz sindikata oziroma ne vključitvijo vanj. Zagovornik je v odgovoru sindikatu navedel, da je sindikalna svoboda varovana s 76. členom Ustave, s Konvencijo Mednarodne organizacije dela številka 98, z Evropsko konvencijo o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin in z Zakonom o delovnih razmerjih. Glede na navedeno je članstvo v sindikatu izrecno priznано kot varovana osebna okoliščina tudi po ZVarD, diskriminacija na podlagi članstva v sindikatu ali sindikalne aktivnosti pa prepovedana. Zagovornik je v pojasnilu opozoril, da mora delodajalec zagotavljati varstvo pred diskriminacijo ter zagotavljati delovno okolje brez nadlegovanja, ki je ena od oblik diskriminacije. Sindikat je povabil, naj v konkretnih primerih sumov tovrstne diskriminacije poda predlog za obravnavo diskriminacije ter opisal potek postopka pred Zagovornikom. Sindikat se na svetovanje Zagovornika ni odzval (**0702-182/2022**).

Državna pomoč materi težko gibalno oviranih otrok

Na Zagovornika se je po pomoč obrnila mati dveh težko gibalno oviranih otrok s cerebralno paralizo. Otroka potrebujeta posebno nego in stalno varstvo, zato prejema delno plačilo za izgubljeni dohodek po Zakonu o starševskem varstvu in družinskih prejemkih. Ta prejemek je nižji od minimalne plače. V času sprejemanja Zakona o osebni asistenci (ZOA) je v sklopu javne razprave predlagala, da bi uredili osebno asistenco tudi za starše, ki morajo skrbeti za dva ali več otrok s posebnimi potrebami, ki zahtevajo posebno nego in varstvo. Stranka s ponudbo pomoči na domu enega izmed zavodov ni bila zadovoljna. Zagovornik je na MD-DSZ naslovil posebno poizvedbo glede konkretnega primera. Na podlagi prejetega odgovora je stranki pojasnil, da je najustreznejša oblika pomoči njeni družini pomoč na domu. Stranki je še predlagal, da lahko pomoč na domu dopolni še z drugimi možnimi storitvami, npr. storitvami prostovoljnih organizacij. Predlagal je tudi, naj se usmeri na izvajalca v okviru javne socialnovarstvene mreže zavodov za usposabljanje in dogovori za izvajanje dnevnega varstva dvojčkov. Tako bi se lahko aktivno vključila na trg dela, otroka pa bi bila deležna širše socializacije ([0702-54/2021](#)).

Sum neenakopravne obravnave očeta pri skrbništvu nad mladoletnima otrokoma

Na Zagovornika se je obrnil oče dveh mladoletnih otrok, ki je v primeru njunega prešolanja zatrjeval spolno diskriminacijo s strani več institucij. Tako vrtec in kasneje dve šoli kot tudi center za socialno delo in zdravstveni dom naj bi ravnali pristransko, ker so se v procesu prešolanja otrok posvetovali le z njuno mamo, ne pa (zadostno) tudi z njim kot njunim očetom. Oče otrok je zatrjeval, da se ne more znebiti občutka, da gre tudi v njegovem primeru za splošno diskriminiranje očetov v primerjavi z materami. Zagovornik je stranki pojasnil, da iz njene predstavitve ni razvidnih dejstev, ki bi upravičevala domnevo, da so jo navedene institucije kot starša mladoletnih otrok spolno diskriminirale. Zagovornik je ocenil, da je stranka prehitro posplošila ravnanje institucij na domnevo o splošni diskriminaciji očetov, ob tem pa predstavila premalo konkretnih podatkov, ki bi takšno domnevo lahko potrjevali. Glede posameznih institucij in ravnanj njihovih uslužbencev, ki so lahko v kakšnih primerih tudi strokovno neustrezna, pa Zagovornik nima pristojnosti ([0702-255/2021](#)).

Domnevna nestrokovna obravnava oskrbovanca stanovanjske skupnosti

Na Zagovornika se je v imenu osebe, ki uporablja invalidski voziček, obrnila socialna delavka. Zagovorniku je poslala prošnjo dotične osebe za pomoč, ker ga želi zavod izseliti iz stanovanja. Obrazložitev zavoda prikazuje sliko uporabnika kot težavne osebe, ki s strokovnimi delavkami ne sodeluje pri iskanju rešitev. Zavod je ocenil, da oseba ni primerna za bivanje v stanovanjski skupnosti, zato so jo konec lanskega leta izključili iz svojega programa. Uporabniku so našli primerno nadomestno nastanitev z dvigalom in ustrezno dostopnostjo, vendar je preselitev zavračal. Na sodišču so proti njemu sprožili postopek deložacije, ki še ni zaključen. Socialna delavka ravnanje zavoda označuje kot strokovno neustrezno. Zagovornik je socialni delavki pojasnil, da ne prepoznava možne diskriminacije, temveč problem ustrezne strokovnosti dela oziroma ravnanja s strani zavoda, za kar sta pristojni predvsem socialna inšpekcija in Socialna zbornica Slovenije ([0702-285/2021](#)).

Pravica do delnega nadomestila plače zaradi telesne okvare/invalidnosti

Zagovornik je prejel dopis posameznika, ki je pojasnil, da ima 100-odstotno telesno okvaro. Zaposlen je za polovični delovni čas, za »preostalo polovico« pa prejema »nadomestilo invalidske pokojnine«, pri čemer gre v resnici za delno nadomestilo plače. Če se bo čez deset let upokojil, bo po izračunu starostne pokojnine prejemal znesek v višini 700 evrov mesečno. Medtem ko bi v primeru takojšnje polne invalidske upokojitve, za katero trdi, da izpolnjuje pogoje, do konca življenja prejemal 1.000 evrov invalidske pokojnine. Meni, da gre za »anomalijo v metodologiji izračuna invalidske oz. starostne pokojnine« po veljavnem Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2). Zagovornik je naslovil poizvedbo na Zavod za invalidsko in pokojninsko zavarovanje (ZPIZ) in ugotovil, da je posameznik z rehabilitacijo dejansko dosegel spremembo svojega položaja – drugačno kategorijo invalidnosti. Možna diskriminacija pa ne more temeljiti na primerjavi oseb v različnih položajih – kot so na eni strani delovno aktivne osebe z invalidnostmi in na drugi strani osebe z invalidnostmi, ki niso delazmožne. Stranki je na podlagi odgovora ZPIZ pojasnil, da pravica do delnega nadomestila ne pomeni delne invalidske pokojnine. Oseba z invalidnostjo, ki je zaposlena za polovični delovni čas, za »preostalo polovico« pa prejema delno nadomestilo, ni delno invalidsko upokojena (**0702-304/2021**).

Privilegirana obravnava delavk z otroki, mlajšimi od treh let, ni diskriminacija

Zagovornik je prejel zaprosilo za mnenje glede diskriminatornosti odpovedi pogodbe o zaposlitvi. Posameznik je navedel, da je bil odpuščen iz poslovnih razlogov, čeprav ima otroka, starega manj kot tri leta. Opozoril je, da kolektivna pogodba pred prenehanjem delovnega razmerja ščiti zgolj matere, ki imajo otroke do tretjega leta starosti. Zanimalo ga je, ali gre za diskriminacijo po spolu. Zagovornik je stranki pojasnil, da imata delovnopravna in socialnovarstvena ureditev vrsto določb, ki v ugodnejši položaj postavljajo matere oziroma jim omogočajo posebno varstvo. Tovrstne določbe, ki urejajo posebno varstvo, ne pomenijo nujno diskriminacije moških, temveč dajejo določene ugodnosti ženskam, ugodnosti pa morajo biti razumno utemeljene in ne smejo presežati obsega, ki ga upravičuje razlog, zaradi katerega so dane. Tudi Ustavno sodišče je zavzelo stališče, da je dopustno razlikovanje po spolu, ki služi vzpostavljanju dejanske enakosti (enakopravnosti) med spoloma tam, kjer sicer obstajajo objektivne biološke ali funkcionalne razlike med njima. Zagovornik je stranki pojasnil, da je posebno varstvo mater z majhnimi otroki upravičeno, dokler študije in analize potrjujejo dejanski razkorak med moškimi in ženskami pri skrbi za otroke (**0702-5/2022**).

Problematičnost načina upoštevanja dohodkov družinskih članov pri presoji upravičenosti do pravic iz javnih sredstev

V dopisu Zagovorniku je stranka predstavila problematičnost zakonsko določenega načina upoštevanja dohodkov družinskih članov (predvsem partnerjev) v postopkih odločanja centrov za socialno delo o upravičenosti do določenih pravic iz javnih sredstev, konkretno do socialnovarstvenih prejemkov, kot sta denarna socialna pomoč in varstveni dodatek, ter do kritja prispevkov za obvezno in dopolnilno zdravstveno zavarovanje. Na podlagi svojega primera je stranka predstavila položaj trajno nezaposljivih oseb z invalidnostmi, ki so v zakonski zvezi ali partnerskem razmerju, in ga primerjala s položajem trajno nezaposljivih oseb z invalidnostmi, ki pa so samske. Zagovornik je pojasnil, da v problematiki, ki jo stranka izpostavlja, ne gre za vprašanje diskriminacije, saj stranka primerja dve skupini oseb, ki nista v primerljivih položajih. Na tej različnosti temelji in je upravičeno različno obravnavanje teh oseb s strani centrov za socialno delo ([0702-60/2022](#)).

Sum nepravilnosti pri postopku pridobivanja mnenja medicine dela, prometa in športa v zvezi z razvrstitvijo v kategorijo invalidnosti

Na Zagovornika se je obrnila stranka, ki je zatrjevala diskriminacijo zaradi invalidnosti s strani ZPIZ in zdravnice specialistke medicine dela, prometa in športa. Po prometni nesreči, v kateri je utrpela določene poškodbe, je bila s strani ZPIZ razvrščena v III. kategorijo invalidnosti, priznana pa ji je bila pravica do dela na drugem delovnem mestu z omejitvami in s krajšim delovnim časom. Stranka se s to odločitvijo in z mnenjem zdravnice, ki je bilo podlaga za odločitev, ni strinjala in jo je izpodbijala s pravnimi sredstvi. Zagovornik je stranki pojasnil, da odločitev ZPIZ o tem, katera kategorija invalidnosti se ji prizna in zakaj ter kakšne delovne omejitve in delovni čas se ji določijo, sama po sebi še ne predstavlja diskriminacije na podlagi invalidnosti ([0702-70/2022](#)).

Domnevne razlike v višini plače na podlagi starosti

Na Zagovornika se je obrnila stranka v zvezi z domnevno diskriminacijo glede razlike v osnovnih plačah delavcev, čeprav so vsi sistemizirani na isto delovno mesto. Zagovornik je stranki pojasnil, da so pogajanja o višini plače dopustna kategorija pri sklepanju pogodb o zaposlitvi v zasebnem sektorju, zato razlika v plači ne pomeni nujno diskriminacije. Zagovornik je stranko pozval, naj dopolni predlog za obravnavo diskriminacije, če meni, da je razlika v plačah posledica slabše obravnave zaradi katere izmed njenih osebnih okoliščin. Stranka predloga ni dopolnila ([0702-120/2022](#)).

Domnevna diskriminacija pri izplačilu nagrade za poslovno uspešnost, ki je vezano na letno oceno dela

Na Zagovornika se je obrnila stranka, ki je navedla, da je izplačilo nagrade za poslovno uspešnost v podjetju odvisno od ocene dela, ki jo prejme zaposleni. Pri tem pa stranka, ki je sicer delno invalidno upokojena, zaradi polovičnega delovnega časa ne more dobiti višje ocene kot oceno dobro. Zagovornik je stranki pojasnil razliko med izplačilom nagrad za poslovno in delovno uspešnost ter stranko seznanil s svojim stališčem, da delavec, ki je zaposlen za polovični delovni čas, nima pravice do polnega zneska izplačila nagrade iz naslova poslovne uspešnosti podjetja, temveč (največ) do polovičnega zneska. Posledično pa je Zagovornik skladno s 4. členom ZVarD in prvim odstavkom 6. člena ZVarD ugotovil, da neenako obravnavanje delavca, ki je zaposlen za polovični delovni čas, v primerjavi s tistimi delavci, ki so zaposleni za polni delovni čas, ne pomeni (neposredne) diskriminacije, saj gre za dve različni kategoriji oziroma dva različna položaja delavcev glede na obseg delovnega časa iz pogodbe o zaposlitvi (**0702-161/2022**).

Nadaljevanje opravljanja dela učitelja po dolgotrajni bolezni

Na Zagovornika se je obrnila stranka, da ji delodajalec po dolgotrajni bolezni (je oseba s III. kategorijo slepote) preprečuje ponovno opravljanje dela učitelja, kot ga je opravljala pred boleznijo. Zagovornik je po preučitvi zadeve pritrdil delodajalčevi ugotovitvi, da oseba z invalidnostmi v danih okoliščinah za delo potrebuje določene prilagoditve, ki pa jih ne more določiti delodajalec sam, ampak za to usposobljene institucije. Za to pa mora biti nedvoumno izkazan status osebe z invalidnostjo oziroma morajo biti z odločbo pristojnega organa ugotovljene trajne posledice njene telesne okvare ali bolezni. Samo na tej podlagi ji bodo lahko priznane določene pravice, ki jih bo delodajalec moral spoštovati. Zato je Zagovornik stranki svetoval, da z namenom razjasnitve svojega položaja (ne le glede pravic v zvezi z delovnim razmerjem, ampak tudi drugih pravic, do katerih so upravičene osebe z invalidnostmi) začne postopek pridobivanja takega statusa oziroma odločbe pristojnega organa (**0702-171/2022**).

Upravičenost do letnega dodatka za upokojence za osebo, ki je delno delovno aktivna

Na Zagovornika se je obrnila stranka, ki je zatrjevala, da se čuti prikrajšano, ker ji Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ne izplača letnega dodatka, ki so ga sicer deležni vsi upokojenci. Stranka je zaradi svoje bolezni delovno aktivna za polovični delovni čas, polovično pa naj bi bila invalidsko upokojena. Izrazila je mnenje, da bi morala prejemati letni dodatek, pa čeprav delnega. Ker pa ga ne, meni, da je diskriminirana, saj ji je kršena pravica do nečesa, kar bi ji moralo pripadati. Zagovornik je stranki pojasnil, da njen položaj ni enak položajem upokojencev, saj dejansko ni polovično invalidsko upokojena. Ker je njena delovna aktivnost zmanjšana zaradi kronične bolezni (oz. takšne invalidnosti), prejema delno nadomestilo. Ta prejemek se sicer odmeri zavarovancu po Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2) v sorazmernem deležu glede na delovno neaktivnost od zneska invalidske pokojnine, ki bi zavarovancu pripadala na dan nastanka invalidnosti. Vendar pa ta prejemek nima narave delne pokojnine niti ne nadomestila pokojnine, temveč ima naravo nadomestila plače (tako je v eni svojih odločb pojasnilo že Ustavno sodišče). Ker torej stranka dejansko ni »delno invalidsko upokojena«, tudi ni v primerljivem položaju z osebami, ki so dejansko upokojene (tudi delno). Ker položaja nista primerljiva, pa neupravičenost stranke do letnega dodatka ne pomeni diskriminacije (**0702-226/2022**).

1.5 Sodelovanje Zagovornika z MDDSZ

Sestanek zagovornika načela enakosti Mihe Lobnika z državnim sekretarjem Simonom Maljevcem

Zagovornik načela enakosti Miha Lobnik je na sestanku z državnim sekretarjem MDDSZ Simonom Maljevcem ministrstvu ponovno priporočil, naj vlada vzpostavi vladni organ, ki bo odgovoren za načrtovanje in izvajanje protidiskriminacijskih politik.

Zagovornik načela enakosti Miha Lobnik je 19. julija 2022 državnemu sekretarju Simonu Maljevcu predstavil letno poročilo za leto 2021. Ob predstavitvi dela sta govorila tudi o preteklih priporočilih Zagovornika za izboljšanje varstva pred diskriminacijo in aktualnih izzivih s tega področja.

Miha Lobnik je državnega sekretarja tako med drugim seznanil s priporočilom, naj Vlada določi, ali vzpostavi vladni organ, ki bo odgovoren za načrtovanje in izvajanje protidiskriminacijskih politik in bo vključen tudi v izvajanje strategij na evropski ravni.

Na sestanku je zagovornik predstavil ugotovitev iz ocene diskriminatornosti, da je solidarnostna pomoč ob rojstvu otroka diskriminatorna, saj je neupravičeno omejena samo na tiste s stalnim bivališčem v Sloveniji. Izpostavil je diskriminacijo različnih skupin otrok z invalidnostmi pri dodatku za nego otroka, ki izhaja iz Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Predstavil je tudi potrebo po zagotovitvi dostopnosti medijskih vsebin za osebe z invalidnostmi, saj bi morali biti minimalni standardi za to sprejeti že leta 2011.

Državni sekretar Simon Maljevac je povedal, da se na ministrstvu izzivov s področja varstva pred diskriminacijo zavedajo in da so se nekaterih tudi že lotili.

ZAGOVORNIK IZPOSTAVLJA

66. člen Ustave Republike Slovenije
(varstvo dela)

Država ustvarja možnosti za zaposlovanje in za delo ter zagotavlja njuno zakonsko varstvo.

Strokovni svet za enakost spolov (SSES)

Na pobudo MDDSZ je Zagovornik predlagal predstavnika v SSES, posvetovalno telo ministra za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, ki bo sodelovalo pri oblikovanju politik za zagotavljanje enakopravnosti v družbi. SSES se je 15. decembra 2022 sestel na prvi seji. Obravnavali so poročilo z Nacionalne konference o preprečevanju in odzivanju na nasilje nad ženskami v Sloveniji, seznanili so se z osnutkom Resolucije o Nacionalnem programu preprečevanja nasilja v družini in nasilja nad ženskami, s ključnimi projekti ministrstva, obravnavali pa so tudi pobude za ukrepe, ki naslavljajo področje preprečevanja nasilja nad ženskami in v družini.

Medresorska delovna skupina za spremljanje izvajanja Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima (Istanbulska konvencija)

Medresorska delovna skupina se v letu 2022 ni sestala.

Obravnavani primeri diskriminacije – Inšpektorat za delo

Inšpektorat za delo je v svojem odgovoru poudaril, da ne vodi evidenc oziroma zbirk podatkov po obravnavanih zadevah, temveč po ugotovljenih kršitvah določb delovnopravne zakonodaje, tudi v primerih ugotovljenih kršitev prepovedi diskriminacije. Inšpektorat za delo evidenc tudi ne vodi po osebnih okoliščinah, zaradi katerih je prišlo do diskriminacije.

V letu 2022 je Inšpektorat za delo evidentiral 14 primerov kršitev prepovedi diskriminacije (kršitve 6. člena ZDR-1 in v enem primeru ZVarD). V vseh primerih je šlo za kršitev prepovedi diskriminacije zaposlenih delavcev.

13 primerov se je nanašalo na denarne prejemke iz delovnega razmerja, ki so bili izplačani delavcem v različnih višinah ali časovnih terminih. V enem primeru pa se je diskriminatorno ravnanje nanašalo na različno višino odmerjenega letnega dopusta.

V osmih primerih sta bili delavcem plača ali regres za letni dopust izplačani v različnih višinah ali pa v različnih časovnih obdobjih. V enem primeru je šlo za osebno okoliščino invalidnosti.

Inšpektorat za delo je ugotovil tri primere kršitve 6. člena ZDR-1 oziroma ZVarD glede odmere višine nagrade oz. dela plače za poslovno uspešnost. Osebne okoliščine delavcev so bile zdravstveno stanje, starševstvo in invalidnost.

Inšpektorji so v primerih ugotovljenih kršitev prepovedi diskriminacije ukrepali na naslednje načine:

- z opozorilom na podlagi 33. člena Zakona o inšpekcijskem nadzoru (v štirih primerih),
- z opozorilom na zapisnik na podlagi 53. člena Zakona o prekrških (v štirih primerih),
- z izdajo odločbe o prekršku z opominom na podlagi 21. člena Zakona o prekrških (v petih primerih) in
- v enem primeru je inšpektorica ob koncu leta 2022 uvedla postopek o prekršku, a ta do dneva priprave tega poročila še ni bil zaključen.

V letu 2022 je Zagovornik Inšpektoratu za delo odstopil šest primerov, v katerih je ugotovil diskriminacijo. V petih primerih odločitve inšpektorata še ni bilo, en primer pa je zastaral.

*Tabela: Pregled prejetih podatkov Inšpektorata za delo glede obravnavanih primerov diskriminacije – primerjava med leti 2017, 2018, 2019, 2020, 2021 in 2022**

Inšpekcijski organ	Prejete prijave						Ugotovljeni primeri					
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Inšpektorat za delo	/	/	/	/	/	/	11	17	16	12	31	14

* Ko so se inšpektorati odzvali in sporočili, da prijav niso imeli, je navedena številka 0. Če podatka ni oziroma se inšpektorat ni odzval, je označeno z /.

2 MINISTRSTVO ZA FINANCE (MF)

- 2.1 Ocene diskriminatornosti predpisov
- 2.2 Priporočila Zagovornika MF
- 2.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj
- 2.4 Svetovanje, informiranje in podpora
- 2.5 Sodelovanje Zagovornika z MF

2.1 Ocene diskriminatornosti predpisov

Obdavčenost odpravnin z delodajalci povezanih oseb po oceni Zagovornika ni diskriminatorna

Zakon o dohodnini (ZDoh-2) določa, da odpravnine ob odpovedi pogodbe o zaposlitvi do višine desetih povprečnih mesečnih plač niso obdavčene, kar pa ne velja za odpravnine, ki se izplačajo delavcu, ki je z delodajalcem povezana oseba. Ministrstvo za finance (MF) je na poizvedbo Zagovornika pojasnilo, da gre v tem primeru za temeljne principe obdavčenja povezanih oseb. MF meni, da je naveden cilj sicer mogoče doseči brez posebnega pravila proti zlorabam, vendar je v takšnih primerih dejansko stanje težko dokazljivo v davčnem postopku. Po oceni Zagovornika te določbe niso diskriminatorne. Za potrditev diskriminacije je treba najprej potrditi, da ureditev manj ugodno obravnavo povzroča ljudem z določenimi osebnimi okoliščinami. Status povezane osebe pa ni osebna okoliščina v smislu ZVarD. Med povezane osebe namreč sodijo nekateri družinski člani delodajalca, ki so zaposleni pri njem, pa tudi druge pravne in fizične osebe, ki jih delodajalec kapitalsko ali lastniško nadzira. Zagovornik je ob tem ocenil še, da delavci, ki so povezane osebe, niso v primerljivem položaju z delavci, ki s svojim delodajalcem niso povezani v sorodstvenem ali nadzornem smislu. Zato zanje lahko veljajo drugačna pravila glede obdavčitve odpravnin (050-4/2022/12).

2.2 Priporočila Zagovornika MF

Zagovornik v letu 2022 ni izdal priporočil iz pristojnosti MF.

2.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj

Zagovornik v letu 2022 ni izdal odločb o ugotavljanju diskriminatornosti ravnanj iz pristojnosti MF.

2.4 Svetovanje, informiranje in podpora

Zagovornik v letu 2022 ni obravnaval primerov svetovanj iz pristojnosti MF.

2.5 Sodelovanje Zagovornika z MF

Zagovornik v letu 2022 z MF ni neposredno sodeloval.

3 **MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO (MGRT)**

- 3.1 **Ocene diskriminatornosti predpisov**
- 3.2 **Priporočila Zagovornika MGRT**
- 3.3 **Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj**
- 3.4 **Svetovanje, informiranje in podpora**
- 3.5 **Sodelovanje Zagovornika z MGRT**

3.1 Ocene diskriminatornosti predpisov

Pogojevanje nekaterih popustov z uporabo mobilne aplikacije ni diskriminacija

Zagovornik načela enakosti je ugotovil, da trgovsko podjetje ni diskriminiralo strank na podlagi njihovih osebnih okoliščin starosti, invalidnosti in premoženjskega stanja, ko je upravičenost do določenih popustov vezalo na uporabo posebne aplikacije za pametne telefone. Uvedeni način poslovanja je po oceni Zagovornika ustrezen in edini možen za prilagoditev ponudbe posameznemu potrošniku, kar je legitimen cilj trgovskega podjetja (Odločba št. **0700-28/2022/12** z dne 17. 11. 2022).

3.2 Priporočila Zagovornika MGRT

Zakon o varstvu potrošnikov (ZVPot-1, EPA 180 - IX) (naslovljena na DZ)

Priporočila (**0700-40/2022/1**):

1. MGRT naj v predlog zakona vključi bolj jasno določbo o prepovedi diskriminacije potrošnikov. ●
2. MGRT naj v zakon vključi obveznosti glede zagotavljanja dostopnosti pri komunikaciji za potrošnike z invalidnostmi v ustreznih jezikih in pisavah. ●
3. MGRT naj v zakon vključi prepoved oglaševanja, ki spodbuja k neenakopravnosti ali nestrpnosti in sovraštvu. ●

3.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj

! Izvajalec javnega prevoza diskriminiral na podlagi vere ali prepričanja – ponovljeni postopek

Zagovornik je na podlagi predloga za obravnavo diskriminacije v letu 2019 v postopku ugotavljanja diskriminacije odločil, da je bil določen zavod z enostransko prekinitvijo oglaševalske kampanje diskriminiran s strani Javnega podjetja Ljubljanski potniški promet. Njegov oglas, s katerim je na avtobusih obveščal javnost o svojih svetovalnih storitvah, je podjetje predčasno odstranilo samo zato, ker so nekateri uporabniki avtobusov na družabnem omrežju izrazili nestrinjanje s tem, da so na avtobusih dopuščeni tudi oglasi zavoda, ki med drugim nasprotuje pravici do umetne prekinitve nosečnosti. Kot je ugotovil Zagovornik, vsebina oglasa ob začetku oglaševanja za avtobusno podjetje ni bila sporna. Za odstranitev se je odločilo zaradi polemik, ki so se začele kasneje in so problematizirale prepričanje in zavzemanje zavoda kot naročnika oglasa. Zato je odločil, da je prevozniško podjetje s predčasno odstranitvijo oglasa zavod obravnaval diskriminatorno, in sicer zaradi osebne okoliščine vere in prepričanja, ki je temelj delovanja konkretnega zavoda. Prevozniško podjetje se z ugotovitvijo Zagovornika ni strinjalo in je vložilo tožbo na Upravno sodišče. To je tožbi ugodilo in zadevo konec leta 2021 vrnilo v ponovno odločanje Zagovorniku. V ponovljenem postopku je Zagovornik v skladu z napotki sodišča od strank v postopku pridobil dodatne informacije in diskriminacijo potrdil tudi v ponovljenem postopku. Tudi zoper odločbo Zagovornika iz ponovljenega postopka je domnevni kršitelj vložil tožbo na Upravno sodišče. Postopek je v teku (Odločba št. 0700-2/2019/98 z dne 16. 6. 2022).

! Občina diskriminatorno uredila dostop do brezplačnih smučarskih vozovnic za dijake iz občine

Občina Kranjska Gora je kot eno od meril za pridobitev brezplačne smučarske vozovnice za dijake, ki imajo v občini stalno bivališče, določila datum prijave stalnega bivališča v občini. Zaradi tega merila vsi dijaki s stalnim bivališčem v občini niso bili upravičeni do brezplačne smučarske vozovnice. Zagovornik je ugotovil, da je bilo to razlikovanje neupravičeno in da so bili nekateri dijaki diskriminirani na podlagi osebne okoliščine kraja bivanja, na dan prijave bivališča v občini. Zagovornik je na Tržni inšpektorat podal predlog za uvedbo inšpekcijskega nadzora in postopka o prekršku. Prekrškovni postopek še poteka. Domnevni kršitelj je zoper odločbo Zagovornika vložil tožbo na Upravno sodišče. Postopek še poteka (Odločba št. 0700-53/2020/15 z dne 11. 4. 2022)

! Zagovornik je ugotovil diskriminacijo Romov pri postrežbi v lokalu

Zagovornik načela enakosti je ugotovil, da so bili v lokalu na murskosoboškem trije gostje diskriminirani na podlagi njihove osebne okoliščine narodnosti oziroma etničnega porekla. Natararica jim je rekla, da jih ne bo postregla, ker so Romi. Pooblaščenec odvetnik lokala je Zagovorniku pojasnil le, da je natararica gostom strežbo odklonila zato, ker da je bila prepričana, da je med trojico tudi oseba, povezana s fizičnim napadom nanjo in pretepom v dneh pred njihovim obiskom lokala. Zagovornik je pri lokalni policijski upravi opravil poizvedbo in izvedel, da nihče od treh nepostreženih gostov v času omenjenega pretepa ni bil v lokalu. Zagovornik je tako ugotovil, da je lokal z zavrnitvijo postrežbe trojici gostov samo zato, ker so Romi, kršil prepoved diskriminacije na področju ponujanja blaga in storitev javnosti, in sicer na podlagi osebne okoliščine narodnosti ali etničnega porekla (Odločba št. **0700-8/2022/48** z dne 19. 12. 2022).

V tem primeru ni bilo diskriminacije pri odpiranju bančnega računa

Pri Zagovorniku je vložil predlog za obravnavo diskriminacije slovenski državljan kitajskega rodu, ki je rojen v Avstriji. Ker njegov rojstni kraj ni v Sloveniji, je imel pri eni od bank težave z odpiranjem bančnega računa v okviru digitalnega paketa, ki ga je banka ponujala svojim bodočim strankam. Zagovornik je v postopku ugotavljal, ali je banka predlagatelja diskriminirala zaradi njegovega kraja rojstva. Zagovornik je v postopku ugotovil, da sami pogoji banke niso diskriminatorni. Vprašljivo pa je bilo ravnanje njenih uslužbencev, s katerimi je predlagatelj komuniciral. Uslužbencem tudi v poslovalnici banke ni uspelo odpreti bančnega računa v okviru digitalnega paketa. Nazadnje se je po pojasnilu predlagatelja izkazalo, da je bil najverjetnejši razlog za to sama digitalna narava bančnega paketa. Poleg tega je po eni strani banka trdila, da kraj rojstva predlagatelja ni imel nobenega vpliva na njegove težave, po drugi strani pa, da je prav ta osebna okoliščina predstavljala dejavnik tveganja, katerega oceno mora banka opraviti zaradi obveznosti, ki ji jih nalaga Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma. Ker je predlagatelju po vztrajnem prizadevanju vendarle uspelo v poslovalnici banke skleniti pogodbeno razmerje za odprtje zelenega bančnega računa, je umaknil predlog za obravnavo diskriminacije, Zagovornik pa je postopek zaključil s sklepom o njegovi ustavitvi (**0700-26/2022/18**).

3.4 Svetovanje, informiranje in podpora

! Za občane cenejša kartica ugodnosti

Na Zagovornika se je obrnila občina Kranjska Gora, ki je določila različno ceno »kartice ugodnosti« za obisk športnega kompleksa za svoje občane in za preostale obiskovalce. Občino je zaskrbelo uveljavitev takšnega cenika z vidika varstva pred diskriminacijo. Zagovornik je občini pojasnil, da lahko tovrstna ugodnost pomeni diskriminacijo prebivalcev drugih občin, razen če je ugodnost skladna s testom sorazmernosti. Podan mora biti legitimen cilj takšnega ukrepa, sprejeti ukrep pa mora biti ustrezno, edino možno in sorazmerno sredstvo za doseganje legitimnega cilja. Zagovornik je pozdravil proaktivno delovanje občine in ji neobvezujoče svetoval, naj zaradi predvidene velike razlike v cenah kartice ugodnosti še enkrat pretehta, ali bi bil tak ukrep sorazmeren ([0702-14/2022](#)).

! Zavrnitev objave oglasa z LGBTIQ+ vsebino na javnem prevozu

Zagovornik je prejel pisanje društva, ki stremi k opolnomočenju LGBTIQ+ posameznikov in skupnosti. Predstavniki društva so navedli, da so z namenom oglaševanja na avtobusih ponudniku oglaševanja, s katerim so v preteklosti že sodelovali, poslali oglas, ki ga je podjetje zavrnilo zaradi tveganja, da bi povzročil izrazitejšo polarizacijo med uporabniki javnega prevoza. Zagovornik je društvu predlagal, da v primeru, če še želi sodelovati z dotičnim ponudnikom oglaševanja, oglas popravi tako, da bo vsebina skladna s splošnimi pogoji poslovanja tega oglaševalskega podjetja. Če pa meni, da je podjetje ravnalo diskriminatorno, naj odda predlog za obravnavo diskriminacije. ZVarD namreč pred diskriminacijo varuje tudi društva in druge pravne osebe, če se osebne okoliščine, ki bi lahko bile podlaga za diskriminacijo, po vsebini nanašajo na te pravne osebe. Društvo predloga za obravnavo diskriminacije ni vložilo ([0702-22/2022](#)).

! Jezik poslovanja na območjih, kjer živita italijanska in madžarska narodna skupnost

Na Zagovornika se je obrnil posameznik, ki je želel na banki v Izoli odpreti fiduciarni tekoči račun. Povedal je, da je imel kot predstavnik italijanske manjšine v Sloveniji težave pri komunikaciji z zaposlenimi. Uslužbenca je prosil za pomoč pri izpolnjevanju obrazca v slovenskem jeziku. Ta mu je odvrnil, da se kot slovenski državljan lahko sam znajde. Zagovornik je v svetovanju opozoril, da morajo podjetja na območjih, kjer avtohtono živita italijanska ali madžarska narodna skupnost, poslovati tudi v jeziku manjšine. Stranko je povabil k oddaji predloga za obravnavo diskriminacije. Ker je stranka pripadnik narodne manjšine, jo je Zagovornik seznanil, da lahko vlaga vloge v italijanskem jeziku tudi zunaj dvojezičnega območja, pri čemer pa organ, ki je zunaj tega območja, posluje izključno v slovenskem jeziku, a mora na lastne stroške poskrbeti za prevod strankinih vlog in ji omogočiti spremljanje postopka na ustni obravnavi s tolmačem, če do ustne obravnave pride ([0702-71/2022](#)).

! Neodprtje osebnega računa za študentsko delo je lahko diskriminacija

Na Zagovornika se je obrnila stranka v zvezi z možnostjo odprtja osebnega računa za študentsko delo, čeprav še čaka na odobritev podaljšanja njene študentske vize. Zagovornik je stranko obvestil, da banka ne sme zavrniti prošnje za odprtje osnovnega plačilnega računa. Zakon o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih določa, da banka potrošnika, ki zakonito prebiva v EU, ne sme razlikovati glede na osebne okoliščine ([0702-92/2022](#)).

! Zavračanje prošnje za odprtje računa tuji državljanke je lahko diskriminacija

Na Zagovornika se je obrnila stranka, ki je sporočila, da ji je več bank v Sloveniji zavrnilo prošnjo za odprtje osebnega bančnega računa zaradi državljanstva. Je tujka, ki pa ima v Sloveniji stalno prebivališče in je zaposlena za nedoločen čas. Zagovornik je stranki svetoval, da vloži predlog za obravnavo diskriminacije. Pri tem je pojasnil, da mora v predlogu izkazati dejstva, ki upravičujejo domnevo, da je določena banka kršila prepoved diskriminacije. Iz predstavljenega ravnanja banke bi moralo biti razvidno, da bančnega računa ni hotela odpreti zaradi njenega državljanstva. To lahko izkazujejo določeni dokumenti, elektronski dopisi oziroma pisne izjave uslužbencev, v primeru ustne komunikacije pa navajanje morebitnih prič. Zgolj zaradi državljanstva stranke banka ne sme zavrniti prošnje za odprtje katerega koli bančnega računa, ne glede na to, ali gre za osnovni plačilni ali osebni bančni račun ([0702-169/2022](#)).

Ali je izključevanje moških iz aktivnosti, namenjenih spodbujanju udeležbe žensk v podjetništvu, diskriminacija?

Zagovornik je prejel dopis posameznika, ki je zatrjeval diskriminacijo moških v zvezi z brezplačnim svetovanjem, namenjenem podjetnicam, s predavanji za podjetnice in s projektom za povezovanje strokovnjakinj. Navedel je, da ni potrebe po izključevanju moških na tem področju. Zagovornik je stranki odgovoril, da po njegovi preliminarni oceni takšne aktivnosti zapolnjujejo vrzel med spoloma, ki je na področju podjetništva posebej izrazita. Posameznik se na Zagovornikovo pojasnilo ni več odzval ([0702-63/2022](#)).

Oddaja nepremičnine osebi brez otrok

Zagovornik je prejel dopis z vprašanjem, ali je objava na spletnem portalu za nepremičnine, v kateri je navedeno, da se nepremičnina oddaja osebi brez otrok, diskriminatorna. Zagovornik je stranki pojasnil, da najemodajalec v postopku izbire najemnika ne sme diskriminirati na podlagi osebnih okoliščin, kot je npr. starševstvo ([0702-102/2022](#)).

Starostni pogoj pri kreditiranju izgradnje sončne elektrarne

Zagovornik je prejel pisanje posameznika, ki je na dve podjetji posredoval poizvedbo v zvezi z izgradnjo sončne elektrarne, podjetji pa sta odgovorili, da starost kreditojemalca oziroma poroka ob koncu odplačilne dobe ne sme presegati 75 let. Stranka meni, da gre za diskriminacijo na podlagi starosti. Zagovornik je stranko seznanil z zadevo, v kateri je obravnaval vprašanje morebitne diskriminacije pri eni od bank zaradi odklonitve dostopa do gotovinskega posojila zaradi preseganja starostnega pogoja. Zagovornik je v postopku ugotovil, da banka s tem, ko je sprejela kreditno politiko, skladno s katero je kot najvišjo starost kreditojemalca ob zapadlosti potrošniškega kreditiranja postavila starostno mejo 75 let, ni kršila prepovedi diskriminacije. Posameznika je pozval, da če še vedno meni, da je diskriminiran, poda predlog za obravnavo diskriminacije ([0702-94/2022](#) in [0702-302/2022](#)).

3.5 Sodelovanje Zagovornika z MGRT

Obraavnani primeri diskriminacije – Tržni inšpektorat

Tržni inšpektorat izvaja nadzor po določilih ZVarD v zvezi z dostopom do dobrin in storitev, ki so na voljo javnosti. Nadzor se izvaja samo na podlagi prejetih prijav.

V letu 2022 je obravnaval šest primerov s področja diskriminacije, in sicer v zvezi z osebnioma okoliščinama spola (dva primera) in državljanstva (en primer). V treh primerih ni bilo specifičnih osebnih okoliščin (PCT-pogoj, civilnopravna zadeva v pristojnosti sodišča, mobing).

Od šestih primerov inšpektorat v štirih primerih diskriminacije po ZVarD ni ugotovil.

Od šestih primerov je inšpektorat v dveh primerih izvedel prekrškovni postopek na predlog Zagovornika. V eni zadevi je izrekel opomin (državljanstvo), v drugi pa globo (spol).

V letu 2022 je Zagovornik Tržnemu inšpektoratu odstopil tri primere ugotovljene diskriminacije. En primer je zastaral, v drugem je inšpektorat izdal opomin, v tretjem primeru pa odločitve inšpektorata še ni.

Tabela: Pregled prejetih podatkov Tržnega inšpektorata glede obravnavanih primerov diskriminacije – primerjava med leti 2017, 2018, 2019, 2020, 2021 in 2022*

Inšpekcijski organ	Prejete prijave						Ugotovljeni primeri					
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tržni inšpektorat	7	3	4	6	8	6	4	2	0	2	4	2

* Ko so se inšpektorati odzvali in sporočili, da prijav niso imeli, je navedena številka 0. Če podatka ni oziroma se inšpektorat ni odzval, je označeno z /.

4 MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO (Mzi)

- 4.1 Ocene diskriminatornosti predpisov
- 4.2 Priporočila Zagovornika Mzi
- 4.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj
- 4.4 Svetovanje, informiranje in podpora
- 4.5 Sodelovanje Zagovornika z Mzi

4.1 Ocene diskriminatornosti predpisov

! Solidarnostni dodatek za odpravo posledic energetske revščine iz aprila 2022 po oceni Zagovornika ni v skladu z 18. členom ZVarD

Zagovornik je ocenil, da Zakon o nujnih ukrepih za omilitev posledic zaradi vpliva visokih cen energentov (ZUOPVCE), na podlagi katerega so upravičenci aprila 2022 prejeli 150 evrov enkratnega solidarnostnega dodatka za omilitev posledic energetske revščine, ni v skladu z določbami o posebnih ukrepih po 18. členu ZVarD. V oceni je opozoril, da je treba pri sprejemanju ukrepov, s katerimi naj bi odpravili manj ugoden položaj oseb z določeno osebno okoliščino v primerjavi z drugimi, ki te osebne okoliščine nimajo, utemeljiti, zakaj je nekdo deležen privilegirane obravnave. Ocenjevani zakon teh podlag ni imel, sredstva pa so zato prejeli tudi tisti, ki jih niso potrebovali, prejeli pa jih niso vsi tisti, ki bi jih glede na njihove osebe okoliščine premoženjskega stanja in življenja v energetske revnih gospodinjstvih morali. Vladi je priporočil, naj v prihodnje pri podobnih ukrepih z analizami utemelji kategorije upravičencev do dodatkov ([050-10/2022/6](#) – ocena, [050-7/2022](#), [050-8/2022](#)).

4.2 Priporočila Zagovornika Mzi

Zakon o nujnih ukrepih za omilitev posledic zaradi vpliva visokih cen energentov (ZUOPVCE)⁷ (naslovljeno na vlado)

Priporočilo ([050-10/2022/7](#)):

1. Mzi naj zakon spremeni tako, da se pri sprejemanju ukrepov, s katerimi se naslavlja odprava posledic energetske revščine, utemelji kategorije upravičencev do dodatkov na izvedenih analizah ter pri določanju kategorij upravičencev upošteva njihovo premoženjsko stanje ter dejansko nezmožnost zagotavljanja osnovnih energetske potreb. ●

⁷ Zakon o nujnih ukrepih za omilitev posledic zaradi vpliva visokih cen energentov (Uradni list RS, št. 29/22). Priporočilo je bilo naslovljeno na Vlado Republike Slovenije.

4.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj

! Banka diskriminirala stranko zaradi njenega kubanskega državljanstva

Nova kreditna banka Maribor je stranki zaprla osebni račun samo zato, ker je kubanska državljanka. Zato je Zagovornik ugotovil diskriminacijo na podlagi osebne okoliščine državljanstva pri dostopu do storitev. Zagovornik je Tržnemu inšpektoratu podal predlog za uvedbo inšpekcijskega nadzora in postopka o prekršku. Tržni inšpektorat je Zagovornika obvestil, da je zadeva zastarala. Zoper odločbo Zagovornika je banka vložila tožbo na Upravno sodišče. Postopek še poteka (Odločba št. [0700-2/2021/37](#) z dne 9. 3. 2022).

! Sirec, ki živi in dela v Sloveniji, je bil diskriminiran zaradi svojega državljanstva pri uporabi finančnih storitev

Na Zagovornika se je obrnil uporabnik storitev finančnega podjetja, ki je zatrjeval, da ga je podjetje diskriminiralo. Po tem, ko je eno leto uporabljal storitve podjetja, mu je to sporočilo, da bo z njim prekinilo poslovno razmerje. Ob tem mu je pojasnilo, da je to storilo zato, ker je državljan ene izmed držav, kjer obstaja visoko tveganje za pojav pranja denarja ali financiranje terorizma. Zagovornik je ugotovil, da morajo finančna podjetja le bolj nadzorovati ravnanja strank, pri katerih obstaja večje tveganje za nezakonito poslovanje. Noben predpis pa jim ne dovoljuje, da bi lahko strankam uporabo storitev samodejno onemogočila samo zaradi njihovih osebnih okoliščin, kot je državljanstvo. Zato je odločil, da je podjetje v obravnavanem primeru uporabnika diskriminiralo. Zagovornik je Tržnemu inšpektoratu podal predlog za uvedbo inšpekcijskega nadzora in postopka o prekršku. Tržni inšpektorat je Zagovornika obvestil, da je po izvedenem prekrškovnem postopku podjetju izdal opomin (Odločba št. [0700-27/2021/21](#) z dne 9. 3. 2022).

! Zagovornik je ugotovil diskriminacijo gibalno oviranih v primeru novogradnje

Zagovornik je ugotovil, da je Direkcija za infrastrukturo pri nadgradnji železniške postaje Grosuplje kršila prepoved diskriminacije. V okviru prenove železniške postaje je namreč zgradila tudi podhod, ki ljudem z gibalnimi ovirami ne omogoča neoviranega dostopa. Zakon o izenačevanju možnosti invalidov (ZIMI) določa, da je prepovedana diskriminacija zaradi invalidnosti pri dostopnosti do uporabe objektov v javni rabi in da je treba objekte v javni rabi, ki se gradijo ali rekonstruirajo, primerno prilagoditi (Odločba št. [0700-29/2022/17](#) z dne 24. 10. 2022).

4.4 Svetovanje, informiranje in podpora

Zagovornik v letu 2022 ni obravnaval primerov svetovanj iz pristojnosti MZI.

4.5 Sodelovanje Zagovornika z MZI

Zagovornik v letu 2022 z MZI ni neposredno sodeloval.

5 **MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST IN ŠPORT (MIZŠ)**

- 5.1 **Ocene diskriminatornosti predpisov**
- 5.2 **Priporočila Zagovornika MIZŠ**
- 5.3 **Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj**
- 5.4 **Svetovanje, informiranje in podpora**
- 5.5 **Sodelovanje Zagovornika z MIZŠ**

5.1 Ocene diskriminatornosti predpisov

! Ureditev vpisa v glasbene šole diskriminatorna do otrok s posebnimi potrebami

Zakon o glasbenih šolah (ZGla) je po oceni Zagovornika diskriminatoren, saj v njem manjka določilo, da je treba otrokom s posebnimi potrebami, ki si želijo v glasbeno šolo, omogočiti ustrezne prilagoditve pri opravljanju sprejemnih izpitov. Šele ob uvedbi takšnih prilagoditev bi te otroke izenačili z vrstniki brez invalidnosti. Zagovornik je MIZŠ priporočil, naj diskriminacijo odpravi s spremembo zakonodaje ([050-38/2021/18](#)).

! Zakon o visokem šolstvu je po oceni Zagovornika diskriminatoren v delu, ki določa, da je eden izmed pogojev za sprejem v subvencionirano bivanje študentov tudi slovensko državljanstvo

V postopku ocene diskriminatornosti Zakona o visokem šolstvu (ZViS) je Zagovornik ugotovil neposredno diskriminacijo na podlagi osebne okoliščine državljanstva pri dostopu do subvencioniranega bivanja študentov. Ocenil, da je pogoj državljanstva nesorazmeren in izključujoč pogoj za sprejem v eno od oblik subvencioniranega bivanja študentov, s tem pa bi lahko posredno posegel tudi v pravico do enakih možnosti izobraževanja, ki je tako na ravni zavezujočih mednarodnih pravnih aktov kakor tudi Ustave temeljna človekova pravica. Zagovornik je MIZŠ priporočil, naj pripravi spremembo Zakona o visokem šolstvu na način, da bodo do subvencioniranega bivanja upravičeni vsi študenti s stalnim prebivališčem v Sloveniji, ne glede na njihovo državljanstvo ([050-15/2022/9](#)).

Brezplačni vrtec za drugega otroka ni diskriminacija

Zagovornik je prejel pobudo za oceno diskriminatornosti novele Zakona o vrtcih (ZVrt-G), s katero je država ponovno uveljavila pravico do brezplačnega vrtca za drugega otroka, ko je drugi otrok v vrtcu hkrati s prvim otrokom. Pobudnik je vprašal, ali ni ureditev diskriminatorna do staršev, ki imajo več otrok, ki pa niso v vrtcu hkrati. Osebna okoliščina naj bi bila v zmožnosti staršev, da imajo drugega otroka v določenem časovnem obdobju po prvem. Zagovornik je ugotovil, da je eno od načel zakona »načelo izboljšanja finančne dostopnosti vrtcev za starše«. Pri oceni predpisa je treba med seboj primerjati družino, ki ima v vrtec, v določenem času vključenega enega otroka, in družino, ki ima v vrtec hkrati vključena dva otroka. Ti dve družini po oceni Zagovornika nista v primerljivem položaju, saj bi morala prva družina, če ne bi bila deležna ugodnosti, za dva otroka v vrtcu več let plačevati hkrati dvojni znesek, ki bi v vsem tem času znatno obremenjeval družinski proračun. Zagovornik je ugotovil, da predlagatelj primerja dva pravna položaja, ki med seboj v bistvenih elementih nista primerljiva, zato vprašanje ne sodi na področje varstva pred diskriminacijo. Glede na navedeno Zagovornik podrobnejše ocene diskriminatornosti zakona ni izvedel ([050-3/2022/3](#)).

5.2 Priporočila Zagovornika MIZŠ

Resolucija o Nacionalnem programu visokega šolstva 2030 (NPVŠ2030, EPA 2421 - VIII) (naslovljena na DZ)

Priporočila ([0070-19/2021/4](#)):

1. MIZŠ naj spremlja dejansko zagotavljanje enakih možnosti študentov z različnimi osebnimi okoliščinami, s ciljem učinkovitega načrtovanja in izvajanja spodbud za zagotavljanje enakega dostopa in uresničevanja pravice vseh do izobraževanja in do pridobitve največje dosegljive izobrazbe. ●
2. MIZŠ naj zagotovi prostorsko in komunikacijsko dostopnost vseh izobraževalnih institucij, vključno z vzpostavitvijo baze podatkov o dostopnosti teh prostorov. ●
3. MIZŠ naj uvede posebne, namenske štipendije za študente s posebnimi potrebami, ki bi bile na voljo v okviru obstoječega sistema štipendiranja. ●
4. MIZŠ naj spodbuja usposabljanje in ozaveščanje pedagoškega osebja na področju uresničevanja človekovih pravic in varstva pred diskriminacijo študentov s posebnimi potrebami. ●

Zakon o glasbenih šolah (ZGla)⁸

Priporočilo ([050-38/2021/19](#)):

1. MIZŠ naj zakon dopolni tako, da se v poglavju, ki ureja vpis (III. poglavje zakona), doda določba, ki bo predvidevala primerne prilagoditve vpisa v glasbene šole za otroke s posebnimi potrebami. ●

Zakon o visokem šolstvu (ZVis)⁹

Priporočilo ([050-15/2022/10](#)):

1. MIZŠ naj zakon spremeni tako, da v poglavju, ki ureja subvencionirano bivanje študentov, črta pogoj slovenskega državljanstva kot enega od pogojev za sprejem v subvencionirano bivanje študentov. Hkrati s tem pa naj ministrstvo pripravi tudi ustrezne spremembe pripadajočih podzakonskih predpisov. ●

⁸ Zakon o glasbenih šolah (Uradni list RS, št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo).

⁹ Zakon o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 109/12, 85/14, 75/16, 61/17 – ZUPŠ, 65/17, 175/20 – ZIUOPDVE, 57/21 – odl. US, 54/22 – ZUPŠ-1 in 100/22 – Z SZUN).

Dostopnost srednjih šol za gibalno ovirane¹⁰

Priporočila (0709-18/2022/1):

1. MIZŠ naj zagotovi metodološko in strokovno ustrezno analizo stanja prostorske dostopnosti srednjih šol. Analiza mora biti neodvisna, opravljena na terenu z usposobljenim strokovnjakom in se periodično posodablja, da bodo podatki vedno točni, verodostojni in popolni. ●
2. MIZŠ naj javno objavi rezultate analize o dostopnosti srednjih šol in jih vključi v sezname srednjih šol ter v razpis za vpis v srednje šole in dijaške domove. ●
3. MIZŠ naj srednje šole in njihova vodstva usmerjeno informira o pomenu zagotavljanja dostopnosti in njihovih zakonskih obveznostih na področju varstva pravic ljudi z invalidnostmi ter potrebni strokovni pomoči pri načrtovanju polne prostorske dostopnosti šol. ●
4. Šole naj pripravijo načrte izboljšanja dostopnosti, v katerih evidentirajo potrebe in se jih razvrstijo glede na zahtevnost izvedbe prilagoditev, opredelijo potrebna finančna sredstva in potreben čas. Pri tem naj jim ministrstvo daje vso potrebno strokovno podporo. ●
5. MIZŠ naj pripravi investicijski načrt z namenom sistematičnega načrtovanja vlaganj. Pripravi naj ga na podlagi analize stanja prostorske dostopnosti srednjih šol in zbranih načrtov izboljšanja dostopnosti srednjih šol. Pri tem naj imajo kot prehodna rešitev prednost tiste srednje šole, kjer je potrebnih najmanj vlaganj in so za to primerne z geografskega vidika ter glede števila programov, ki jih izvajajo (t. i. začasna mreža polno dostopnih šol). ●
6. MIZŠ naj pripravi dodaten, ločen poziv, namenjen izključno financiranju izboljšanja dostopnosti srednjih šol. ●
7. MIZŠ naj si aktivno prizadeva za koriščenje evropskih sredstev za izboljšanje prostorske dostopnosti srednjih šol, v sodelovanju s Službo vlade za razvoj in kohezijsko politiko ter drugimi ministrstvi na vseh ravneh pri načrtovanju in izvedbi. ●

¹⁰ V okviru posebnega poročila Zagovornika Dostopnost srednjih šol za gibalno ovirane. Dostopno na: https://zagovornik.si/wp-content/uploads/2022/07/Posebno-porocilo_Dostopnost-srednjih-sol-za-gibalno-ovirane.pdf

5.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj

Zagovornik ni ugotovil diskriminacije pri obravnavi osnovnošolca z individualiziranim programom

Zagovornik je prejel predlog za obravnavo diskriminacije, v katerem je predlagatelj navedel domnevno diskriminacijo, ki naj bi je bil deležen njegov otrok v okviru izvajanja pouka v osnovni šoli. V predlogu in poslanih prilogah je predlagatelj pojasnil, da je sin opredeljen kot trojno poseben otrok, ki se izobražuje po individualiziranem programu (v nadaljevanju: IP). Sin ima govorno-jezikovno motnjo, nadpovprečno inteligenco in evidentirano umetniško nadarjenost, njegov IP pa je pripravljen na podlagi določbe o usmeritvi Zavoda za šolstvo ter akta identifikacije nadarjenosti. V predlogu je kot posredno diskriminatorno navedel prakso sinove učiteljice, ki naj bi neustrezno izvajala prilagoditve, vezane na otrokovo jezikovno razumevanje. Zagovornik je v konkretnem primeru ugotovil, da domnevno neustrezna obravnava otroka pri rednem pouku, konkretnije pri interni diferenciaciji pouka, ne predstavlja neposredne diskriminacije po ZVarD. V Sloveniji ni predpisa, ki bi na zavezujoč način urejal konkretne ukrepe za ravnanje z nadarjenimi učenci in poenotil sistem ravnanja z nadarjenimi učenci na vseh osnovnih šolah. V trenutni situaciji tako različne šole različno prilagajajo metode dela z nadarjenimi učenci. Zagovornik prav tako ni prepoznal vzročne povezave med zatrjevanimi osebnimi okoliščinami rase in invalidnosti ter ravnanjem učiteljice ([0700-39/2021/6](#)).

Problematika tolmačev za gluhe in naglušne dijake, ki so vključeni v redni program srednješolskega izobraževanja

Zagovornik je vodil postopek ugotavljanja diskriminacije gluhih dijakov ljubljanskih srednjih šol, ki so zaradi posebnega spleta okoliščin na začetku šolskega leta 2021/2022 za nekaj časa ostali brez tolmačev za slovenski znakovni jezik (SZJ). Postopek je Zagovornik vodil po uradni dolžnosti na podlagi informacij, ki jih je pridobil iz medijev. Za razjasnitev zadeve se je obrnil na Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ), na Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana (ZGNL) in na Zavod Združenje tolmačev za slovenski znakovni jezik (Združenje tolmačev). Zagovornik je med postopkom na podlagi zbranih podatkov ugotovil, da so srednje šole situacijo, v kateri je bilo zaradi pomanjkanja tolmačev SZJ ogroženo izvajanje primerne prilagoditve za njihove gluhe dijake, uspešno sanirale. Dijakom so priskrbele tolmače, slednjim pa ustrezno plačilo (po veljavni tarifi in v upanju, da jim bo MIZŠ povrnilo stroške). Tako so vse štiri šole poskrbele za nadaljnje preprečevanje posredne diskriminacije petih dijakinj in enega dijaka, ki bi bili sicer brez tolmačev SZJ zaradi svoje gluhoti v slabšem položaju od svojih vrstnikov v izobraževalnem procesu. Zaradi ugotovitve, da je bilo poskrbljeno za preprečevanje diskriminacije gluhih dijakov ljubljanskih srednjih šol, je Zagovornik postopek ugotavljanja diskriminacije s sklepom ustavil (Sklep št. [0700-56/2021/13](#) z dne 18. 2. 2022).

Izključevanje tujih študentov pri dostopu do predavanj bi lahko bila diskriminacija

Zagovornik je prejel prijavo tretje osebe zaradi domnevne diskriminacije tujih študentov glede njihovega dostopa do predavanj v živo na eni od fakultet. V začetku leta 2022 je vodstvo fakultete profesorjem in študentom poslalo navodila, v skladu s katerimi so tuji študentje napoteni na spremljanje predavanj na daljavo, domači študentje pa so lahko predavanjem sledili v živo v predavalnicah. Zagovornik je po preverjanju ugotovil, da so bili tuji študentje obravnavani neenako kot domači študentje. Fakulteta je pojasnila, da so bili ukrepi sprejeti na hitro zaradi informacije o bolj nalezljivi različici novega koronavirusa. Ukrepi so bili sprejeti z najboljšimi nameni za zaščito študentov in zaposlenih. Pojasnili so, da do tovrstnih sporočil ne bo več prihajalo, saj jim je v interesu, da delujejo kot enakopravna in enotna skupnost študentov in zaposlenih. Sporni ukrep je veljal deset dni, do konca zimskega semestra, in ne velja več. Bil je oblikovan kot prošnja oziroma priporočilo, pri čemer so pojasnili, da nikogar niso preverjali, ko je vstopal na fakulteto, razen za pogoj PCT. Nikogar niso na vratih vprašali, ali se je vračal iz tujine in vsi so lahko prosto hodili na predavanja. Ukrep je torej veljal kratek čas in ne velja več, in ker se fakulteta že sama zaveda neprimernosti obvestila in zagotavlja, da do tovrstnih sporočil ne bo več prihajalo, je Zagovornik odločil, da uvedba postopka ugotavljanja diskriminacije v zadevi ni smotrna ([0700-6/2022/6](#)).

5.4 Svetovanje, informiranje in podpora

! Razumna prilagoditev prehrane v vrtcu zaradi vere

Na Zagovornika se je obrnila stranka v zvezi s prehrano hčerke v vrtcu. Zaradi svoje veroizpovedi ne želi, da bi njena hčerka jedla nekatere vrste mesa ter želatino in margarino. Vrtec je sprejel razumne prilagoditve, se pa občasno dogodi, da vse sestavine obrokov vsebujejo meso. Zaradi tega hčerka ne more jesti ničesar in prihaja domov lačna. Zagovornik je stranki odgovoril, da v primeru njene hčerke zaznava možnost obstoja posredne diskriminacije otroka pri nujenju prehrane v vrtcu zaradi vere. Stranki je svetoval, naj se skuša z vodstvom vrtca dogovoriti za ustrezno razumno prilagoditev, na podlagi katere bi jim morda le uspelo najti rešitev. V primeru, da se vrtec na njen predlog ne bi odzval, oziroma z njim ne bi dosegla ustreznega dogovora, je stranki svetoval, naj pri Zagovorniku vloži predlog za obravnavo diskriminacije. Stranka ni sporočila, ali ji je z vrtcem uspelo najti ustrezno rešitev in ni podala predloga za obravnavo diskriminacije ([0702-297/2021](#)).

! Vprašanje posebnega naziva zdravnikov, ki so diplomirali v tretjih državah

Zagovornik je prejel pisanje posameznice, ki je opozorila na položaj zdravnikov, ki so diplomirali v državah, ki niso članice EU. Ti naj bi po novem ob svojem poklicnem nazivu imeli navedeno državo izvora izobrazbe ter ta naziv ohranili do konca poklicne poti tudi, če so opravili specializacijo in specialistični izpit v Sloveniji. Enako naj bi bili obravnavani zdravniki, ki so opravili priznanje izobrazbe v obdobju 2011–2014. Zagovornik je za pojasnilo zaprosil pristojni ministrstvu in ugotovil, da je bil 19. člen Predloga zakona o spremembah Zakona o vrednotenju in priznavanju izobraževanja v medresorski obravnavi spremenjen in je predvideval le še zapis tujega naslova v skladu s predpisi države izvora izobraževanja brez navedbe države izvora. S tem bi bila težava, s katero se je na Zagovornika obrnila posameznica, ki bi sicer lahko predstavljala posredno diskriminacijo na podlagi osebne okoliščine izobrazbe ali državljanstva, razrešena. Postopek sprejemanja navedene novele je še v teku, zato Zagovornik situacijo spremlja ([0702-8/2022](#)).

Kritičen odziv ravnateljice zaradi udeležbe učiteljice na izobraževanju o LGBTIQ+ temah

Zagovornik je prejel sporočilo posameznice, v katerem je zapisala, da dela na eni izmed osnovnih šol kot spremljevalka učenke s posebnimi potrebami. Povedala je, da se je razredničarka razreda, v katerem je učenka, ki jo spremlja, prijavila na izobraževanje o LGBTIQ+ temah v šoli, zaradi česar je bila grobo ošteta s strani ravnateljice, ki je dejala, da takih tem v šoli ne dovoljuje. Zagovornik je pojasnil, da gre lahko v primeru, da se zaradi stališč ravnateljice v takšnem okolju počuti ogroženo, za nadlegovanje. V tem primeru mora pošiljateljica o svojem nelagodju opozoriti domnevno kršiteljico, da s takšnimi izjavami oziroma dejanji preneha. Zagovornik je pošiljateljici tudi neobvezno pojasnil, da se lahko zaradi zavrnitve udeležbe na izobraževanju na Zagovornika obrne tudi razredničarka razreda ([0702-185/2022](#)).

Učna pomoč učencem priseljencem

Na Zagovornika se je obrnila prostovoljka, ki nudi učno pomoč učencem priseljencem. Navedla je, da že dve leti prosi zavode in nevladne organizacije za pogovor o učni pomoči tem učencem. Zagovornik je pojasnil, da učna pomoč lahko predstavlja posebni ukrep za zagotavljanje enakosti in je v duhu podpore pri integraciji. Za večino učencev priseljencev so namreč potrebni posebni ukrepi pomoči, da se lahko učinkovito vključijo v izobraževalni sistem. Stranki je svetoval, naj se v zvezi z željo po nasvetih, kako doseči spremembe na ravni politik in dialoga, poveže z drugimi, ki že delujejo na tem področju. V zvezi z angažmajem konkretne osnovne šole ji je Zagovornik priporočil sodelovanje s svetovalnimi delavci ([0702-289/2021](#)).

Slabša ocena na fakulteti zaradi narodnosti in vere

Na Zagovornika se je obrnila stranka, ki je zatrjevala diskriminacijo pri ocenjevanju na fakulteti. Slabšo oceno naj bi prejela zaradi njenih osebnih okoliščin narodnosti in vere. Zagovornik je stranki pojasnil, kako lahko ukrepa, in jo pozval, naj odda predlog za ugotavljanje diskriminacije z dokazili, da je slabšo oceno prejela zaradi narodnosti in vere. Stranka na pojasnilo Zagovornika ni odgovorila ([0702-3/2022](#)).

Zatrjevane nepravilnosti pri šolanju otroka s posebnimi potrebami

Na Zagovornika se je obrnila stranka, ki je zatrjevala več nepravilnosti v zvezi s šolanjem njenega otroka s posebnimi potrebami. Zagovornik je po preučitvi zadeve stranki svetoval pri treh vprašanjih. Prvi del odgovora se je nanašal na vodenje postopkov pred drugimi državnimi organi, v katere Zagovornik ne sme posegati. Drugi del se je nanašal na neupoštevanje želje po šolanju na domu ter vztrajanje pri nadaljevanju šolanja v osnovni šoli, v zvezi s katerimi je Zagovornik stranki pojasnil zakonodajo, ki določa, da možnost šolanja na domu ni neomejena. Tretji del odgovora se je nanašal na neustrezne prilagoditve izobraževalnega procesa potrebam otroka v osnovni šoli. Zagovornik je stranki zaradi morebitnih kršitev svetoval prijavo na Inšpektorat za šolstvo in šport ([0702-129/2022](#)).

5.5 Sodelovanje Zagovornika z MIZŠ

Sestanek zagovornika načela enakosti Miha Lobnika z ministrom za izobraževanje, znanost in šport dr. Igorjem Papičem

Zagovornik načela enakosti Miha Lobnik je 25. avgusta 2022 ministru za izobraževanje, znanost in šport dr. Igorju Papiču predstavil delovanje institucije in letno poročilo za leto 2021. Zagovornik je ministru predstavil problem diskriminacije, ko raziskovalkam in raziskovalcem na začetku kariere ni bilo omogočeno podaljšanje raziskovalnega projekta za čas starševskega dopusta. Pozornost sta namenila še posebnemu poročilu o položaju gluhih v izobraževalnem sistemu, v katerem je Zagovornik opozoril na veliko nesorazmerje v doseganju izobrazbe gluhih v primerjavi z ostalim prebivalstvom, in posebnemu poročilu o dostopnosti šol za gibalno ovirane.

Zagovornik je ministru predstavil tudi priporočilo, naj ministrstvo opravi analizo vzrokov za neopravičene izostanke od pouka pri romskih učencih in sprejme ukrepe za zagotovitev enakih možnosti in enake obravnave tudi zanje. Dotaknila sta se tudi pogojev za vpis v glasbene šole, saj je Zagovornik ocenil, da je Zakon o glasbenih šolah diskriminatoren, ker v njem ni predvideno, da bi otrokom s posebnimi potrebami, ki bi se radi vpisali v glasbeno šolo, omogočili ustrezne prilagoditve pri opravljanju sprejemnih izpitov.

Minister je dejal, da si bo ministrstvo prizadevalo odpraviti ugotovljene diskriminacije na področju izobraževanja.

Zagovornik načela enakosti Miha Lobnik je ministru za izobraževanje, znanost in šport dr. Igorju Papiču predstavil tudi posebno poročilo o dostopnosti šol za gibalno ovirane. Opozoril je, da je vsaj do konca leta 2025 tudi šole treba prilagoditi tako, da bodo dostopne vsem gibalno oviranim.

Obravnavani primeri diskriminacije – Inšpektorat za šolstvo in šport

Inšpektorat za šolstvo tako kot v preteklih letih tudi v letu 2022 ugotavlja, da pobudniki na področju šolstva očitajo domnevno diskriminacijo v vzgojno-izobraževalnih zavodih v primerih vzgojnega ukrepanja, ocenjevanja znanja, v primerih podeljenih statusov športnikov ali umetnikov, sodelovanju s starši ter v primerih načina komuniciranja v šolskem prostoru.

Prejete pobude se nanašajo tudi na področje zaposlovanja, ki sicer ne sodi v pristojnost nadzora šolske inšpekcije, neizbira kandidata je opredeljena kot diskriminatorna izbira. Dodatno so bili seznanjeni tudi z načini postavljanja vprašanj kandidatom pri razgovorih, ki bi lahko posledično pomenili neenako obravnavo pri odločanju o delovnem mestu.

Inšpektorat za šolstvo je prejel 21 prijav očitane diskriminacije, ki so se navezovale na opravičevanja zapostavljanja ali preziranja oseb ali skupine oseb zaradi osebnih okoliščin. Vsi primeri očitane, vendar nepotrjene diskriminacije so se nanašali na oblike neposredne diskriminacije zaradi drugih osebnih okoliščin. V nobenem primeru inšpektorat za šolstvo in šport ni ugotovil kršitev, ki bi se nanašale na področje diskriminacije. Prijave je Inšpektorat za šolstvo in šport obravnaval s stališča uresničevanja veljavnih šolskih predpisov in s tem povezanih pripadajočih pravic in dolžnosti učencev, strokovnih delavcev ter sodelovanja s starši. Poudaril je, da tudi šolska zakonodaja določa ravnanja v šolskem prostoru.

Inšpektorat je ocenil, da bi v enem primeru lahko neenaka obravnava kandidatov v postopku imenovanja ravnatelja lahko pomenila tudi kršitev ZVarD. Zadevo je Inšpektorat za šolstvo in šport odstopil v nadaljnje reševanje Zagovorniku.

V letu 2022 je Zagovornik Inšpektoratu za šolstvo in šport v prekrškovni postopek odstopil dve zadevi. V eni zadevi je inšpektorat odgovoril, da ni pristojen, druga zadeva pa je zastarala.

Tabela: Pregled prejetih podatkov Inšpektorata za šolstvo in šport glede obravnavanih primerov diskriminacije – primerjava med leti 2017, 2018, 2019, 2020, 2021 in 2022*

Inšpekcijski organ	Prejete prijave						Ugotovljeni primeri					
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Inšpektorat za šolstvo in šport	9	16	6	10	16	21	/	2	/	0	0	0

* Ko so se inšpektorati odzvali in sporočili, da prijav niso imeli, je navedena številka 0. Če podatka ni oziroma se inšpektorat ni odzval, je označeno z /.

6 **MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO (MJU)**

- 6.1 **Ocene diskriminatornosti predpisov**
- 6.2 **Priporočila Zagovornika MJU**
- 6.3 **Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj**
- 6.4 **Svetovanje, informiranje in podpora**
- 6.5 **Sodelovanje Zagovornika z MJU**

6.1 Ocene diskriminatornosti predpisov

! Možnost odvzema volilne pravice osebam z intelektualnimi in psihosocialnimi invalidnostmi je po oceni Zagovornika diskriminatorna

Zagovornik načela enakosti je ocenil, da je 7. člen Zakona o volitvah v državni zbor diskriminatoren do oseb z intelektualnimi in psihosocialnimi invalidnostmi. Po oceni Zagovornika ureditev neupravičeno omogoča odvzem volilne pravice samo osebam s temi osebnimi okoliščinami. Izključno zanje predvideva možnost odvzema volilne pravice glede na izvedensko oceno njihove zmožnosti razumeti namen, pomen in učinek volitev, medtem ko se pri ostalih državljanih teh zmožnosti niti ne ocenjuje. Zagovornik je ocenil, da takšna različna obravnava ni upravičena in da ne more biti obravnavana kot izjema od prepovedi diskriminacije. Ukrep namreč ni ne ustrezen, ne edini možen in niti sorazmeren način doseganja legitimnosti volitev in preprečevanja zlorab pri oddaji glasov. Ministrstvu za javno upravo je priporočil odpravo diskriminacije s spremembo zakona (050-2/2022/12).

Zakon o volitvah v državni zbor z ureditvijo volitev za zdomce, ki določa, da stroške pošiljanja glasovnice krijejo sami, po oceni Zagovornika ni diskriminatoren

Država je z zakonsko ureditvijo glasovanja po pošti omogočila, da je splošna volilna pravica omogočena kar najširšemu krogu volilnih upravičencev. S to izjemo od zakonsko določenega načela osebnega glasovanja je država še dodatno povečala legitimnost volitev. Položaji volivcev v tujini, ki glasujejo po pošti, in volivcev v Sloveniji, ki glasujejo po pošti, so primerljivi, zakonodajalec pa za nobeno od teh dveh skupin ni uvedel povračila poštnih stroškov glasovanja. Oba položaja je v tem smislu uredil enako. Zagovornik je nadalje ugotovil, da so stroški glasovanja po pošti iz tujine zaradi večjih razdalj lahko večji od stroškov glasovanja po pošti v Sloveniji ter da jih volivci s šibkejšim premoženjskim stanjem težje plačajo kot premožnejši volivci, iz Slovenije pa so odsotni oboji, zato premoženjskega stanja ni mogel šteti kot relevantno osebno okoliščino v tem primeru. Ker so ljudje odsotni iz Slovenije, iz najrazličnejših razlogov, Zagovornik v obravnavanem primeru tudi kraja bivanja ne more šteti za osebno okoliščino, na podlagi katere bi zaradi obveznosti plačila stroška pošiljanja volilnega gradiva prihajalo do diskriminacije. Glede na vse navedeno je Zagovornik ocenil, da dejstvo, da stroške pošiljanja volilnega gradiva v primeru glasovanja po pošti iz tujine glede na Zakon o volitvah v državni zbor (ZVDZ) nosi volivec, ni diskriminacija (050-9/2022/9).

6.2 Priporočila Zagovornika MJU

Zakon o volitvah v državni zbor (ZVDZ, EPA 2587 - VIII) (naslovljeni na DZ)

Priporočili (0070-2/2022/1):

1. Glede predlagane omejitve pasivne volilne pravice (pravice biti voljen) zaradi predkaznovanosti naj MJU opravi celovito presojo učinkov na enakopravnost, enake možnosti in enako obravnavo (ang. equality impact assessment) na podlagi strogega testa sorazmernosti in da se zakonske rešitve po potrebi prilagodijo tem izsledkom. ●
2. MJU naj besedilo dopolni tako, da se črtata drugi in tretji odstavek veljavnega 7. člena ZVDZ; ob tem naj se omogoči uresničevanje aktivne volilne pravice (pravice voliti) na volitvah v Državni zbor vsem polnoletnim državljanom, tudi vsem ljudem, ki jim je bila odvzeta poslovna sposobnost, podaljšana roditeljska pravica ali so bili postavljeni pod skrbništvo. ●

Zakon o državnem svetu (ZDSve, EPA 113 - IX) (naslovljeni na DZ)

Priporočili (0070-13/2022/1):

1. Črta naj se drugi odstavek 2. člena, ki bi uzakonil možnost sodnega odvzema pravice voliti in biti voljen v Državni svet ljudem z intelektualnimi in psihosocialnimi invalidnostmi. ●
2. MJU naj zagotovi sistem podpornega odločanja ljudem s težavami v duševnem zdravju, ljudem z intelektualnimi in psihosocialnimi invalidnostmi ter ljudem z drugimi oblikami oviranosti, ki jih lahko ovirajo pri polnem in enakem uživanju volilne pravice. ●

Zakon o volitvah v državni zbor (ZVDZ)¹¹

Priporočilo (050-2/2022/13):

1. MJU naj 7. člen spremeni na način, da se njegov drugi in tretji odstavek črtata v delu, ki se nanaša na aktivno volilno pravico – pravico voliti, ter dopolnijo prehodne določbe na način, da se odpravijo učinki odvzemov volilne pravice ljudem z intelektualnimi in psihosocialnimi invalidnostmi v drugih zakonih. ●

¹¹ Zakon o volitvah v državni zbor (Uradni list RS, št. 109/06 – uradno prečiščeno besedilo, 54/07 – odl. US, 23/17 in 29/21).

Postopki pravnega priznanja spola za transspolne ljudi¹²

Priporočilo (0709-14/2021/310):

1. MJU naj pripravi spremembo Uredbe o upravnem poslovanju, in sicer tako, da bo mogoče postopek spremembe imena urediti na kateri koli upravni enoti v Sloveniji. ●

¹² Na podlagi posebnega poročila Zagovornika Položaj transspolnih ljudi v postopkih medicinske potrditve spolne identitete in pravnega priznanja spola v Sloveniji. Dostopno na: https://www.zagovornik.si/wp-content/uploads/2022/01/PP_Polozaj-transspolnih-ljudi-v-postopkih-medicinske-potrditve-spolne-identitete-in-pravnega-priznanja-spola-v-Sloveniji.pdf

6.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj

! Zagovornik ugotovil diskriminacijo javne uslužbenke v obliki viktimizacije oziroma povračilnih ukrepov

Zagovornik je obravnaval primer, ko je delodajalec javni uslužbenki izdal pisno opozorilo pred redno odpovedjo pogodbe o zaposlitvi iz krivdnega razloga. Postopek ugotavljanja diskriminacije je izvedel na pobudo uslužbenke, ki je zatrjevala, da ji je bil ukrep izrečen zaradi opozarjanja na diskriminacijo. V svojem prostem času je namreč v enem izmed intervjujev, ki jih je dala v vlogi predsednice kulturne organizacije določene narodne skupnosti v Sloveniji, opozorila, da je ta skupnost v Sloveniji strukturno etnično diskriminirana. Zagovornik je v postopku ugotavljanja diskriminacije potrdil, da je delodajalec uslužbenko negativnim posledicam izpostavil prav zaradi njenih izjav, s katerimi je opozorila na diskriminacijo. Ugotovil je, da to izhaja že iz obrazložitve opozorila pred redno odpovedjo zaposlitve. Zagovornik je pojasnil tudi, da za ugotovitev viktimizacije ni treba predhodno ugotoviti dejanskega obstoja diskriminacije, na katero je domnevno viktimizirana oseba opozorila. ZVarD namreč posameznike pred povračilnimi ukrepi zaradi ukrepanja proti diskriminaciji varuje tudi, ko ukrepajo v dobri veri in na podlagi dejstev, ki upravičujejo domnevo o diskriminaciji, na katero opozarjajo. Zagovornik je inšpektoratu za delo po izvedenem postopku predlagal uvedbo inšpekcijskega postopka in postopka o prekršku. Odgovora inšpektorata Zagovornik še ni prejel (Odločba št. **0700-38/2021/24** z dne 31. 1. 2022).

Posebna obravnava državljanov tretjih držav po zakonu o tujcih

Zagovornik je prejel prijavo nevladne organizacije proti upravnim enotam, ki sta zavrnila sklenitev zakonske zveze med slovensko državljanko in državljanom tretje države, saj ta ni imel potnega lista. Na tretji upravni enoti jima je zakonsko zvezo uspelo skleniti. Po sklenitvi zakonske zveze pa pristojna upravna enota ni hotela sprejeti vloge za izdajo dovoljenja začasno prebivanje tujemu državljanu kot zakoncu slovenske državljanke, saj ni imel potnega lista. Po vložitvi vloge po pošti je bila vloga sprejeta, izdaja dovoljenja pa zavrnjena iz dveh razlogov. Eden je bil prepoved vstopa tujega državljana na schengensko območje, drugi pa naj bi bil sum, da gre pri zakoncih za fiktivno poroko. Proti zavrnitvi odločbi sta zakonca vložila pritožbo na Ministrstvo za notranje zadeve. Zaradi zavrnilne odločbe sta vložila tudi prijavo Zagovorniku. Zagovornik v zadevi ni ugotovil dejstev, ki bi upravičevala domnevo o kršitvi prepovedi diskriminacije tujega državljana s strani upravne enote. Specifična obravnava po zakonu o tujcih ne more predstavljati diskriminacije, saj različno obravnavanje oseb v različnih (neprimerljivih) položajih ne pomeni diskriminacije, temveč je takšno različno obravnavanje upravičeno. O pravilnosti ali nepravilnosti odločitve upravne enote bo presojalo ministrstvo. Glede na navedeno Zagovornik postopka ugotavljanja diskriminacije po uradni dolžnosti v konkretni zadevi ni uvedel. (Predlog za neuvedbo postopka po uradni dolžnosti št. **0700-32/2022/3** z dne 18. 8. 2022).

6.4 Svetovanje, informiranje in podpora

! Domnevna slabša obravnava pri sklepanju zakonskih zvez s tujci je lahko diskriminacija

Na Zagovornika se je obrnila pooblaščenka več oseb s statusom tujca zaradi njihovih težav z upravnimi enotami pri sklepanju zakonske zveze in oddaji prošnje za dovoljenje za bivanje kot družinski člani slovenskega državljana. Zagovornik je pooblaščenki v prvem delu odgovora pojasnil, da ne more posegati v postopke odločanja upravnih enot na področju urejanja statusa tujcev ali teh postopkov nadzorovati. Stranki je svetoval glede sodne prakse, ki bi ji lahko bila v pomoč pri sestavi pritožbe. V drugem delu odgovora je Zagovornik stranko pozval k dopolnitvi predloga za uvedbo postopka ugotavljanja diskriminacije, saj je pri navedbah glede vlog za dovoljenje za bivanje prepoznal morebitno diskriminacijo. Zagovornik je na podlagi dopolnjenega predloga uvedel postopek ugotavljanja diskriminacije ([0702-108/2022](#)).

! Diskriminacija na upravni enoti v postopku spremembe imena

Na Zagovornika se je obrnila stranka, ki je želela na upravni enoti spremeniti ime. Uslužbenka upravne enote je to zavrnila z obrazložitvijo, da mora stranka najprej spremeniti spol, nato šele ime. Na podlagi Zakona o osebnem imenu lahko ime spremeni vsak državljan, ki je popolno poslovno sposoben. Edini zadržek je, če je bil posameznik pravomočno obsojen za kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, dokler kazen ni izvršena ali dokler traja preizkusna doba ali pravne posledice obsodbe. Zagovornik je stranki svetoval, naj formalno vloži zahtevek za spremembo osebnega imena, saj je o tem upravni organ dolžan odločiti z odločbo, zoper katero je možno pravno sredstvo. Svetoval ji je, naj se v primeru ponovnih težav znova obrne na Zagovornika, ki ji bo svetoval pri uveljavljanju pravic znotraj dotičnega postopka. Stranka se na Zagovornika ni ponovno obrnila ([0702-139/2022](#)).

Prošnja za pomoč pri pridobitvi karte za parkiranje invalidov

Zagovornik je prejel prošnjo za ureditev pridobitve karte za parkiranje invalidov. Stranka je predložila korespondenco s pristojno upravno enoto (UE), iz katere je izhajalo, da je UE pripravljena poiskati rešitev, a do tega nato ni prišlo. Zagovornik je stranki predlagal, naj na UE ponovno naslovi prošnjo, v kateri naj se sklicuje tudi na Zakon o izenačevanju možnosti invalidov, skladno s katerim morajo biti tudi invalidom dostopne javne službe oziroma objekti v javni rabi. Na podlagi tega je UE dolžna storiti vse potrebno, da stranki zagotovi dostopnost in da bo lahko vložila potrebno dokumentacijo za ureditev karte za parkiranje invalidov. Zagovornik je stranko pozval, naj Zagovornika obvesti, če bi ji UE to možnost zavrnila ([0702-46/2022](#)).

Vprašanje o primernem nazivanju strank v postopkih pravnega priznanja spola

Na Zagovornika se je obrnila posameznica z upravne enote s prošnjo za mnenje glede najbolj primerne obravnave strank v postopkih spremembe označevalca na osebnih dokumentih (oznake za spol in enotne matične številke občana). Zagovornik je pošiljateljici predlagal, da kadar so seznanjeni s podatkom in je jasno, katere zaimke oseba uporablja zase in s katerimi zaimki si želi biti naslovljena, v pisnih in ustnih postopkih to odločitev stranke spoštujejo, ne glede na to, kateri spol je bil stranki postopka pripisan ob rojstvu. Druga, bolj nevtralna možnost v pisnih izdelkih pa je uporaba nevtralne oblike, bodisi z uporabo poševnice (rojen/-a) bodisi z uporabo podčrtaja (rojen_a) (0702-77/2022).

Vprašanje diskriminacije državljana tretje države s strani upravne enote

Na Zagovornika se je obrnila svetovalka nevladne organizacije, ki je navedla primer maroškega državljana, ki je nekdanji prosilec za azil in poročen s slovensko državljanke. Na upravni enoti je pred več kot dvema letoma vložil prošnjo za dovoljenje za prebivanje družinskega člana slovenskega državljana, a odgovora še vedno ni prejel. Ker brez dovoljenja za prebivanje ne more pridobiti dovoljenja za delo in se tako legalno zaposliti, svoji družini ne more finančno pomagati. Zagovornik je svetovalki pojasnil, da iz predstavitve zadeve ni razvidno, kaj je razlog ravnanja upravne enote. Zato je tudi težko upravičiti domnevo o kršitvi prepovedi diskriminacije, saj ni izkazanih dejstev, ki bi z razvidom možnega razloga takšno domnevo potrjevala. Obenem je Zagovornik opozoril, da v primeru t. i. molka organa obstaja poseben postopek pritožbe, ki ga predvideva Zakon o splošnem upravnem postopku. Zato je Zagovornik svetovalki nevladne organizacije predlagal, naj maroški državljan stori prav to (0702-133/2022).

6.5 Sodelovanje Zagovornika z MJU

Sestanek zagovornika načela enakosti Mihe Lobnika z ministrico za javno upravo Sanjo Ajanović Hovnik

Zagovornik načela enakosti Miha Lobnik je 24. avgusta 2022 ministrici za javno upravo Sanji Ajanović Hovnik predstavil letno poročilo za leto 2021. Na sestanku sta govorila o potrebi po zbiranju podatkov o enakopravnosti, enakih možnostih in enaki obravnavi, ki je nujno za spremljanje stanja na področju diskriminacije in za načrtovanje ukrepov za njeno odpravo ali preprečevanje.

Zagovornik je ministrici predstavil tudi ugotovitve iz posebnega poročila o položaju transspolnih ljudi v postopkih medicinske potrditve spolne identitete in pravnega priznanja spola v Sloveniji. Zaradi ugotovitev iz tega posebnega poročila je namreč ministrstvu v letu 2021 priporočil, naj javnim uslužbencem na upravnih enotah omogoči usposabljanja o primerni obravnavi transspolnih oseb.

Govorila sta še o Zagovornikovi oceni, da je Zakon o volitvah v državni zbor diskriminatoren, saj osebam z določenimi invalidnostmi odvzema volilno pravico samo zaradi njihovih invalidnosti. Ministrica Sanja Ajanović Hovnik je povedala, da si na ministrstvu prizadevajo oblikovati rešitev, ki bo upoštevala različne vidike stroke in civilne družbe.

Predstojnik Zagovornika Miha Lobnik in ministrica za javno upravo Sanja Ajanović Hovnik sta na delovnem srečanju govorila tudi o Zagovornikovi oceni, da je zakon o volitvah v državni zbor diskriminatoren, saj osebam z določenimi invalidnostmi odvzema volilno pravico samo zaradi njihovih invalidnosti.

Skupina za izvajanje nacionalnega programa spodbujanja razvoja in uporabe umetne inteligence v RS do 2025 (NpUI)

Na pobudo Službe Vlade Republike Slovenije za digitalno preobrazbo je Zagovornik dal soglasje za imenovanje predstavnika, ki bo sodeloval v medresorski strokovni skupini za izvajanje NpUI. Skupina se v letu 2022 ni sestala.

7 **MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO (MKGP)**

- 7.1 **Ocene diskriminatornosti predpisov**
- 7.2 **Priporočila Zagovornika MKGP**
- 7.3 **Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj**
- 7.4 **Svetovanje, informiranje in podpora**
- 7.5 **Sodelovanje Zagovornika z MKGP**

7.1 Ocene diskriminatornosti predpisov

Zagovornik v letu 2022 ni izvedel ocen diskriminatornosti predpisov iz pristojnosti MKGP.

7.2 Priporočila Zagovornika MKGP

Zagovornik v letu 2022 ni izdal priporočil iz pristojnosti MKGP.

7.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj

Zagovornik v letu 2022 ni izdal odločb o ugotavljanju diskriminatornosti ravnanj iz pristojnosti MKGP.

7.4 Svetovanje, informiranje in podpora

Zagovornik v letu 2022 ni obravnaval primerov svetovanj iz pristojnosti MKGP.

7.5 Sodelovanje Zagovornika z MKGP

Svet za ženske na podeželju (SŽP)

Na pobudo MKGP je predstavnica Zagovornika članica SŽP, ki je posvetovalni organ ministra, pristojnega za kmetijstvo, in mu svetuje glede vprašanj, povezanih s položajem žensk na podeželju.

Predstavnica Zagovornika je v letu 2022 sodelovala na 9. seji SŽP, ki je potekala 24. marca 2022 po spletu. Člani SŽP so se seznanili s pregledom praks socialno-delovne pomoči kmetom v drugih evropskih državah in stanjem glede položaja žensk na kmetijah in podeželju.

Predstavniki Zagovornika se je udeležil 10. seje SŽP, ki je potekala 10. oktobra 2022 v prostorih MKGP. Ministrica, pristojna za kmetijstvo, Irena Šinko, je članom SŽP predstavila prednostne naloge v svojem mandatu in do takrat opravljeno delo. Člani SŽP so se seznanili tudi z ugotovitvami iz raziskave, ki se je med drugim posvetila vprašanju materinskih in starševskih dopustov na kmetijah. Predstavniki Zagovornika je na tej seji članom SŽP predstavil pristojnosti in delo Zagovornika.

8 MINISTRSTVO ZA KULTURO (MK)

- 8.1 Ocene diskriminatornosti predpisov
- 8.2 Priporočila Zagovornika MK
- 8.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj
- 8.4 Svetovanje, informiranje in podpora
- 8.5 Sodelovanje Zagovornika z MK

8.1 Ocene diskriminatornosti predpisov

Zagovornik v letu 2022 ni izvedel ocen diskriminatornosti predpisov iz pristojnosti MK.

8.2 Priporočila Zagovornika MK

Zagovornik v letu 2022 ni izdal priporočil iz pristojnosti MK.

8.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj

Zagovornik v letu 2022 ni izdal odločb o ugotavljanju diskriminatornosti ravnanj iz pristojnosti MK.

8.4 Svetovanje, informiranje in podpora

! Gledališke predstave naj bodo dostopne za otroke s posebnimi potrebami

Zagovorniku je pisala mati otroka z motnjo avtističnega spektra. Navedla je, da eno izmed gledališč v Ljubljani otroku ni omogočilo celotnega ogleda predstave. Zagovornik je stranki pojasnil, da je za ustrezno obravnavo ključna presoja pojma t. i. primerne oziroma razumne prilagoditve. Prav tako je treba invalidom, ne glede na njihovo invalidnost, omogočiti dostop do kulturnih dobrin in jim zagotoviti ustvarjalnost. Tako je tudi gledališče kot javni zavod, ki deluje na področju kulture, zavezano izvajati ustrezne ukrepe, da gledališke predstave lahko obiskujejo tudi osebe z invalidnostmi. Po preliminarnem stališču Zagovornika je otrok z motnjo avtističnega spektra brez dvoma upravičen do primernih prilagoditev ob obisku gledališča. Ob ustrezni vnaprejšnji seznanitvi bi se hostesna služba lahko primerno odzvala (0702-310/2021).

! Problematika nedostopnosti medijskih vsebin za senzorno ovirane

Na Zagovornika se je obrnila stranka, ki je zatrjevala diskriminacijo pri dostopu senzorno oviranih oseb do medijskih vsebin. Zmotilo jo je, da oddaja, ki je bila namenjena gluhih, ni bila podnaslovljena oziroma prevedena v slovenski znakovni jezik. Zagovornik je stranki pojasnil, da je zadevno področje v slovenskem pravnem redu pomanjkljivo urejeno, da pa je v zvezi z dostopnostjo medijskih vsebin že izdal priporočilo za izboljšanje stanja. Stranki je predstavil tudi novo ureditev po Zakonu o avdiovizualnih medijskih storitvah, ki od ponudnikov medijskih storitev zahteva, da do konca leta 2022 sprejmejo načrt izboljšanja dostopnosti vsebin (0702-26/2022).

Domnevno javno spodbujanje sovraštva na prireditvi in v medijih

Zagovornika je stranka prosila, naj preveri, ali je organizator določene prireditve javno spodbujal ali razpihoval sovraštvo, nasilje ali nestrpnost, ki temelji na spolu in spolni usmerjenosti, ko je v medijih in na prireditvi javno govoril in agitiral za referendum proti odločitvi Ustavnega sodišča, da se istospolni pari lahko poročijo in posvojijo otroka. Zagovornik je pojasnil, da samo dejstvo, da posameznik ljudi poziva k zbiranju podpisov za zakonodajni referendum (ne glede na to, da vsebina nasprotuje odločitvi Ustavnega sodišča), ne more pomeniti diskriminacije, saj lahko pobudo za vložitev zahteve za razpis referenduma vložijo vsi volivci, politična stranka ali drugo združenje državljanov. O dopustnosti razpisa referenduma pa se odloča posebej. Ocenil je tudi, da javno govorjenje in agitiranje za referendum proti odločitvi Ustavnega sodišča ne izpolnjuje pogojev po prvem odstavku 10. člena ZVarD, ki opredeljuje pozivanje k diskriminaciji, kot spodbujanja drugih oseb k dejanjem, katerih posledica je bila, je ali bi lahko bila diskriminacija (0702-174/2022).

8.5 Sodelovanje Zagovornika z MK

Zagovornik v letu 2022 z MK ni neposredno sodeloval.

9 **MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE (MNZ)**

- 9.1 **Ocene diskriminatornosti predpisov**
- 9.2 **Priporočila Zagovornika MNZ**
- 9.3 **Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj**
- 9.4 **Svetovanje, informiranje in podpora**
- 9.5 **Sodelovanje Zagovornika z MNZ**

9.1 Ocene diskriminatornosti predpisov

! Zakon o mednarodni zaščiti je po oceni Zagovornika diskriminatoren do beguncev s slabšim premoženjskim stanjem

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o mednarodni zaščiti (ZMZ-1A) je po oceni Zagovornika diskriminatoren do beguncev s slabšim premoženjskim stanjem, ker določa možnost razrešitve svetovalcev za begunce, kadar bi se izkazalo, da pristojnim organom niso razkrili podatkov, ki bi njihovim strankam lahko škodili. Zaradi te ureditve iz 9. člena Zakona o mednarodni zaščiti je pravica do učinkovitega pravnega varstva v pritožbenih postopkih zagotovljena le prisilcem za mednarodno zaščito, ki si lahko plačajo odvetniške storitve. Ureditev tako po oceni Zagovornika povzroča neupravičeno slabšo obravnavo prisilcev za mednarodno zaščito na podlagi njihovega premoženjskega stanja. Zagovornik je MNZ priporočil odpravo diskriminacije s spremembo predpisa (050-21/2021/13).

! Zakon o mednarodni zaščiti je po oceni Zagovornika diskriminatoren do mladoletnih prisilcev za mednarodno zaščito brez spremstva

Zagovornik je opravil oceno diskriminatornosti osmega odstavka 18. člena Zakona o mednarodni zaščiti. Ta določa, da se zakoniti zastopnik mladoletnega prisilca za mednarodno zaščito brez spremstva lahko razreši, ko o varovancu pristojnim organom ne izda informacij, ki bi temu lahko škodile v postopku pridobivanja statusa begunca ali subsidiarne zaščite. Zagovornik je ocenil, da je predpis diskriminatoren. Ureditev je z možnostjo razrešitve zakonitega zastopnika v primeru zadrževanja določenih informacij zakonitemu zastopništvu odvzela osnovni namen, ki je vzpostaviti zaupno razmerje med zastopnikom in varovancem in zasledovati varovančeve največje koristi. Razrešitev zakonitega zastopnika je ob tem predvidena samo v postopkih mednarodne zaščite. V postopku ocene diskriminatornosti predpisa MNZ ni uspelo dokazati, da bi morali ureditev obravnavati kot dovoljeno izjemo od prepovedi diskriminacije. Zagovornik je zato ocenil, da ureditev v slabši položaj neupravičeno postavlja varovance na podlagi njihove osebne okoliščine statusa prisilca za mednarodno zaščito in posredno zaradi osebnih okoliščin državljanstva in etnične pripadnosti. Varovanci zakonitih zastopnikov so samo v postopkih mednarodne zaščite obravnavani slabše kot varovanci v drugih postopkih. Zagovornik je MNZ priporočil, naj diskriminacijo odpravi s spremembo zakonodaje (050-23/2021/9).

9.2 Priporočila Zagovornika MNZ

Zakon o mednarodni zaščiti (ZMZ-1)¹³

Priporočilo (050-21/2021/14):

1. MNZ naj spremeni šesto alinejo desetega odstavka 9. člena zakona tako, da odpravi razlog za razrešitev svetovalcev za begunce, če ti razpolagajo s podatki, ki bi lahko bili v škodo prosilca v postopku mednarodne zaščite, a jih ne razkrijejo pristojnemu organu. ●

Podaljšanje prijav začasnega prebivališča za otroke tujcev

Priporočilo (0700-10/2022/30):

1. Upravne enote naj beležijo podatek o prijavi začasnega prebivališča otrok tujcev, tako tistih, ki niso, kakor tistih, ki so rojeni v Sloveniji, v času, ko vodijo postopke odločanja o podaljšanju njihovega dovoljenja za prebivanje. ●

Sklepanje zakonskih zvez med tujci in slovenskimi državljani

Priporočilo (0700-32/2022/5):

1. MNZ naj izda navodilo upravnim enotam, da v postopkih sklepanja zakonskih zvez s tujci ravnajo enako kot s slovenskimi državljani, torej tako, da od tujcev ne zahtevajo tistih dokumentov, ki za sklenitev zakonske zveze niso nujno potrebni. ●

Možnost podaljšanja vozniškega dovoljenja prosilcu za mednarodno zaščito

Priporočilo (0702-227/2022/3):

1. MNZ naj odpravi administrativne ovire in prilagodi informacijski sistem upravnih enot tako, da bo dopuščal pridobitev, podaljšanje ali zamenjavo vozniškega dovoljenja ter opravljanje vozniškega izpita tudi prosilcem za mednarodno zaščito. ●

¹³ Zakon o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 16/17 – UPB in 54/21).

9.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj

Posebna obravnava državljanov tretjih držav po zakonu o tujcih

Zagovornik je prejel prijavo nevladne organizacije proti upravnim enotam, ki sta zavrnila sklenitev zakonske zveze med slovensko državljanke in državljanom tretje države, saj ta ni imel potnega lista. Na tretji upravni enoti sta zakonsko zvezo uspela skleniti. Po sklenitvi zakonske zveze pa pristojna upravna enota ni hotela sprejeti vloge za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje tujemu državljanu kot zakoncu slovenske državljanke, saj ni imel potnega lista. Po vložitvi vloge po pošti je bila vloga sprejeta, izdaja dovoljenja pa zavrnjena iz dveh razlogov. Eden je bil prepoved vstopa tujega državljana na schengensko območje, drugi pa naj bi bil sum, da gre pri zakoncih za fiktivno poroko. Proti zavrnilni odločbi sta zakonca vložila pritožbo na Ministrstvo za notranje zadeve. Zaradi zavrnilne odločbe sta vložila tudi prijavo Zagovorniku. Zagovornik v zadevi ni ugotovil dejstev, ki bi upravičevala domnevo o kršitvi prepovedi diskriminacije tujega državljana s strani upravne enote. Specifična obravnava po zakonu o tujcih ne more predstavljati diskriminacije, saj različno obravnavanje oseb v različnih (neprimerljivih) položajih ne pomeni diskriminacije, temveč je takšno različno obravnavanje upravičeno. O pravilnosti ali nepravilnosti odločitve upravne enote bo presojalo ministrstvo. Glede na navedeno Zagovornik postopka ugotavljanja diskriminacije po uradni dolžnosti v konkretni zadevi ni uvedel. (Predlog za neuvedbo postopka po uradni dolžnosti št. **0700-32/2022/3** z dne 18. 8. 2022)

9.4 Svetovanje, informiranje in podpora

! Posnetek policijske uprave glede varnosti v cestnem prometu je spodbujal spolne stereotipe

Zagovornik je prejel dopis posameznice, ki je opozorila na domnevno seksističen posnetek »Čista stekla« policijske uprave. Po ogledu posnetka je Zagovornik ugotovil, da želi policijska postaja s humornim prikazom ljudem približati varnost v cestnem prometu, vendar pri tem spodbuja in krepi določene spolne stereotipe. Meja sprejemljivega je v družbi zabrisana, včasih je težko potegniti mejnik med primernimi ali neprimernimi vsebinami. Zato Zagovornik poudarja, da je prav tako, kot je zaželeno, da si vsakdan popestrimo tudi s humorjem, še toliko bolj pomembno, da pri tem ne žalimo in stigmatiziramo določene skupine posameznikov ter da ne krepimo spolnih stereotipov. Posnetek ne vsebuje elementov diskriminacije, zato za uvedbo postopka niso bili izpolnjeni pogoji. Ker Zagovornik pri svojem delovanju teži k preventivnemu in izobraževalnemu ravnanju, je na policijsko upravo naslovil priporočilo, naj s svojimi objavami ne krepiti spolnih stereotipov. Spolni stereotipi so eden temeljnih vzrokov za neenakost spolov in vplivajo na vsa družbena področja ter botrujejo diskriminaciji žensk. Policijska postaja je priporočilo upoštevala (0702-290/2021).

! Diskriminacija na upravni enoti v postopku spremembe imena

Na Zagovornika se je obrnila stranka, ki je želela na upravni enoti spremeniti ime. Uslužbenka upravne enote je to zavrnila z obrazložitvijo, da mora stranka najprej spremeniti spol, nato šele ime. Na podlagi Zakona o osebnem imenu lahko ime spremeni vsak državljan, ki je popolno poslovno sposoben. Edini zadržek je, če je bil posameznik pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, dokler kazen ni izvršena ali dokler traja preizkusna doba ali pravne posledice obsodbe. Zagovornik je stranki svetoval, naj formalno vloži zahtevek za spremembo osebnega imena, saj je o tem upravni organ dolžan odločiti z odločbo, zoper katero je možno pravno sredstvo. Svetoval ji je, naj se v primeru ponovnih težav znova obrne na Zagovornika, ki ji bo svetoval pri uveljavljanju pravic znotraj dotičnega postopka. Stranka se na Zagovornika ni ponovno obrnila (0702-139/2022).

! Domnevno sporno ravnanje policistov proti temnopoltim članom družine

Na Zagovornika se je obrnila stranka z obvestilom, da je bila njena družina, v kateri so nekateri člani temnopolti, izpostavljena žaljivim komentarjem policistov. Stranka je proti policistom podala pritožbo na Sektor za pritožbe zoper policijo. Zagovornik je stranko povabil, naj odda predlog za obravnavo diskriminacije. Ob tem ji je tudi svetoval, na kakšen način naj vodi postopek s pritožbo proti policiji, če se za postopek pred Zagovornikom ne bi odločila, ter katere pravne podlage lahko uporabi pri tem. Stranka se na pojasnilo Zagovornika ni odzvala (0702-172/2022).

Težave pri dokazovanju izpolnjevanja pogoja PCT državljana tretje države, ki nima veljavnih osebnih dokumentov

Na Zagovornika se je obrnil državljan tretje države, ki je bil cepljen proti covidu-19, a je imel težave pri dokazovanju izpolnjevanja pogoja PCT. Odlok o začasnih ukrepih za preprečevanje in obvladovanje okužb z nalezljivo boleznijo covid-19 je v 2. členu namreč določal, da se mora oseba ob pregledu izpolnjevanju pogoja PCT izkazati tudi z veljavnim osebnim dokumentom. Dotični državljan pa z veljavnimi dokumenti ne razpolaga, ima zgolj odločbo, s katero je bilo po 81. členu Zakona o tujcih (ZTuj-2) odločeno, da ga iz države ni mogoče izseliti. Tako je bil kljub izpolnjevanju pogoja PCT izrazito omejen pri vsakodnevnih opravilih. Zagovornik je stranki svetoval, naj na upravno enoto vloži prošnjo za izdajo potnega lista za tujca, skladno z 98. členom ZTuj-2, ki ureja izdajo potnih in drugih listin. Prav tako je stranki svetoval, da do pridobitve potnega lista za tujce, ali če ji ga ne bo uspelo pridobiti, za izkazovanje istovetnosti pri izpolnjevanju pogoja PCT uporablja odločbe, ki so ji bile izdane v postopku mednarodne zaščite. Svetoval je uporabo tiste odločbe, ki je opremljena s fotografijo, ter da se pri tem sklicuje na 97. člen ZTuj-2 ([0702-266/2021](#)).

Obravnavanje otrok tujcev pri vključitvi v sistem obveznega zdravstvenega zavarovanja ni diskriminacija

Zagovornik je od nevladne organizacije izvedel za domnevno sporno ravnanje upravnih enot pri obravnavi otrok tujcev, ki so rojeni v Sloveniji. V času, ko zanje po uradni dolžnosti vodijo postopke podaljšanja dovoljenja za začasno prebivanje skladno z 49. členom Zakona o tujcih (ZTuj-2), naj v Centralnem registru prebivalstva (CRP), v katerem se beleži prijavljenost prebivališča, za te otroke ne bi bilo ustrezno zavedeno, da imajo prebivališče sploh prijavljeno. Posledično pa zanje njihovi starši v tistem času na centrih za socialno delo (CSD) ne morejo uveljavljati določenih pravic, kot so otroški dodatek, subvencija vrtca, starševski dodatek. Prav tako zanje ne morejo urediti zdravstvenega zavarovanja na Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS). Tako naj bi bili ti otroci v primerjavi z otroki tujcev, ki niso rojeni v Sloveniji, diskriminirani. Zagovornik je skladno s 34. členom ZVarD uvedel postopek obravnave diskriminacije po uradni dolžnosti in za pojasnila zaprosil Ministrstvo za notranje zadeve (MNZ). Zagovornik je na podlagi prejetih pojasnil ugotovil, da dejansko stanje ne pomeni sistemske diskriminacije in je zato s sklepom ustavil postopek ugotavljanja diskriminacije. Ob tem pa je podal priporočilo MNZ z namenom odpravljanja in nadaljnega preprečevanja napak v sistemu CRP ([0700-10/2022/29](#)).

Zločin iz sovraštva

Na Zagovornika se je obrnila stranka v zvezi z verbalnim in kasneje tudi fizičnim napadom na pripadnika LGBTIQ+ skupnosti. Povedala je, da je bil dogodek že prijavljen policiji. Zagovornik je stranki predlagal, da se, če še ni bila evidentirana kot priča, še sama javi policiji in opiše okoliščine napada. Predlagal ji je tudi, da o dogodku obvesti katero od nevladnih organizacij, ki delujejo na področju zagotavljanja enake obravnave in drugih pravic pripadnikov LGBTIQ+ skupnosti ([0702-88/2022](#)).

Navedbe o nadlegovanju zaradi vere in narodnosti

Na Zagovornika se je obrnila stranka, ki je zatrjevala slabšo obravnavo zaradi njene narodnosti in verskega prepričanja. Navedla je, da se je okolica izogiba, jo zaničuje, ustrahuje in šikanira. Zagovornik je stranko poučil o Zagovornikovih pristojnostih in družbenih področjih, na katerih je po ZVarD zagotovljeno varstvo pred diskriminacijo. Predstavil ji je postopek ugotavljanja diskriminacije in ji svetoval, naj se glede navedb v zvezi z grožnjami in napadi obrne na policijo (**0702-89/2022**).

Rasistično motiviran napad v parku

Na Zagovornika se je obrnila stranka, ki jo je pretresel rasistični napad na moškega v enem izmed ljubljanskih parkov. Zagovornik je stranki pojasnil, da gre za primer suma kaznivega dejanja, katerega obravnava presega pristojnosti Zagovornika, zato je stranko usmeril na policijo. Stranki je še pojasnil, da je pristojnost Zagovornika omejena, kadar gre za kriminalna dejanja. V takšnih primerih Zagovornik ne vodi postopkov ugotavljanja diskriminacije, lahko pa žrtvi rasistično motiviranega napada nudi podporo in pomoč v smislu svetovanja glede uveljavljanja pravic v postopkih, povezanih z diskriminacijo (**0702-121/2022**).

Pojasnilo o dostopnosti interventne številke 113 za gluhe in naglušne

Na Zagovornika se je obrnila stranka, ki je zatrjevala, da ji kot gluhi osebi ni omogočen stik s policijo preko interventne klicne številke 113. Poleg tega pa naj policija na strankina elektronska sporočila ne bi dovolj hitro odgovarjala in naj jih tudi ne bi štela za enakovredna prijavi preko številke 113. Zagovornik je ugotovil, da je za izvajanje primernih prilagoditev poskrbljeno. Gluhe ali naglušne osebe se takrat, ko potrebujejo intervencijo policije, lahko obrnejo na Klicni center za osebe z okvaro sluha, ki deluje 24 ur na dan, lahko si pomagajo s sliščečo osebo, da zanje pokliče policijo, lahko podajo prijavo po faksu, lahko pa uporabijo aplikacijo Wap112 ali pošljejo sporočilo z mobilnega telefona na številko za klic v sili 112. Številka 112 namreč predstavlja ustrezen »nadomestek« tudi za interventno številko policije 113 (na katero sicer sms-sporočil ni mogoče pošiljati). Zagovornik je stranki poslal pojasnilo, v katerem ji je predstavil navedene možnosti (**0702-197/2022**).

9.5 Sodelovanje Zagovornika z MNZ

Sestanek zagovornika načela enakosti Mihe Lobnika z ministrico za notranje zadeve Tatjano Bobnar

Zagovornik načela enakosti Miha Lobnik je 5. julija 2022 ministrici za notranje zadeve Tatjani Bobnar predstavil letno poročilo Zagovornika za leto 2021. Na srečanju je Zagovornik izpostavil nekatera priporočila, ki še niso bila upoštevana in sodijo v pristojnost Ministrstva za notranje zadeve.

Med drugim sta govorila o razlogih za spremembo Zakona o mednarodni zaščiti, za katerega je Zagovornik ocenil, da je diskriminatoren. Kot je pojasnil zagovornik, bi morali iz zakona umakniti določilo, da se lahko svetovalce za begunce razreši, če ti razpolagajo s podatki, ki bi lahko bili v škodo prosilca za mednarodno zaščito, a jih ne razkrijejo pristojnim.

Ministrica je izpostavila pripravljenost za tesno sodelovanje z Zagovornikom, napovedala pa je tudi sodelovanje v razpravi o možnostih sistematičnega zbiranja podatkov o osebnih okoliščinah žrtev prekrškov, ki so bili storjeni z diskriminatornim motivom.

Zagovornik načela enakosti Miha Lobnik je z ministrico za notranje zadeve Tatjano Bobnar govoril o priporočilih za izboljšanje stanja na področju varstva pred diskriminacijo, ki jih je Zagovornik dal ministrstvu.

Obravnavani primeri diskriminacije – Policija

V skladu z 21. členom ZVarD Zagovornik z namenom spremljanja, beleženja in podajanja ocene stanja na področju varstva pred diskriminacijo v Republiki Sloveniji (RS) zbira tudi podatke o primerih kršitev, ki jih obravnava policija. Na področjih, ki sodijo v pristojnost policije, so tri takšna, ki so z vidika Zagovornikovega področja delovanja relevantna za spremljanje:

- 20. člen Zakona o varstvu javnega reda in miru (vzbujanje nestrpnosti),
- 131. člen Kazenskega zakonika (kršitev enakopravnosti),
- 297. člen Kazenskega zakonika (javno spodbujanje sovraštva).

Prav tako je Zagovornik Policijo zaprosil za predložitve morebitnih drugih zadev, povezanih z neenakim obravnavanjem (na primer, če sta bila določeno (katero koli) kaznivo dejanje ali prekršek izvršena z rasističnim, homofobnim, transfobnim, seksističnim ali drugim diskriminatornim motivom).

Določba 20. člena ZJRM-1 navaja, da je prepovedano vzbujanje nestrpnosti z namenom vzbujanja narodnostne, rasne, spolne, etnične, verske, politične nestrpnosti ali nestrpnosti glede spolne usmerjenosti. Gre za kvalificirano obliko prekrškov, opredeljenih v 6., 7., 12., 13. in 15. ZJRM-1 (nasilno ali drzno vedenje, nedostojno vedenje, poškodovanje uradnega napisa, oznake ali odločbe, pisanje po objektih ali uničevanje državnih simbolov). Določba 20. člena ZJRM-1 torej določa diskriminatorni motiv pri izvajanju nekaterih drugih kršitev javnega reda in miru.

Med kaznivimi dejanji, ki jih preiskuje policija, Zagovornik zbira tudi podatke o obravnavanih primerih, ki izpolnjujejo znake kaznivega dejanja po:

- 131. členu KZ-1, tj. kršitev enakopravnosti, ki je povezana s katero koli osebno okoliščino (narodnost, rasa, barva, veroizpoved, etnična pripadnost, spol, jezik, politično ali drugačno prepričanje, spolna usmerjenost, premoženjsko stanje, rojstvo, genetska dediščina, izobrazba, družbeni položaj ali kakšna druga okoliščina).
- 297. členu KZ-1, tj. javno spodbujanje sovraštva, nasilja ali nestrpnosti, ki so povezani s katero koli osebno okoliščino (spol, narodnost, rasa ali etnično poreklo, jezik, vera ali prepričanje, invalidnost, starost, spolna usmerjenost, spolna identiteta in spolni izraz, družbeni položaj, premoženjsko stanje, izobrazba ali drugo) in bi kot takšna utegnili biti dejanja diskriminacije v skladu z ZVarD.

Prekrški po Zakonu o varstvu javnega reda in miru – Vzbujanje nestrpnosti

Policija je v letu 2022 izrekla ukrepe v 65 primerih prekrškov po 20. členu Zakona o varstvu javnega reda in miru (ZJRM-1). Največ kršitev 20. člena ZJRM-1 je bilo v povezavi s 6. členom ZJRM-1 (nasilno ali drzno vedenje), kar v praksi pomeni, da je do največ kršitev prihajalo ob pretepih in prepirih. Povečalo se je število kršitev v povezavi s 7. členom ZJRM-1 (nedostojno vedenje), 12. členom ZJRM-1 (poškodovanje uradnega napisa, oznake ali odločbe) ter po 15. členu ZJRM-1 (uničevanje državnih simbolov), enako pa je ostalo število kršitev 13. člena ZJRM-1 (pisanje po objektih).

Tabela: Pregled ukrepov po 20. členu ZJRM-1 – ugotovljene kršitve, kot jih je Policija poročala v letu 2022 za leto 2021, pri tem pa je popravila tudi podatke za leta 2018, 2019 in 2020 ter ugotovljene kršitve, kot jih je Policija poročala v letu 2023 za leto 2022.

Člen ZJRM-1	Število kršitev						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
6. nasilno ali drzno vedenje	29	32	35	41	43	40	41
7. nedostojno vedenje	11	8	6	7	12	12	15
12. poškodovanje uradnega napisa, oznake ali odločbe	1	7	11	1	5	4	5
13. pisanje po objektih	1	0	3	3	1	1	1
15. uničevanje državnih simbolov	0	1	1	4	3	2	3
SKUPAJ	42	48	56	56	64	59	65

Kazniva dejanja po 131. členu Kazenskega zakonika – Kršitev enakopravnosti

Določba 131. Kazenskega zakonika (KZ-1) določa, da kdor zaradi razlike v narodnosti, rasi, barvi, veroizpovedi, etnični pripadnosti, spolu, jeziku, političnem ali drugačnem prepričanju, spolni usmerjenosti, premoženjskem stanju, rojstvu, genetski dediščini, izobrazbi, družbenem položaju ali kakšni drugi okoliščini prikrajša koga za katero izmed človekovih pravic ali temeljnih svoboščin, ki so priznane od mednarodne skupnosti ali določene z ustavo ali zakonom, ali mu takšno pravico ali svoboščino omeji ali kdor na podlagi takšnega razlikovanja komu da kakšno posebno pravico ali ugodnost, se kaznuje z denarno kaznijo ali z zaporom do enega leta (1. odstavek). Enako se kaznuje, kdor preganja posameznika ali organizacijo zaradi zavemanja za enakopravnost ljudi (2. odstavek). Če stori dejanje iz prvega ali drugega odstavka tega člena uradna oseba z zlorabo uradnega položaja ali uradnih pravic, se kaznuje z zaporom do treh let (3. odstavek).

Policija je v letu 2022 po členu 131. KZ-1 obravnavala štiri osumljence in šest oškodovancev. Podatki o kaznivih dejanjih po 131. členu Kazenskega zakonika so pripravljene tako, da zajemajo primere navedenih kaznivih dejanj, za katera je policija v letu 2022 podala kazensko ovadbo ali dopolnitev te.

Tabela: Kazniva dejanja po 131. členu KZ-1 – kršitev enakopravnosti po letih

Leto	Število obravnavanih primerov						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Število osumljencev	5	5	5	9	5	1	1
Število oškodovancev	11	13	10	14	6	1	6

Kazniva dejanja po 297. členu Kazenskega zakonika – Spodbujanje sovraštva, nasilja ali nestrpnosti

Po določbi 297. člena KZ-1 se kaznuje z zaporom do dveh let, kdor javno spodbuja ali razpihuje sovraštvo, nasilje ali nestrpnost, ki temelji na narodnostni, rasni, verski ali etnični pripadnosti, spolu, barvi kože, poreklu, premoženjskem stanju, izobrazbi, družbenem položaju, političnem ali drugem prepričanju, invalidnosti, spolni usmerjenosti ali kateri koli drugi osebni okoliščini, in je dejanje storjeno na način, ki lahko ogrozi, ali moti javni red in mir, ali z uporabo grožnje, zmerjanja ali žalitev (1. odstavek). Enako se kaznuje, kdor na način iz prejšnjega odstavka javno širi ideje o večvrednosti ene rase nad drugo ali daje kakršno koli pomoč pri rasistični dejavnosti, ali zanika, zmanjšuje pomen, odobrava, opravičuje, smeši ali zagovarja genocid, holokavst, hudodelstvo zoper človečnost, vojno hudodelstvo, agresijo ali druga kazniva dejanja zoper človečnost, kot so opredeljena v pravnem redu Republike Slovenije (2. odstavek).

Če je dejanje iz prejšnjih odstavkov storjeno z objavo v sredstvih javnega obveščanja ali na spletnih straneh, se s kaznijo iz prvega ali drugega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorni urednik oziroma tisti, ki ga je nadomeščal, razen če je šlo za prenos oddaje v živo, ki ga ni mogel preprečiti, ali za objavo na spletnih straneh, ki uporabnikom omogočajo objave vsebin v dejanskem času oziroma brez predhodnega nadzora (3. odstavek). Če je dejanje iz prvega ali drugega odstavka tega člena storjeno s prisilo, grdim ravnanjem, ogrožanjem varnosti, sramotivijo etničnih, narodnostnih, narodnih ali verskih simbolov, poškodovanjem tujih stvari, skrunitvijo spomenikov, spominskih znamenj ali grobov, se storilec kaznuje z zaporom do treh let (4. odstavek). Če stori dejanja iz prvega ali drugega odstavka tega člena uradna oseba z zlorabo uradnega položaja ali pravic, se kaznuje z zaporom do petih let (5. odstavek).

Podatki o kaznivih dejanjih po 297. členu Kazenskega zakonika so pripravljene po podanem zaključnem dokumentu, kar pomeni, da podatki zajemajo primere navedenih kaznivih dejanj, za katera je policija v letu 2022 podala zaključni dokument (kazensko ovadbo ali poročilo).

Tabela: Pregled obravnavanih kaznivih dejanj po 297. členu KZ-1 po letih

Leto	Število obravnavanih primerov						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Ovadba	18	13	13	16	50	39	31
Poročilo	31	13	19	23	44	50	25
SKUPAJ	49	26	32	39	94	89	56

10 MINISTRSTVO ZA OBRAMBO (MORS)

- 10.1 Ocene diskriminatornosti predpisov
- 10.2 Priporočila Zagovornika MORS
- 10.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj
- 10.4 Svetovanje, informiranje in podpora
- 10.5 Sodelovanje Zagovornika z MORS

10.1 Ocene diskriminatornosti predpisov

Zakon o obrambi ni diskriminatoren, saj so določbe, ki določajo prenehanje delovnega razmerja vojakov, ki dopolnijo določeno starost, ustrezne

Zagovornik je prejel pobudo za oceno diskriminatornosti dvanajstega odstavka 92. člena Zakona o obrambi (ZObr), ki določa, da vojaški osebi preneha delovno razmerje na obrambnem področju najkasneje do konca koledarskega leta, v katerem izpolni pogoje za pridobitev pravice do starostne pokojnine po splošnih predpisih, ne glede na čas, za katerega je sklenila pogodbo o zaposlitvi. Zagovornik je ugotovil, da je na to temo že odločalo Ustavno sodišče v zadevi U-I-329/04-15, kjer je zavzelo stališče, da je očitok o domnevni diskriminatornosti oziroma kršitvi načela enakosti pred zakonom neutemeljen. Da takšna zakonska ureditev prenehanja delovnega razmerja na obrambnem področju ne pomeni diskriminacije, izhaja tudi iz določb Direktive Sveta 2000/78/ES z dne 27. 11. 2000 o splošnih okvirih enakega obravnavanja pri zaposlovanju in delu. Zagovornik je še ugotovil, da prenehanje delovnega razmerja na obrambnem področju ne pomeni obveznosti upokojitve. Pomeni le, da mu ob izpolnitvi pogojev za starostno pokojnino, z upoštevanjem dodane dobe iz naslova obveznega dodatnega zavarovanja, delovno razmerje na obrambnem področju preneha. Volji delavca pa je prepuščeno, ali bo po prenehanju delovnega razmerja uveljavil pravico do poklicne pokojnine in se upokojil. Glede na navedeno Zagovornik podrobnejše ocene diskriminatornosti zakona ni izvedel ([050-5/2022/3](#)).

10.2 Priporočila Zagovornika MORS

Zagovornik v letu 2022 ni izdal priporočil iz pristojnosti MORS.

10.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj

Zagovornik v letu 2022 ni izdal odločb o ugotavljanju diskriminatornosti ravnanj iz pristojnosti MORS.

10.4 Svetovanje, informiranje in podpora

Zagovornik v letu 2022 ni obravnaval primerov svetovanj iz pristojnosti MORS.

10.5 Sodelovanje Zagovornika z MORS

Zagovornik v letu 2022 z MORS ni neposredno sodeloval.

11 MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR (MOP)

- 11.1 Ocene diskriminatornosti predpisov
- 11.2 Priporočila Zagovornika MOP
- 11.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj
- 11.4 Svetovanje, informiranje in podpora
- 11.5 Sodelovanje Zagovornika z MOP

11.1 Ocene diskriminatornosti predpisov

Zagovornik v letu 2022 ni izvedel ocen diskriminatornosti predpisov iz pristojnosti MOP.

11.2 Priporočila Zagovornika MOP

Dostopnost srednjih šol za gibalno ovirane¹⁴

Priporočilo (0709-18/2022/2):

1. MOP naj pripravi predlog spremembe Gradbenega zakona tako, da bo vključeval končni rok za obvezno primerno prilagoditev obstoječih objektov v javni rabi iz 38. člena ZIMI ter določil pristojnost inšpekcije in globe v primeru kršitev. ●

11.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj

Zagovornik v letu 2022 ni izdal odločb o ugotavljanju diskriminatornosti ravnanj iz pristojnosti MOP.

11.4 Svetovanje, informiranje in podpora

Zagovornik v letu 2022 ni obravnaval primerov svetovanj iz pristojnosti MOP.

11.5 Sodelovanje Zagovornika z MOP

Zagovornik v letu 2022 z MOP ni neposredno sodeloval.

¹⁴ V okviru posebnega poročila Zagovornika Dostopnost srednjih šol za gibalno ovirane. Dostopno na: https://zagovornik.si/wp-content/uploads/2022/07/Posebno-porocilo_Dostopnost-srednjih-sol-za-gibalno-ovirane.pdf

12 MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE (MP)

- 12.1 Ocene diskriminatornosti predpisov
- 12.2 Priporočila Zagovornika MP
- 12.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj
- 12.4 Svetovanje, informiranje in podpora
- 12.5 Sodelovanje Zagovornika z MP

12.1 Ocene diskriminatornosti predpisov

Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije, ki nima navedene izjeme od nezdružljivosti funkcije poslanca državnega zbora in funkcije svetnika samoupravne narodne skupnosti, po oceni Zagovornika ni diskriminatoren

Na Zagovornika se je obrnila stranka, ki je zatrjevala diskriminacijo glede ravnanja Komisije za preprečevanje korupcije (KPK) v zvezi z vprašanjem nezdružljivosti funkcije poslanca Državnega zbora in članstva v samoupravni narodni skupnosti. Zatrjevala je diskriminacijo zaradi njene pripadnosti avtohtoni narodni skupnosti. Stranka ima namreč od leta 2018 naprej poslanski mandat, hkrati pa tudi status člana sveta samoupravne narodne skupnosti. KPK je zato zoper njo uvedla postopek zaradi suma opravljanja nezdružljive funkcije, dejavnosti ali članstva, in ji izdala opozorilo o nezdružljivosti funkcij. Stranka je opozorila na 64. člen Ustave (posebne pravice avtohtone italijanske in madžarske narodne skupnosti v Sloveniji), saj meni, da je ravnanje KPK več kot očitno v nasprotju z navedenim členom Ustave, ki zagotavlja posebne pravice narodni skupnosti v Sloveniji oz. njenim pripadnikom. Zagovornik je ob proučitvi pravne ureditve področja zaključil, da je namen pozitivnega varstva avtohtonih narodnih skupnosti ohraniti njihovo identiteto ter omogočiti njihovo enakopravno vključitev v družbeno življenje. Pozitivno varstvo manjšin predstavlja zagotovitev enega poslanca narodne skupnosti v Državnem zboru in ustanovitev samoupravne narodne skupnosti. Vendar pa po Zagovornikovi oceni pozitivno varstvo manjšin ne zagotavlja, da bi lahko funkcijo poslanca narodne skupnosti in zastopanje samoupravne narodne skupnosti opravljal isti pripadnik določene narodne skupnosti. Posameznik, ki opravlja funkcijo poslanca Državnega zbora in kandidira za izvolitev v svet samoupravne narodne skupnosti ali obratno, se mora v primeru, da je izvoljen, odločiti, katero izmed nezdružljivih funkcij bo opravljal. Zakonska ureditev nezdružljivosti poslanske funkcije z drugimi funkcijami ne preprečuje kandidiranja, izvolitve ali opravljanja katere koli funkcije, temveč onemogoča hkratno opravljanje dveh nezdružljivih funkcij. Posledično prvi odstavek 27. člena Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije (ZIntPK) ne pomeni posredne diskriminacije na podlagi osebne okoliščine narodnosti. Umanjkanje izjeme od nezdružljivosti funkcije poslanca Državnega zbora in funkcije svetnika samoupravne narodne skupnosti zato ne predstavlja posredne diskriminacije (050-6/2022/2).

12.2 Priporočila Zagovornika MP

Kazenski zakonik (KZ-1, EPA 0440 - IX) (naslovljeno na DZ)

Priporočilo (0070-6/2022/1):

1. MP naj spremeni 1. člen, da bo vključeval vse pojavne oblike kaznivih dejanj, storjenih iz sovraštva zaradi nagibov, povezanih z osebnimi okoliščinami, ne glede na to, ali te osebne okoliščine oškodovanci imajo, so jim pripisane ali so ti oškodovanci le v določeni povezavi z osebami ali organizacijami s temi osebnimi okoliščinami. ●

Zaprte osebe v Zavodu za prestajanje kazni zapora Ig

Priporočilo (0700-17/2022/20):

1. Uprava za izvrševanje kazenskih sankcij naj izvede podobne aktivnosti za ženske zapornice, kot so jih bili v preteklosti že deležni moški obsojenci, zlasti udeležbe na dogodkih, prireditve, organizacija pohodov v naravo oziroma aktivnosti zunaj zavoda, kot enega od načinov resocializacije zaprtih oseb. ●

12.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj

Zagovornik v ženskem zaporu ni ugotovil diskriminacije, je pa vseeno priporočil več dodatnih resocializacijskih dejavnosti

Zagovornik v postopku ugotavljanja diskriminacije obsojenk na prestajanju zaporne kazni ni ugotovil diskriminacije na podlagi spola pri resocializacijskih dejavnostih. Razlike v dodatnih dejavnostih, ki jih slovenski zapori nudijo ženskam in moškim na prestajanju zaporne kazni, po ugotovitvah Zagovornika ne temeljijo na spolu obsojencev, ampak na različnih pristopih posameznih zaporov, ki so odvisni tudi od strogosti režima zapornih kazni ter prostorskih in kadrovskih zmožnosti posameznega zapora. Zagovornik je Upravi za izvrševanje kazenskih sankcij vseeno priporočil, naj zapornicam zagotovi več dodatnih dejavnosti, podobnih tistim, ki jih imajo moški obsojenci v različnih zaporih po državi (Odločba št. 0700-17/2022/19 z dne 23. 8. 2022).

12.4 Svetovanje, informiranje in podpora

Zagovornik v letu 2022 ni obravnaval primerov svetovanj iz pristojnosti MP.

12.5 Sodelovanje Zagovornika z MP

Sestanek zagovornika načela enakosti Mihe Lobnika z ministrico za pravosodje dr. Dominiko Švarc Pipan

Zagovornik načela enakosti Miha Lobnik je ministrici za pravosodje dr. Dominiki Švarc Pipan 19. julija 2022 predstavil letno poročilo za leto 2021. Na srečanju je Zagovornik ministrico seznanil z nekaterimi priporočili, ki jih je v preteklosti predložil MP in so bila še vedno aktualna.

Predstavil ji je predlog, naj se v Kazenski zakonik kot oteževalno okoliščino katerega koli kaznivega dejanja določi to, da je imelo dejanje diskriminatoren nagib. Poudaril je, da bi bilo v Zakonu o varstvu osebnih podatkov dobro predvideti tudi primere, ko bi bila zbiranje in obdelava osebnih podatkov pripadnikov določenih ranljivih skupin dopustna zaradi zagotavljanja enake obravnave in enakih možnosti.

Z ministrico sta govorila tudi o priporočilu glede določitve oziroma vzpostavitve organa na ravni vlade, ki bi bil zadolžen za vodenje in koordinacijo protidiskriminacijskih politik. Evropska komisija namreč od držav članic EU zahteva pripravo nacionalnih strategij za boj proti rasizmu in za pravice LGBTIQ-skupnosti.

Ministrica Švarc Pipan je dejala, da je institucija Zagovornika načela enakosti pomemben gradnik v sistemu varstva človekovih pravic, in napovedala, da bo ministrstvo odločno podpiralo Zagovornikova prizadevanja in aktivno pristopilo k upoštevanju njegovih priporočil.

Zagovornik načela enakosti Miha Lobnik je na sestanku z ministrico za pravosodje dr. Dominiko Švarc Pipan poudaril, da bi bilo v zakonu o varstvu osebnih podatkov dobro predvideti tudi primere, ko bi bila zbiranje in obdelava osebnih podatkov pripadnikov določenih ranljivih skupin dopustna zaradi zagotavljanja enake obravnave in enakih možnosti.

13 MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE (MZ)

- 13.1 Ocene diskriminatornosti predpisov
- 13.2 Priporočila Zagovornika MZ
- 13.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj
- 13.4 Svetovanje, informiranje in podpora
- 13.5 Sodelovanje Zagovornika z MZ

13.1 Ocene diskriminatornosti predpisov

Zagovornik v letu 2022 ni izvedel ocen diskriminatornosti predpisov iz pristojnosti MZ.

13.2 Priporočila Zagovornika MZ

Financiranje cepljenja proti okužbam s humanimi papilomavirusi¹⁵

Priporočilo (050-33/2021/24):

1. MZ naj razširi možnost priporočljivega cepljenja proti HPV v Programu cepljenja in zaščite z zdravili za tekoče leto v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja ali državnega proračuna na način, da se poleg že obstoječim upravičencem omogoči cepljenje tudi vsem zainteresiranim osebam do 26. leta starosti, ne glede na spol. ●

13.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj

Zagovornik v letu 2022 ni izdal odločb o ugotavljanju diskriminatornosti ravnanj iz pristojnosti MZ.

¹⁵ Naslovljeno tudi na Nacionalni inštitut za javno zdravje.

13.4 Svetovanje, informiranje in podpora

! Priznanje delovnih izkušenj iz tujine pri dodeljevanju koncesije za zdravstveno dejavnost

Zagovornik je prejel predlog za obravnavo diskriminacije, v katerem je stranka zatrjevala diskriminacijo na podlagi narodnosti v postopku dodeljevanja koncesije za področje zdravstvene dejavnosti. Pristojno ministrstvo namreč ni priznalo delovnih izkušenj iz tujine, četudi bi jih po izrecni dikciji Upravnega sodišča moralo. Ker je stranka upravno odločbo izpodbijala v upravnem sporu, je Zagovornik v svetovanju navedel nekaj argumentov, s katerimi bi si stranka lahko pomagala pred Upravnim sodiščem ([0702-42/2022](#)).

Neodobritev zdravljenja v tujini na željo posameznika

Na Zagovornika se je obrnil posameznik z multiplo sklerozo. Navedel je, da je diskriminiran, ker mu niso odobrili zdravljenja v tujini. Pojasnil je, da zdravstveni sistem v Sloveniji nudi samo zdravljenje, ki v najboljšem primeru zgolj zavira napredovanje bolezni, bolezni pa ne zdravi. Slabšanje stanja ga je prisililo v iskanje zdravljenja v tujini. Rešitev je našel v presaditvi krvotvornih matičnih celic v Rusiji. Vložil je vlogo za odobritev zdravljenja v tujini, ki pa je bila zavrnjena, prav tako pritožba. Pristojni organ je v omenjenih odločbah zavzel stališče, da do zdravljenja v Rusiji ni upravičen, saj v Sloveniji niso bile izčrpane vse možnosti zdravljenja. Stranka meni, da sta odločbi nezakoniti in nepravilni ter kršita načelo enakosti. Pojasnjuje, da je Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije svojo odločitev temeljil na dveh terciarnih ustanovah v Sloveniji, ki sta podali negativno mnenje na podlagi, da »še ni dovolj bolan«, da bi bil upravičen do edine učinkovite metode zdravljenja, ki jo znanost trenutno pozna. Zagovornik je stranki pojasnil, da je pristojen zgolj za ravnanja diskriminacije, torej ravnanja, pri katerih gre za vprašanje slabše obravnave posameznika zaradi določene osebne okoliščine. V konkretni zadevi ni razvidna diskriminatorska obravnava, temveč gre za vprašanje priznanja pravice do zdravljenja v tujini ([0702-303/2021](#)).

Otežen dostop do zdravstvene obravnave preko spletnega portala zdravstvenega doma

Na Zagovornika se je obrnila stranka, ki je sporočila, da ima težave pri prijavi na spletni portal zdravstvenega doma. Poleg tega je navedla, da naj bi uvedba portala otežila komunikacijo starejših oseb z njihovimi osebnimi zdravniki. Portal je zdravstveni dom sicer uvedel z namenom izboljšanja spletne komunikacije med pacienti in osebnimi zdravniki. Stranka je trdila, da po urejeni registraciji preko kvalificiranega digitalnega potrdila tudi ob vsakokratni prijavi potrebuje to potrdilo oziroma da se v portal ne more prijaviti na elektronski napravi, kjer nima naloženega svojega digitalnega potrdila. To pa pomeni, da je po novem pri spletni komunikaciji z osebnim zdravnikom omejena na uporabo osebnega računalnika na svojem domu. Prej je lahko po elektronski pošti komunicirala tudi drugje. Zagovornik je zadevo preveril in ugotovil, da strankina trditev ne drži. Po urejeni registraciji za prijavo v portal ni več potrebna uporaba kvalificiranega digitalnega potrdila. Stranka je prejela pojasnilo Zagovornika in nasvet, da se za konkretno reševanje tehničnih težav glede prijave in delovanja portala obrne neposredno na zdravstveni dom. Hkrati je Zagovornik stranko obvestil, da preverja, ali uvedba spletnega portala morda otežuje preostalo komunikacijo z osebnimi zdravniki za osebe z določenimi invalidnostmi in za starejše osebe, ki niso večše spletne komunikacije ([0702-152/2022](#)).

Domnevno diskriminatorna obravnava zapornice na zdravniškem pregledu

Na Zagovornika se je obrnila stranka, ki je navedla, da je bila zaradi svojega statusa zapornice diskriminatorno obravnavana na zdravniškem pregledu. Zdravnica je na izvidu ob njenem imenu in priimku zapisala, da je »zapornica«. Zagovornik je stranki pojasnil, da v tem primeru ni mogoče govoriti o diskriminaciji, saj stranka na podlagi zdravniškega zapisa v izvidu ni bila deležna slabše zdravstvene oskrbe, vsako nespoštljivo ali nepravilno ravnanje pa še ne predstavlja diskriminacije po ZVarD. Stranki je svetoval, kako in kam lahko poda zahtevek za popravo izvida. Ista stranka je Zagovorniku prijavila domnevno diskriminacijo tudi pri odvzemu krvi za laboratorijske analize, ko naj bi ji kri želeli odvzeti na hodniku pred ambulanto. Tega ni dovolila, zato so ji kri odvzeli v ambulanti. Ker pa se je zaradi tega dogodka, ki se ji je po njenem mnenju zgodil samo zato, ker ima status zaprte osebe, počutila ponižano, je prosila za svetovanje, ali je upravičena do opravičila. Zagovornik je ugotovil, da so roki za podajo zahteve za obravnavo kršitve pacientovih pravic, predvideni v Zakonu o pacientovih pravicah, potekli. Je pa stranko napotil na določbe Kodeksa etike v zdravstveni negi in oskrbi Slovenije, ki vse izvajalce zdravstvene nege in oskrbe zavezuje k humanemu, strokovnemu in odgovornemu ravnanju, o čemer na podlagi prijave odloča Častno razsodišče Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije ([0702-170/2022](#)).

Težave s pomanjkanjem osebnih zdravnikov in pediatrov v slovenski občini

Na Zagovornika se je obrnila stranka, ki je v javnem pismu opisala težave s pomanjkanjem osebnih zdravnikov in pediatrov v eni izmed občin. Zagovornik je stranki odgovoril, da je to težava v več občinah, zato ne gre za vprašanje diskriminacije zaradi določene osebne okoliščine, temveč za vprašanje zagotavljanja dostopa do zdravstvenega varstva in kakovostne zdravstvene obravnave. Povabil jo je, naj v primeru konkretne težave z izbiro osebnega zdravnika glede na kraj bivanja ali v primeru težave z dostopnostjo do izbranega zdravnika pri Zagovorniku odda predlog za obravnavo diskriminacije. Stranka se na pojasnilo zagovornika ni odzvala ([0702-189/2022](#)).

13.5 Sodelovanje Zagovornika z MZ

Sestanek zagovornika načela enakosti Miha Lobnika z ministrom za zdravje Danijelom Bešičem Loredanom

Zagovornik načela enakosti Miha Lobnik je 11. oktobra 2022 ministru za zdravje Danijelu Bešiču Loredanu predstavil letno poročilo za leto 2021. Govorila sta tudi o nekaterih Zagovornikovih priporočilih za odpravo diskriminacije in izboljšanje stanja na področju varstva pred diskriminacijo, ki jih je Zagovornik že predložil MZ.

Zagovornik Miha Lobnik je ministru predlagal izvedbo systemskega nadzora v domovih za ostarele, saj Zagovornik nima možnosti nadzora nad strokovnimi odločitvami zdravstvene stroke in ne more ugotavljati, ali so bili oskrbovanci ustrezno napoteni v bolnišnice v primeru okužb s covidom-19.

Ministra je seznanil z zahtevo za oceno ustavnosti zakonodaje, ki ureja dostop do postopkov oploditve z biomedicinsko pomočjo. Zagovornik je ocenil, da je ta zakonodaja diskriminatorna do neplodnih žensk, ki niso v zakonski ali zunajzakonski skupnosti. Tem ženskam pomoč pri zanositvi ni na voljo le zato, ker so samske, razvezane, ovdovele ali pa živijo v druge vrste partnerstvu oziroma življenjski skupnosti, vključno z istospolno partnersko zvezo.

Zagovornik je ministru predstavil še priporočila iz posebnega poročila o položaju transspolnih ljudi v postopkih medicinske potrditve spolne identitete in pravnega priznanja spola v Sloveniji. Izpostavil pa je tudi neodzivnost Interdisciplinarnega konzilija za potrditev spolne identitete, ki deluje v okviru Univerzitetne psihiatrične klinike Ljubljana.

Z ministrom sta govorila o zdravstvenem stanju pripadnikov romske skupnosti v Sloveniji in priporočilih za izvajanje posebnih ukrepov za zagotavljanje enakosti v zvezi z izboljšanjem zdravja in dostopnosti do javnozdravstvenih storitev za romsko skupnost in spremljanje učinkovitosti teh ukrepov.

Zagovornik in minister sta se pogovarjala tudi o digitalizaciji v zdravstvu. Spregovorila sta o nedostopnosti do zdravstvenih storitev v nekaterih zdravstvenih domovih, ki prizadene zlasti starejše, ljudi z invalidnostmi in ljudi, ki nimajo digitalnih kompetenc. Minister Danijel Bešič Loredan se je strinjal, da je popolna digitalizacija v zdravstvu lahko nevarna. Po njegovih besedah izkušnje iz drugih držav kažejo, da je za paciente najboljše ohranjati kombinirani sistem, ki je v 60 odstotkih digitaliziran, v 40 odstotkih pa še vedno omogoča pacientom osebni stik z zdravnikom in drugim zdravstvenim osebjem.

Zagovornik načela enakosti Miha Lobnik je ministru za zdravje Danijelu Bešič Loredanu ob predaji rednega letnega poročila Zagovornika predstavil tudi priporočila iz posebnega poročila o položaju transspolnih ljudi v postopkih medicinske potrditve spolne identitete.

14 MINISTRSTVO ZA ZUNANJE ZADEVE (MZZ)

- 14.1 Ocene diskriminatornosti predpisov
- 14.2 Priporočila Zagovornika MZZ
- 14.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj
- 14.4 Svetovanje, informiranje in podpora
- 14.5 Sodelovanje Zagovornika z MZZ

14.1 Ocene diskriminatornosti predpisov

Zagovornik v letu 2022 ni izvedel ocen diskriminatornosti predpisov iz pristojnosti MZZ.

14.2 Priporočila Zagovornika MZZ

Zagovornik v letu 2022 ni izdal priporočil iz pristojnosti MZZ.

14.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj

Zagovornik v letu 2022 ni izdal odločb o ugotavljanju diskriminatornosti ravnanj iz pristojnosti MZZ.

14.4 Svetovanje, informiranje in podpora

Razlikovanje pri dostopu do tečajev slovenskega jezika ni nujno diskriminacija

Na Zagovornika se je obrnila posameznica glede problematike nedostopnosti brezplačnih tečajev slovenskega jezika potomcem slovenskih državljanov, ki so pridobili slovensko državljanstvo. Ti za razliko od tujcev niso upravičeni do brezplačnega tečaja slovenskega jezika, kar se posameznici zdi sporno. Zagovornik je pojasnil, da v izpostavljeni zadevi ni mogoče govoriti o primerljivi situaciji oziroma ni mogoče identificirati primerljivih položajev, ki bi terjali enotno ureditev. Gre za različne položaje, ki med seboj niso primerljivi in zato tudi ne terjajo enake ureditve (0702-203/2022).

14.5 Sodelovanje Zagovornika z MZZ

Medresorska komisija za človekove pravice (MKČP)

MKČP je delovno telo vlade, njegovo delo pa koordinira MZZ. MKČP je zadolžena za koordinacijo poročanja Slovenije po ratificiranih mednarodnih pogodbah o človekovih pravicah, spremljanje izvajanja mednarodnih obveznosti Republike Slovenije (RS) na področju človekovih pravic ter širše za področje spoštovanja in varstva človekovih pravic v državi in po svetu. Zagovornik ima v MKČP odprto vabilo za sodelovanje na sejah, kar pomeni, da nima glasovalne pravice.

V letu 2022 je bila izvedena 16. dopisna seja, ki je potekala med 8. in 22. junijem, in 25. redna seja, ki je bila izvedena 22. decembra.

Na 16. dopisni seji so člani MKČP pregledali poročila in potrdili sklepe v okviru četrtega poročila MKČP Vladi RS za leti 2020 in 2021 ter posodobili tabele poročanja po mednarodnih nadzornih mehanizmih za človekove pravice. Pregledali so sprejeta priporočila iz tretjega kroga zagovora RS po Univerzalnem periodičnem pregledu ter stanje izpolnjevanja zavez v procesu priprav na drugi Vrh za demokracijo. Posodobili so tudi seznam članov MKČP.

Na 25. redni seji so člani MKČP pregledali stanje poročanja RS po instrumentih Organizacije združenih narodov in Sveta Evrope. Predstavljena sta jim bila 5. krog uveljavljenja Okvirne konvencije Sveta Evrope o varstvu narodnih manjšin v RS ter priprave na predstavitev Sedmega periodičnega poročila RS o uresničevanju Konvencije o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk. Seznanjeni so bili s pripravami na drugi Vrh za demokracijo, ki je načrtovan 29. in 30. marca 2023.

15 VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

- 15.1 Ocene diskriminatornosti predpisov
- 15.2 Priporočila Zagovornika Vladi
- 15.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj
- 15.4 Svetovanje, informiranje in podpora
- 15.5 Sodelovanje Zagovornika z Vlado

15.1 Ocene diskriminatornosti predpisov

! Solidarnostni dodatek za odpravo posledic energetske revščine iz aprila 2022 po oceni Zagovornika ni v skladu z 18. členom ZVarD

Zagovornik je ocenil, da Zakon o nujnih ukrepih za omilitev posledic zaradi vpliva visokih cen energentov (ZUOPVCE), na podlagi katerega so upravičenci aprila 2022 prejeli 150 evrov enkratnega solidarnostnega dodatka za omilitev posledic energetske revščine, ni v skladu z določbami o posebnih ukrepih po 18. členu ZVarD. V oceni je opozoril, da je treba pri sprejemanju ukrepov, s katerimi naj bi odpravili manj ugoden položaj oseb z določeno osebno okoliščino v primerjavi z drugimi, ki te osebne okoliščine nimajo, utemeljiti, zakaj je nekdo deležen privilegirane obravnave. Ocenjevani zakon teh podlag ni imel, sredstva pa so zato prejeli tudi tisti, ki jih niso potrebovali, prejeli pa jih niso vsi tisti, ki bi jih glede na njihove osebe okoliščine premoženjskega stanja in življenja v energetske revnih gospodinjstvih morali. Vladi je priporočil, naj v prihodnje pri podobnih ukrepih z analizami utemelji kategorije upravičencev do dodatkov (050-10/2022/6 – ocena, 050-7/2022, 050-8/2022).

Zakon o romski skupnosti v Republiki Sloveniji, ki se nanaša na predstavništvo pripadnikov romske skupnosti v Svetu romske skupnosti, po oceni Zagovornika ni diskriminatoren

Na podlagi analize podatkov, ki so jih Zagovorniku poslale štiri od petih delujočih romskih zvez, je Zagovornik ocenil, da z ekskluzivnostjo Zveze Romov Slovenije v Svetu romske skupnosti romska društva s sedeži v občinah na območjih, kjer romska skupnost ni tradicionalno naseljena, niso postavljena v manj ugoden položaj v primerjavi z romskimi društvi s sedeži v občinah na območjih, kjer je romska skupnost avtohtona. Po oceni Zagovornika določba prvega odstavka 10. člena Zakona o romski skupnosti v Republiki Sloveniji (ZRomS) ni diskriminatorna do neavtohtonih Romov. Vendar pa je v postopku ocene diskriminatornosti ZRomS Zagovornik ugotovil, da več kot dve tretjini romskih društev ni vključenih v Zvezo Romov Slovenije, kar ji jemlje legitimnost predstavništva vseh Romov v Svetu romske skupnosti. Zagovornik je Vladi priporočil, naj pripravi predlog spremembe ZRomS, s katero bo omogočeno reprezentativno predstavništvo pripadnikov romske skupnosti v Svetu romske skupnosti. (050-14/2021/28).

Odlok o določitvi pogojev vstopa v Republiko Slovenijo zaradi zaježitve in obvladovanja nalezljive bolezni covid-19 ni diskriminatoren glede na kraj bivanja

Zagovornik je prejel predlog za obravnavo Odloka o določitvi pogojev vstopa v Republiko Slovenijo zaradi zaježitve in obvladovanja nalezljive bolezni covid-19. Po določbi 4. točke prvega odstavka 7. člena odloka se vstop v Republiko Slovenijo brez napotitve v karanteno na domu in brez PCT pogoja dovoli tudi »čezmejnemu delovnemu migrantu, ki ima delovno razmerje v eni od držav članic Evropske unije ali drugi državi schengenskega območja in ki ima prebivališče v razdalji največ 10 kilometrov zračne črte od skupne mejne črte Republike Slovenije in sosednje države, in se vrača v petih dneh po prehodu meje«. Predlagatelj je izrazil prepričanje, da je s to omejitvijo diskriminiran zaradi kraja bivanja. Ima namreč začasno prebivališče v Zagrebu, ki je več kot deset kilometrov oddaljen od meje, in se vsak dan vozi na delo v Slovenijo. Zagovornik je ocenil, da predpis ni diskriminatoren glede na kraj bivanja (050-29/2021/8).

15.2 Priporočila Zagovornika Vladi

Zakon o nujnih ukrepih za omilitev posledic zaradi vpliva visokih cen energentov (ZUOPVCE)¹⁶

Priporočilo (050-10/2022/7):

1. Vlada naj zakon spremeni tako, da pri sprejemanju ukrepov, s katerimi se naslavlja odprava posledic energetske revščine, utemelji kategorije upravičencev do dodatkov na izvedenih analizah ter pri določanju kategorij upravičencev upošteva njihovo premoženjsko stanje ter dejansko nezmožnost zagotavljanja osnovnih energetskih potreb. ●

Zakon o spodbujanju digitalne vključenosti (ZSDV)¹⁷

Priporočilo (050-13/2022/12):

1. Vlada naj zakon spremeni tako, da upošteva načelo enakosti; da v skladu z 18. členom ZVarD utemelji kategorije upravičencev do ugodnosti na izvedenih analizah ter da pri določanju kategorij upravičencev upošteva njihovo premoženjsko stanje in dejanske digitalne kompetence. Poleg tega naj pri izvedbi zakona zagotovi regijsko enakomerno dostopnost do usposabljanj. ●

Dostopnost srednjih šol za gibalno ovirane¹⁸

Priporočilo (0709-18/2022/3):

1. Vlada naj zagotovi potrebna sredstva za financiranje investicijsko-vzdrževalnih del na objektih in opremi srednjih šol z namenom zagotavljanja in izboljšanja dostopnosti. Vse srednje šole morajo biti namreč po 38. členu Zakona o izenačevanju možnosti invalidov polno dostopne do konca leta 2025. ●

¹⁶ Zakon o nujnih ukrepih za omilitev posledic zaradi vpliva visokih cen energentov (Uradni list RS, št. 29/22).

¹⁷ Zakon o spodbujanju digitalne vključenosti (Uradni list RS, št. 35/22).

¹⁸ V okviru posebnega poročila Zagovornika Dostopnost srednjih šol za gibalno ovirane. Dostopno na: https://zagovornik.si/wp-content/uploads/2022/07/Posebno-porocilo_Dostopnost-srednjih-sol-za-gibalno-ovirane.pdf

Priprava nacionalnih strateških načrtov za varstvo pred diskriminacijo

Priporočili (0709-26/2022/1):

1. Vlada naj pripravi in sprejme štiri manjkajoče strateške načrte na nacionalni ravni, ki so ključna podlaga za snovanje naprednih in z EU-smernicami usklajenih ukrepov varstva pred diskriminacijo in spodbujanja enakih možnosti na zakonodajni ravni in na ravni politik. ●
2. Vlada naj vzpostavi enotno točko na ravni vlade (ministrstva, urada ali druge organizacijske enote), katere ključna naloga bi bila priprava, sprejem in spremljanje učinkovitosti izvajanja nacionalnih politik preprečevanja in odprave diskriminacije ter spodbujanja enakih možnosti na celovit in poenoten način. ●

Zakon o romski skupnosti v Republiki Sloveniji (ZRomS-1)¹⁹

Priporočilo (050-14/2021/29):

1. Vlada naj spremeni zakon tako, da bo omogočeno reprezentativno predstavništvo pripadnikov romske skupnosti v Svetu romske skupnosti Republike Slovenije. Pri tem naj se upošteva, da obstajajo poleg Zveze Romov Slovenije še druge romske zveze, v katere se združujejo romska društva s sedeži na območjih tako tradicionalno kakor tudi netradicionalno naseljene romske skupnosti. ●

¹⁹ Zakon o romski skupnosti v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 33/07).

15.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj

Zagovornik v letu 2022 ni izdal odločb o ugotavljanju diskriminatornosti ravnanj iz pristojnosti Vlade.

15.4 Svetovanje, informiranje in podpora

Zagovornik v letu 2022 ni obravnaval primerov svetovanj iz pristojnosti Vlade.

15.5 Sodelovanje Zagovornika z Vlado

Sodelovanje Zagovornika z Vlado je podrobneje opisano v podpoglavjih sodelovanj s posameznimi ministrstvi.

16 URAD VLADE ZA NARODNOSTI (UN)

- 16.1 Ocene diskriminatornosti predpisov
- 16.2 Priporočila Zagovornika UN
- 16.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj
- 16.4 Svetovanje, informiranje in podpora
- 16.5 Sodelovanje Zagovornika z UN

16.1 Ocene diskriminatornosti predpisov

Zakon o romski skupnosti v Republiki Sloveniji, ki se nanaša na predstavništvo pripadnikov romske skupnosti v Svetu romske skupnosti, po oceni Zagovornika ni diskriminatoren

Na podlagi analize podatkov, ki so jih Zagovorniku poslale štiri od petih delujočih romskih zvez, je Zagovornik ocenil, da z ekskluzivnostjo Zveze Romov Slovenije v Svetu romske skupnosti romska društva s sedeži v občinah na območjih, kjer romska skupnost ni tradicionalno naseljena, niso postavljena v manj ugoden položaj v primerjavi z romskimi društvi s sedeži v občinah na območjih, kjer je romska skupnost avtohtona. Po oceni Zagovornika določba prvega odstavka 10. člena Zakona o romski skupnosti v Republiki Sloveniji (ZRomS) ni diskriminatorna do neavtohtonih Romov. Vendar pa je v postopku ocene diskriminatornosti ZRomS Zagovornik ugotovil, da več kot dve tretjini romskih društev ni vključenih v Zvezo Romov Slovenije, kar ji jemlje legitimnost predstavnštva vseh Romov v Svetu romske skupnosti. Zagovornik je Vladi priporočil, naj pripravi predlog spremembe ZRomS, s katero bo omogočeno reprezentativno predstavništvo pripadnikov romske skupnosti v Svetu romske skupnosti. (050-14/2021/28).

16.2 Priporočila Zagovornika UN

Zagovornik v letu 2022 ni izdal priporočil iz pristojnosti UN.

16.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj

Zagovornik v letu 2022 ni izdal odločb o ugotavljanju diskriminatornosti ravnanj iz pristojnosti UN.

16.4 Svetovanje, informiranje in podpora

! Jezik poslovanja na območjih, kjer živita italijanska in madžarska narodna skupnost

Na Zagovornika se je obrnil posameznik, ki je želel na banki v Izoli odpreti fiduciarni tekoči račun. Povedal je, da je imel kot predstavnik italijanske manjšine v Sloveniji težave pri komunikaciji z zaposlenimi. Uslužbenca je prosil za pomoč pri izpolnjevanju obrazca v slovenskem jeziku. Ta mu je odvrnil, da se kot slovenski državljan lahko sam znajde. Zagovornik je v svetovanju opozoril, da morajo podjetja na območjih, kjer avtohtono živita italijanska ali madžarska narodna skupnost, poslovati tudi v jeziku manjšine. Stranko je povabil k oddaji predloga za obravnavo diskriminacije. Ker je stranka pripadnik narodne manjšine, jo je Zagovornik seznanil, da lahko vlaga vloge v italijanskem jeziku tudi zunaj dvojezičnega območja, pri čemer pa organ, ki je zunaj tega območja, posluje izključno v slovenskem jeziku, a mora na lastne stroške poskrbeti za prevod strankinih vlog in ji omogočiti spremljanje postopka na ustni obravnavi s tolmačem, če do ustne obravnave pride ([0702-71/2022](#)).

Slabša ocena na fakulteti zaradi narodnosti in vere

Na Zagovornika se je obrnila stranka, ki je zatrjevala diskriminacijo pri ocenjevanju na fakulteti. Slabšo oceno naj bi prejela zaradi njenih osebnih okoliščin narodnosti in vere. Zagovornik je stranki pojasnil, kako lahko ukrepa, in jo pozval, naj odda predlog za ugotavljanje diskriminacije z dokazili, da je slabšo oceno prejela zaradi narodnosti in vere. Stranka na pojasnilo Zagovornika ni odgovorila ([0702-3/2022](#)).

16.5 Sodelovanje Zagovornika z UN

Predstavitev izvedenih in načrtovanih ukrepov Zagovornika glede izvajanja Okvirne konvencije za varstvo narodnih manjšin v Sloveniji

Predstavnica Zagovornika sta se 28. in 29. novembra 2022 udeležila srečanja o izvajanju Okvirne konvencije za varstvo narodnih manjšin v Sloveniji na podlagi ocene in priporočil iz Petega mnenja Svetovalnega odbora o Okvirni konvenciji za varstvo narodnih manjšin v Sloveniji. Sestanek je organiziral Urad Vlade za narodnosti. Na pripravljalnem sestanku so predstavniki državnih organov in manjšinskih etničnih skupnosti razpravljali o boju proti stereotipom in predsodkom proti manjšinskim skupnostim, ki so izpostavljene sovražnemu govoru. Poleg tega so opozorili na potrebo po podpori oddajam v italijanščini, na pomanjkanje italijansko govorečih novinarjev ter potrebo po povečanju trajanja in pogostosti oddajanja v madžarščini v javnih medijih. Seznanili so se s stanjem življenjskih in stanovanjskih razmer v romskih naseljih ter zagotavljanjem enakih možnosti izobraževanja za pripadnike romske skupnosti. Predstavnica Zagovornika je s prispevkom sodelovala pri razpravi o ozaveščanju o mandatih Zagovornika načela enakosti in Varuha človekovih pravic med manjšinskimi in etničnimi skupnostmi. Predstavila je že izvedene in načrtovane ukrepe Zagovornika na tem področju.

17 URAD VLADE ZA OSKRBO IN INTEGRACIJO MIGRANTOV (UOIM)

- 17.1 Ocene diskriminatornosti predpisov
- 17.2 Priporočila Zagovornika UOIM
- 17.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj
- 17.4 Svetovanje, informiranje in podpora
- 17.5 Sodelovanje Zagovornika z UOIM

17.1 Ocene diskriminatornosti predpisov

Zagovornik v letu 2022 ni izvedel ocen diskriminatornosti predpisov iz pristojnosti UOIM.

17.2 Priporočila Zagovornika UOIM

Zagovornik v letu 2022 ni izdal priporočil iz pristojnosti UOIM.

17.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj

Zagovornik v letu 2022 ni izdal odločb o ugotavljanju diskriminatornosti ravnanj iz pristojnosti UOIM.

17.4 Svetovanje, informiranje in podpora

Zagovornik v letu 2022 ni obravnaval primerov svetovanj iz pristojnosti UOIM.

17.5 Sodelovanje Zagovornika z UOIM

Zagovornik v letu 2022 z UOIM ni neposredno sodeloval.

18 URAD VLADE ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU (USZS)

- 18.1 Ocene diskriminatornosti predpisov
- 18.2 Priporočila Zagovornika USZS
- 18.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj
- 18.4 Svetovanje, informiranje in podpora
- 18.5 Sodelovanje Zagovornika z USZS

18.1 Ocene diskriminatornosti predpisov

Zagovornik v letu 2022 ni izvedel ocen diskriminatornosti predpisov iz pristojnosti USZS.

18.2 Priporočila Zagovornika USZS

Zagovornik v letu 2022 ni izdal priporočil iz pristojnosti USZS.

18.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj

Zagovornik v letu 2022 ni izdal odločb o ugotavljanju diskriminatornosti ravnanj iz pristojnosti USZS.

18.4 Svetovanje, informiranje in podpora

Zagovornik v letu 2022 ni obravnaval primerov svetovanj iz pristojnosti USZS.

18.5 Sodelovanje Zagovornika z USZS

Zagovornik v letu 2022 z USZS ni neposredno sodeloval.

19 SLUŽBA VLADE ZA DIGITALNO PREOBRAZBO

- 19.1 Ocene diskriminatornosti predpisov
- 19.2 Priporočila Zagovornika Službi vlade za digitalno preobrazbo
- 19.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj
- 19.4 Svetovanje, informiranje in podpora
- 19.5 Sodelovanje Zagovornika s Službo vlade za digitalno preobrazbo

19.1 Ocene diskriminatornosti predpisov

- ! **Zakon o spodbujanju digitalne vključenosti, ki določa prejemnike digitalnih bonov '22, po oceni Zagovornika ni diskriminatoren, vendar pa spodbujevalni ukrep dodelitve bona '22 ne izpolnjuje vseh pogojev po ZVarD**

Zakon o spodbujanju digitalne vključenosti (ZSDV), ki določa prejemnike digitalnih bonov '22, po oceni Zagovornika ni diskriminatoren, vendar pa dodelitev bona '22 ne izpolnjuje vseh pogojev po ZvarD. Zagovornik je ocenil, da različna ureditev pridobitve bona '22 za starejše od 55 let in za šolajoče ne pomeni diskriminatornosti predpisa zaradi starosti, saj skupini nista v primerljivem položaju. Zagovornik je nato ocenil še, da splošna določba, da so do denarne ugodnosti v višini 150 evrov upravičene vse osebe, stare 55 let ali več, ne glede na dejansko potrebo po izobraževanju za dvig digitalne pismenosti in ne glede na premoženjsko stanje, zaradi omejenega števila mest na tečajih, ni ustrezna za doseganje zadanih ciljev. Denarno subvencijo za nakup računalniške opreme bi bilo smiselno dodeliti posameznikom, ki denarno pomoč dejansko potrebujejo zaradi slabega premoženjskega stanja. Slednje velja za obe skupini upravičencev, tako starejše od 55 let kot tudi učence, dijake in študente. Zagovornik je Vladi priporočil, naj pri spremembah ZSDV upošteva načelo enakosti in v skladu z 18. členom ZVarD utemelji kategorije upravičencev do ugodnosti na izvedenih analizah ter pri določanju kategorij upravičencev upošteva njihovo premoženjsko stanje in dejanske digitalne kompetence. Poleg tega naj pri izvedbi zakona zagotovi regijsko enakomerno dostopnost do usposabljanj ([050-13/2022/11](#)).

Neupravičenost tujcev z začasnim prebivališčem v Sloveniji do digitalnih bonov ni diskriminacija

Zagovornik je prejel pobudo za oceno diskriminatornosti Zakona o spodbujanju digitalne vključenosti (ZSDV) v delu, ki ureja upravičence do digitalnega bona. Pobudnica je navedla, da je drugi odstavek 18. člena ZSDV, ki določa pravico do digitalnega bona zgolj za posameznike s stalnim prebivališčem v Sloveniji, diskriminatoren do vseh tujih študentov, ki v Sloveniji nimajo stalnega prebivališča, študirajo pa pod enakimi pogoji in v enakem izobraževalnem programu kot študenti (domači ali tuji) s stalnim prebivališčem v Sloveniji. Zagovornik je ugotovil, da tujci z začasnim prebivališčem niso v primerljivem položaju s tujci s stalnim prebivališčem. V slovenskem pravnem redu ima oseba s stalnim prebivališčem po zakonu priznanih veliko več pravic v primerjavi z osebo, ki ima izdano dovoljenje za začasno prebivanje ali prijavljeno prebivanje (če gre za državljana druge države članice EU), ne glede na državljanstvo. Osebe z izdanim dovoljenjem za začasno prebivanje oziroma s prijavljenim začasnim prebivanjem imajo socialnih pravic manj. Glede na navedeno Zagovornik podrobnejše ocene diskriminatornosti zakona ni izvedel ([050-14/2022/3](#)).

19.2 Priporočila Zagovornika Službi vlade za digitalno preobrazbo

Zakon o spodbujanju digitalne vključenosti (ZSDV, EVA 2021 - 1545-0001)

Priporočila ([0709-2/2022/1](#)):

1. Služba vlade za digitalno preobrazbo naj v predlog zakona vključi analizo potreb in analizo učinkov zakona na ciljne skupine upravičencev. ●
2. Služba vlade za digitalno preobrazbo naj bolj jasno uredi v zakonu izpostavljeno temeljno načelo enakopravne dostopnosti. ●
3. Služba vlade za digitalno preobrazbo naj dodatno opredeli posebej ranljive skupine ljudi znotraj že (predvsem starostno) določenih ciljnih skupin ukrepov, zlasti ljudi, ki so v slabšem gmotnem položaju oziroma tveganju za revščino. ●
4. Služba vlade za digitalno preobrazbo naj spremeni pogoj stalnega prebivališča pri koriščenju ukrepov. ●

Zakon o spodbujanju digitalne vključenosti (ZSDV)²⁰ (naslovljeno na vlado)

Priporočilo ([050-13/2022/12](#)):

1. Služba vlade za digitalno preobrazbo naj zakon spremeni tako, da se upošteva načelo enakosti; da se v skladu z 18. členom ZVarD utemelji kategorije upravičencev do ugodnosti na izvedenih analizah ter da se pri določanju kategorij upravičencev upošteva njihovo premoženjsko stanje in dejanske digitalne kompetence. Poleg tega naj se pri izvedbi zakona zagotovi regijska enakomerna dostopnost do usposabljanj. ●

²⁰ Zakon o spodbujanju digitalne vključenosti (Uradni list RS, št. 35/22).

19.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj

Zagovornik v letu 2022 ni izdal odločb o ugotavljanju diskriminatornosti ravnanj iz pristojnosti Službe vlade za digitalno preobrazbo.

19.4 Svetovanje, informiranje in podpora

Zagovornik v letu 2022 ni obravnaval primerov svetovanj iz pristojnosti Službe vlade za digitalno preobrazbo.

19.5 Sodelovanje Zagovornika s Službo vlade za digitalno preobrazbo

Zagovornik v letu 2022 s Službo vlade za digitalno preobrazbo ni neposredno sodeloval.

20 DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE

- 20.1 Ocene diskriminatornosti predpisov
- 20.2 Priporočila Zagovornika Državnemu zboru
- 20.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj
- 20.4 Svetovanje, informiranje in podpora
- 20.5 Sodelovanje Zagovornika z Državnim zborom

20.1 Ocene diskriminatornosti predpisov

Zagovornikove ocene diskriminatornosti predpisov so predstavljene v podpoglavjih, ki se nanašajo na ministrstva in druge institucije.

20.2 Priporočila Zagovornika Državnemu zboru²¹

Resolucija o Nacionalnem programu visokega šolstva 2030 (NPVŠ2030, EPA 2421 - VIII)

Priporočila (0070-19/2021/4):

1. Spremlja naj se dejansko zagotavljanje enakih možnosti študentov z različnimi osebnimi okoliščinami, s ciljem učinkovitega načrtovanja in izvajanja spodbud za zagotavljanje enakega dostopa in uresničevanja pravice vseh do izobraževanja in do pridobitve največje dosegljive izobrazbe. ●
2. Zagotovi naj se prostorska in komunikacijska dostopnost vseh izobraževalnih institucij, vključno z vzpostavitvijo baze podatkov o dostopnosti teh prostorov. ●
3. Uvedejo naj se posebne, namenske štipendije za študente s posebnimi potrebami, ki bi bile na voljo v okviru obstoječega sistema štipendiranja. ●
4. Spodbujata naj se usposabljanje in ozaveščanje pedagoškega osebja na področju uresničevanja človekovih pravic in varstva pred diskriminacijo študentov s posebnimi potrebami. ●

²¹ Zagovornik je v primeru priporočil, ki jih je izdal Državnemu zboru, določil statuse priporočil tako, da je sam opravil pregled, katera priporočila so bila vključena v sprejete zakone in druge predpise.

Zakon o spodbujanju digitalne vključenosti (ZSDV, EPA 2505 - VIII)

Priporočila (0709-2/2022/2):

1. V predlog zakona naj se vključitvi analiza potreb in analiza učinkov zakona na ciljne skupine upravičencev. ●
2. Bolj jasno naj se uredi v zakonu izpostavljeno temeljno načelo enakopravne dostopnosti. ●
3. Dodatno naj se opredelijo posebej ranljive skupine ljudi znotraj že (predvsem starostno) določenih ciljnih skupin ukrepov, zlasti ljudje, ki so v slabšem gmotnem položaju oziroma tveganju za revščino. ●
4. Spremeni naj se pogoj stalnega prebivališča pri koriščenju ukrepov. ●

Zakona o urejanju trga dela (ZUTD, EPA 2547 - VIII)

Priporočila (0709-29/2021/3):

1. Podrobno naj se analizira in pojasni vse namene, cilje in predvsem učinke dodanega 13.a člena glede spremembe t. i. primerne zaposlitve. Obrazloži naj se sorazmernost predlaganega ukrepa v razmerju do pravic delavcev oziroma brezposelnih ter v okviru ostalih funkcij države pri urejanju trga dela. ●
2. Glede predlagane spremembe zakonske določbe, po kateri bi se obdobje vključenosti v program javnih del podaljšalo z do dveh na največ štiri leta, naj se v obrazložitev predloga vključi ocena učinka na položaj dolgotrajno brezposelnih oseb, vključenih v program javnih del, zlasti z vidika zagotavljanja njihovih enakih možnosti pri dostopu do redne zaposlitve. ●
3. Utemelji naj se sorazmernost predlaganega 9. člena, ki na novo ureja, da pritožba zoper odločbo glede prenehanja vodenja v evidenci brezposelnih oseb ne zadrži izvršitve. ●
4. Odpravi naj se določba veljavnega zakona, ki določa zahtevo po vstopnem znanju slovenskega jezika, saj ta razlikuje med registrirano brezposelnimi osebami na podlagi osebnih okoliščin. ●
5. Odpravi naj se razlikovanje glede na doseženo raven izobrazbe pri upravičenosti do spodbude za zaposlovanje iz 66.a člena zakona. ●

Zakon o varstvu potrošnikov (ZVPot-1, EPA 180 - IX)

Priporočila (0700-40/2022/1):

1. V predlog zakona naj se vključi bolj jasna določba o prepovedi diskriminacije potrošnikov. ●
2. V predlog zakona naj se vključijo obveznosti glede zagotavljanja dostopnosti pri komunikaciji za potrošnike z invalidnostmi v ustreznih jezikih in pisavah. ●
3. V predlog zakona naj se vključi prepoved oglaševanja, ki spodbuja k neenakopravnosti ali nestrpnosti in sovraštvu. ●

Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (ZSDP-1, EPA 2545 - VIII)

Priporočili (0070-13/2021/4):

1. Utemeljijo naj se določbe, ki se nanašajo na področje prenosa Direktive (EU) 2019/1158, predvsem v delu, ko uskladitev s to direktivo ni nujno potrebna. ●
2. Analizirajo naj se vzroki za neopravičene izostanke (romskih) učencev, njihovega domnevnega zgodnjega osipništva in prekinitve nadaljnega šolanja ter učinki predlaganih zakonskih določb na enakopravnost, enake možnosti in enako obravnavo. ●

Zakon o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre, EPA 2546 - VIII)

Priporočili (0070-1/2022/1):

1. Vključi naj se celovita presoja učinkov na enakopravnost, enake možnosti in enako obravnavo v okviru načrtovanja ukrepov, ki zaostrujejo pogoj za uživanje denarne socialne pomoči. ●
2. Vključi naj se celovita presoja učinkov na enakopravnost, enake možnosti in enako obravnavo v okviru načrtovanja ukrepov, ki naj bi bili ciljno usmerjeni zlasti v Rome. ●

Zakon o volitvah v Državni zbor (ZVDZ, EPA 2587 – VIII)

Priporočili (0070-2/2022/1):

1. Glede predlagane omejitve pasivne volilne pravice (pravice biti voljen) zaradi predkaznovanosti, naj se opravi celovita presoja učinkov na enakopravnost, enake možnosti in enako obravnavo (ang. equality impact assessment) na podlagi strogega testa sorazmernosti in da se zakonske rešitve po potrebi prilagodijo tem izsledkom. ●
2. Besedilo naj se dopolni tako, da se črtata drugi in tretji odstavek veljavnega 7. člena ZVDZ; ob tem naj se omogoči uresničevanje aktivne volilne pravice (pravice voliti) na volitvah v Državni zbor vsem polnoletnim državljanom, tudi vsem ljudem, ki jim je bila odvzeta poslovna sposobnost, podaljšana roditeljska pravica ali so bili postavljeni pod skrbništvo. ●

Družinski zakonik (DZ, EPA 190 - IX)

Priporočilo (001-8/2022/3):

1. Sprejme naj se Predlog zakona o spremembah Družinskega zakonika (DZ-B). ●

Kazenski zakonik (KZ-1, EPA 0440 - IX)

Priporočilo (0070-6/2022/1):

1. Spremeni naj se 1. člen, da bo vključeval vse pojavne oblike kaznivih dejanj, storjenih iz sovraštva zaradi nagibov, povezanih z osebnimi okoliščinami, ne glede na to, ali te osebne okoliščine oškodovanci imajo, so jim pripisane ali so ti oškodovanci le v določeni povezavi z osebami ali organizacijami s temi osebnimi okoliščinami. ●

Zakon o državnem svetu (ZDSve, EPA 113 - IX)

Priporočili (0070-13/2022/1):

1. Črta naj se drugi odstavek 2. člena, ki bi uzakonil možnost sodnega odvzema pravice voliti in biti voljen v Državni svet ljudem z intelektualnimi in psihosocialnimi invalidnostmi. ●
2. Zagotovi naj se sistem podpornega odločanja ljudem s težavami v duševnem zdravju, ljudem z intelektualnimi in psihosocialnimi invalidnostmi ter ljudem z drugimi oblikami oviranosti, ki jih lahko ovirajo pri polnem in enakem uživanju volilne pravice. ●

Zakon o dostopnosti do proizvodov in storitev za invalide (ZDPSI, EPA 405 - IX)

Priporočila (0700-50/2022/5):

1. Naslov zakona naj se spremeni v »Zakon o dostopnosti do nekaterih proizvodov in storitev«. ●
2. Zakon naj se uskladi z obveznostmi zagotavljati dostopnost proizvodov in storitev po pravu EU, Konvenciji o pravicah invalidov, Evropski konvenciji o človekovih pravicah, Zakonu o izenačevanju možnosti invalidov ter Zakonu o varstvu pred diskriminacijo. ●
3. Jasno naj se določi, da zakon dodatno ureja pravice potrošnikov tako, da ga poveže z drugimi že veljavnimi dolžnostmi ponudnikov zagotoviti dostopnost proizvodov in storitev končnim potrošnikom ter s pravico zagotavljati enako obravnavanje potrošnikov (pre-poved diskriminacije), ki vključuje dolžnost ponudnikov potrošniku zagotoviti razumne prilagoditve pri dostopu do dobrin in storitev. ●
4. Termin »invalidi« naj se nadomesti s terminom »osebe/ljudje z invalidnostmi« in se kot upravičene potrošnike teh proizvodov in storitev vključi tudi osebe s funkcionalnimi omejitvami ter se jih ustrezno opredeli. ●
5. Odpravijo naj se predlagane izjeme in dodatna prehodna obdobja za dostopnost teh proizvodov in storitev v razmerjih do končnega potrošnika. ●
6. V 22. členu ZDPSI naj se določijo vsa ključna merila za upravičene izjeme od zahtev po dostopnosti zaradi bistvene spremembe proizvodov ali čezmernega bremena. ●
7. Jasno naj se uredijo pravice potrošnikov, njihovih organizacij ter združenj do varstva v primerih kršitev zahtev po dostopnosti tako, da se opredelijo pravna sredstva, ki jih imajo na voljo, in se omogoči njihovo sodelovanje v sodnih in upravnih postopkih. Višina načrtovanih glob za prekrške ne sme biti nižja od tistih, ki jo določa Zakon o izenačevanju možnosti invalidov. ●

20.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj

Zagovornik v letu 2022 ni izdal odločb o ugotavljanju diskriminatornosti ravnanj v zvezi z delovanjem Državnega zbora.

20.4 Svetovanje, informiranje in podpora

Zagovornik v letu 2022 ni obravnaval primerov svetovanj v zvezi z delovanjem Državnega zbora.

20.5 Sodelovanje Zagovornika z Državnim zborom

Predstavitve rednega letnega poročila za leto 2021

Zagovornik načela enakosti Miha Lobnik je 27. maja 2022 predsednici Državnega zbora Urški Klakočar Zupančič predal letno poročilo Zagovornika za leto 2021.

6. julija 2022 je zagovornik načela enakosti Miha Lobnik letno poročilo predstavil tudi poslancem, članom Odbora za delo, družino, socialne zadeve in invalide.

21 DRUGI DRŽAVNI ORGANI, LOKALNE SKUPNOSTI, NOSILCI JAVNIH POOBLASTIL IN PRAVNE OSEBE

- 21.1 Ocene diskriminatornosti predpisov
- 21.2 Priporočila Zagovornika drugim državnim organom, lokalnim skupnostim, nosilcem javnih pooblastil in pravnim osebam
- 21.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj
- 21.4 Svetovanje, informiranje in podpora

21.1 Ocene diskriminatornosti predpisov

Občina v razpisu za občinsko žepnino po oceni Zagovornika ni kršila prepovedi diskriminacije na podlagi starosti

Zagovornik je prejel pisanje predlagatelja, ki meni, da je bil diskriminiran na podlagi starosti pri podeljevanju občinskih žepnin. Predlagatelj se primerja s študenti medicine/veterine, za katere je določena višja starost, oz. s študenti, ki so rojeni istega leta kot on in v času vložitve vloge še niso dopolnili 25 let. Zagovornik ocenjuje, da v tej zadevi ne gre za nedopustno diskriminacijo. Čeprav je starost ena izmed izrecno naštetih osebnih okoliščin po ZVarD, je Zagovornik ocenil, da je v primeru dodeljevanja občinske žepnine starostna omejitev prestala test sorazmernosti, zaradi česar gre za izjemo od prepovedi neposredne diskriminacije po 13. členu ZVarD ([050-41/2021/10](#)).

21.2 Priporočila Zagovornika drugim državnim organom, lokalnim skupnostim, nosilcem javnih pooblastil in pravnim osebam

Državni organi in lokalne skupnosti – Sprejemanje posebnih ukrepov

Priporočilo (0070-10/2022/1):

1. Kot zavezanci za varstvo pred diskriminacijo in zagotavljanje enakih možnosti naj državni organi in lokalne skupnosti pri pripravi posebnih ukrepov (ki določenim skupinam v družbi zagotavljajo posebne ugodnosti ali oblike pomoči) dosledno upoštevajo 17. in 18. člen ZVarD. ●

Državni organi, lokalne skupnosti ter ustanove s področja storitev javne uprave, vzgoje in izobraževanja, pravosodja, kulture in športa – Zagotovitev dostopnosti objektov v javni rabi za ljudi z invalidnostmi

Priporočilo (0070-11/2022/2):

1. Državni organi, lokalne skupnosti ter ustanove s področja storitev javne uprave, vzgoje in izobraževanja, pravosodja, kulture in športa naj pravočasno izvedejo vse potrebne aktivnosti tako, da bo organ oziroma ustanova kot objekt v javni rabi prilagojen oziroma dostopen ljudem z invalidnostmi. To mora biti skladno z Zakonom o izenačevanju možnosti invalidov zagotovljeno najkasneje do 11. 12. 2025. ●

Fakulteta – Poseganje v ustaljeni način izobraževanja

Priporočilo (0700-6/2022/7):

1. Fakulteta naj se v prihodnje, tako v zvezi z ukrepi in komunikacijo, povezano z epidemijo, kot tudi sicer, ko bo posegala v ustaljeni način izobraževanja, zaradi zagotavljanja enakega obravnavanja študentov, vzdrži ukrepov in komunikacije, ki bi tuje študente ali študente zaradi katere od njihovih drugih osebnih okoliščin neenako obravnavala, razen če za različno obravnavanje obstajajo razumni in stvarni razlogi. ●

Lokalne skupnosti – Zagotovitev dostopnosti objektov v javni rabi za ljudi z invalidnostmi

Priporočilo (0070-11/2022/2):

1. Lokalne skupnosti naj pravočasno izvedejo vse potrebne aktivnosti tako, da bodo vsi objekti v javni rabi, za katere so na različnih področjih družbenega življenja pristojne občine, prilagojeni oziroma dostopni ljudem z invalidnostmi. To mora biti skladno z Zakonom o izenačevanju možnosti invalidov zagotovljeno najkasneje do 11. 12. 2025. ●

RTV Slovenija – Dostopnost programa RTV Slovenija za gluhe in naglušne

Priporočilo (0702-198/2022/2):

1. RTV Slovenija naj omogoči dostopnost tekem svetovnega prvenstva v nogometu in pomembnejših oddaj, povezanih s prvenstvom, gluhim in naglušnim na primeren način (bodisi z zagotavljanjem podnapisov v živo, tolmačenjem v slovenski znakovni jezik bodisi na kakšen drug predpisan način). ●

Nepremičninski portal – Diskriminatorni oglasi na spletnem mestu

Priporočili (0700-2/2022/2):

1. Nepremičninski portal naj seznani uporabnika, ki je objavil sporni oglas, da na trgu ni dovoljeno ponujati nepremičnin na način, da posameznike zaradi katerih koli njihovih osebnih okoliščin (v konkretnem primeru torej ndržavljanke EU) kakor koli omejujejo ali izključujejo od dostopa do stanovanj. ●
2. Nepremičninski portal naj dopolni pogoje za uporabo spletne strani ter prepovedi objave oglasa, ki pomeni diskriminacijo. ●

21.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj

! Občina diskriminatorno uredila dostop do brezplačnih smučarskih vozovnic za dijake iz občine

Občina Kranjska Gora je kot eno od meril za pridobitev brezplačne smučarske vozovnice za dijake, ki imajo v občini stalno bivališče, določila datum prijave stalnega bivališča v občini. Zaradi tega merila vsi dijaki s stalnim bivališčem v občini niso bili upravičeni do brezplačne smučarske vozovnice. Zagovornik je ugotovil, da je bilo to razlikovanje neupravičeno in da so bili nekateri dijaki diskriminirani na podlagi osebne okoliščine kraja bivanja na dan prijave bivališča v občini. Zagovornik je na Tržni inšpektorat podal predlog za uvedbo inšpekcijskega nadzora in postopka o prekršku. Prekrškovni postopek še poteka. Domnevni kršitelj je zoper odločbo Zagovornika vložil tožbo na Upravno sodišče. Postopek še poteka (Odločba št. 0700-53/2020/15 z dne 11. 4. 2022).

! Radijska postaja diskriminirala politične stranke na podlagi vere ali prepričanja

Zagovornik je ugotovil, da je Radio Ognjišče diskriminiral nekatere politične stranke, ki v svojih programih in nastopih nasprotujejo nauku katoliške cerkve. Pred državnozbornskimi volitvami jim je podobno kot drugim strankam omogočila predstavitev stališč, a jih pri tem neupravičeno obravnavala slabše. Predstavitve njihovih stališč je objavila zgolj v prebranem povzetku, stališča strank, ki katoliškemu nauku ne nasprotujejo, pa predstavila z objavo zvočnih posnetkov pogovorov s kandidati teh strank za poslance. Radijska postaja je tako določene stranke diskriminirala na podlagi vere ali prepričanja, in sicer na področju dostopa do dobrin in storitev, ki so na voljo javnosti. Radio je v postopku ugotavljanja diskriminacije v zadnjem dopisu Zagovorniku navedel, da bo v prihodnje ravnal tako, da bo ugotovljeno diskriminacijo odpravil. Kljub temu je radijska postaja zoper odločbo Zagovornika vložila tožbo na Upravno sodišče. Postopek je v teku (Odločba št. 0700-9/2022/9 z dne 19. 9. 2022).

Zagovornik ni ugotovil diskriminacije pri nezagotovitvi parkirnega mesta za osebe z invalidnostjo na parkirišču v skupni lasti etažnih lastnikov

Zagovornik je vodil postopek ugotavljanja diskriminacije v primeru osebe z invalidnostjo, ki je zaradi svoje gibalne oviranosti potrebovala posebno parkirno mesto za invalide pred vhodom v stavbo, kjer stanuje. Oseba je samoiniciativno in brez soglasja etažnih lastnikov stanovanj, v solastništvu katerih je parkirno dvorišče med tremi stavbami, označila parkirni prostor kot prostor za invalide in nanj namestila parkirno oviro. Skladno z odločitvijo na zboru etažnih lastnikov pa je upravnik stavbe, v kateri oseba živi, od nje zahteval, da parkirno oviro odstrani. Oseba je upravniku očitala, da ne poskrbi za zaščito njegovih pravic. Zato je pri Zagovorniku vložila predlog za obravnavo diskriminacije. Upravnik je pojasnil, da posameznemu etažnemu lastniku ne more zagotoviti parkirnega prostora brez ustreznega soglasja solastnikov dvorišča, pa čeprav gre za osebo z invalidnostjo. Zagovornik pa je upravnika opozoril, da morajo etažni lastniki upoštevati tudi določbe ZIMI in ZVarD ter da mora upravnik s tem dejstvom etažne lastnike seznaniti in si prizadevati za nediskriminatorno rešitev. Upravnik je v svojem odgovoru Zagovorniku izrazil pripravljenost, da kolikor je v njegovi moči, poskrbi za predlagano rešitev. Vendar pa na zboru etažnih lastnikov niso dosegli soglasja o posebnem parkirnem mestu za invalide. Zagovornik je ugotovil, da je upravnik sledil njegovemu opozorilu in je storil, kar je lahko ter da zato ni kršil prepovedi diskriminacije. Upravnikova pristojnost je namreč omejena. (Odločba št. 0700-64/2019/36 z dne 21. 4. 2022).

Plakati, ki so nekaterim povzročili nelagodje, niso vsebovali vseh zakonsko predpisanih elementov nadlegovanja

V oglaševalski akciji »Znamenja«, ki je na provokativen način opozarjala na nasilje v družini, niso bili izpolnjeni vsi pogoji za ugotovitev diskriminacije. Primer ni izpolnjeval meril definicije nadlegovanja kot oblike diskriminacije po ZVarD. Za potrditev, da je določeno ravnanje lahko nadlegovanje, kot ga prepoveduje zakon, mora Zagovornik potrditi obstoj vseh elementov takega ravnanja. V obravnavanem primeru je potrdil, da so se zaradi plakatov nekateri počutili nadlegovane, ni pa mogel dokazati, da je bil tak učinek načrtovan. Kot bistveno je upošteval tudi dejstvo, da so organizatorji oglaševalske kampanje že ob prejetju prvih pritožb, plakate prilagodili tako, da so postali nemoteči (Odločba št. 0700-34/2021/20 z dne 28. 4. 2022).

Domnevno diskriminatorna obravnava zaposlenega v zdravstvenem zavodu

Zagovornik je prejel anonimni predlog za obravnavo diskriminacije, v katerem je prijavitelj opisal domnevno diskriminatorna ravnanja, ki naj bi jim bil na delovnem mestu v zdravstvenem zavodu izpostavljen določen posameznik. Anonimni prijavi je bila priložena dokumentacija, iz katere je izhajalo, da naj bi prihajalo do spornih ravnanj in neprimernega odnosa med zaposlenimi. Vodja naj ne bi upoštevala omejitev, ki jih imajo iz razloga invalidnosti zaposleni pri delu in naj bi jim neprimerno razporejala delo. Zagovornik je ugotovil, da iz anonimne prijave in priložene dokumentacije z izjemo imena in priimka domnevno diskriminirane osebe ni mogoče razbrati kontaktnih podatkov. Ti tudi niso bili dostopni iz javno dostopnih virov. Ker torej v zadevi ni bilo mogoče pridobiti soglasja diskriminirane osebe, prav tako pa ni podana nobena od izjem, po kateri lahko Zagovornik začne postopek ugotavljanja diskriminacije po uradni dolžnosti brez soglasja diskriminirane osebe, Zagovornik postopka ugotavljanja diskriminacije po uradni dolžnosti v konkretni zadevi ni uvedel. (Predlog za neuvedbo postopka po uradni dolžnosti št. **0700-42/2022/2** z dne 11. 10. 2022)

Domnevno diskriminatorne navedbe na predvolilnih plakatih

Zagovornik je prejel prijavo v zvezi s plakati kandidata na lokalnih volitvah, ki so izražali potrebo po »zaščiti otrok pred LGBT posvojitvami« in pred »LGBT ideologijo v vrtcih in šolah«. Predlagatelj je navedel, da je kandidat z navedenimi izjavami širil spolno razlikovalne pozive in napeljeval ter ščuval k sovraštvu in diskriminaciji. Opozoril je na odločitev Ustavnega sodišča, da prepoved posvojitve otrok za istospolne partnerje pomeni nedopustno diskriminacijo. Šlo je za kandidata za župana mestne občine, ki v primeru, če bi bil izvoljen, po svoji funkciji ne bi imel formalne možnosti vpliva na predpise, ki veljajo na državni ravni ali na odločitve Ustavnega sodišča, ki je priznalo pravice do posvojitve in zakonske zveze istospolnim parom. Prav tako župan po svoji funkciji nima možnosti vpliva na državni učni načrt, ki opredeljuje vsebino poučevanja učencev osnovnih šol o različnih oblikah družine in različnih pojavih v družbi. Le če bi besedilo na plakatu nedvoumno in jasno pozivalo k odrekanju, ali omejevanju pravic ali svoboščin določeni skupini posameznikov, na podlagi njihovih osebnih okoliščin in ne samo »k zaščiti pred«, bi lahko govorili o pozivanju k diskriminaciji iz 10. člena ZVarD. Vendar v konkretnem primeru o možnosti konkretnih kršitev teh pravic še ni mogoče govoriti. Ni bilo izkazano, da bi objave na plakatih sploh lahko imele kakršne koli posledice na zakonodajo ali učne načrte. Glede na navedeno Zagovornik postopka ugotavljanja diskriminacije ni uvedel (Predlog za neuvedbo postopka po uradni dolžnosti št. **0702-215/2022/2** z dne 14. 12. 2022)

21.4 Svetovanje, informiranje in podpora

! Gledališke predstave naj bodo dostopne za otroke s posebnimi potrebami

Zagovorniku je pisala mati otroka z motnjo avtističnega spektra. Navedla je, da eno izmed gledališč v Ljubljani otroku ni omogočilo celotnega ogleda predstave. Zagovornik je stranki pojasnil, da je za ustrezno obravnavo ključna presoja pojma t. i. primerne oziroma razumne prilagoditve. Prav tako je treba invalidom, ne glede na njihovo invalidnost, omogočati dostop do kulturnih dobrin in jim zagotoviti ustvarjalnost. Tako je tudi gledališče kot javni zavod, ki deluje na področju kulture, zavezano izvajati ustrezne ukrepe, da gledališke predstave lahko obiskujejo tudi osebe z invalidnostmi. Po preliminarnem stališču Zagovornika je otrok z motnjo avtističnega spektra brez dvoma upravičen do primernih prilagoditev ob obisku gledališča. Ob ustrezni vnaprejšnji seznanitvi bi se hostesna služba lahko primerno odzvala (0702-310/2021).

! Za občane cenejša kartica ugodnosti

Na Zagovornika se je obrnila občina Kranjska Gora, ki je določila različno ceno »kartice ugodnosti« za obisk športnega kompleksa za svoje občane in za preostale obiskovalce. Občino je zaskrbelo uveljavitev takšnega cenika z vidika varstva pred diskriminacijo. Zagovornik je občini pojasnil, da lahko tovrstna ugodnost pomeni diskriminacijo prebivalcev drugih občin, razen če je ugodnost skladna s testom sorazmernosti. Podan mora biti legitimen cilj takšnega ukrepa, sprejeti ukrep pa mora biti ustrezno, edino možno in sorazmerno sredstvo za doseganje legitimnega cilja. Zagovornik je pozdravil proaktivno delovanje občine in ji neobvezujoče svetoval, naj zaradi predvidene velike razlike v cenah kartice ugodnosti še enkrat pretehta, ali bi bil tak ukrep sorazmeren (0702-14/2022).

Pozivanje k diskriminaciji in nadlegovanje v vprašalniku politične stranke

Zagovornik je prejel dopis društva, ki je menilo, da je politična stranka z vprašalnikom, ki ga je poslala gospodinjstvom, kršila prepoved diskriminacije, saj je bilo v njem tudi vprašanje »Ali menite, da je šola primeren prostor za promocijo vrednot LGBT?«. Društvo je v tem prepoznalo pozivanje k diskriminaciji in nadlegovanje. Zagovornik je zaprosil za dopolnitev prijave in pozval, da se v društvu opredelijo do nekaterih vprašanj, s pomočjo katerih bo lahko Zagovornik primer ustrezno obravnaval. Dodal je, da bo v primeru, če bo vodil postopek ugotavljanja diskriminacije, vprašalnik presojal tudi z vidika svobode izražanja, ki je posebej varovana človekova pravica, tako po 39. členu Ustave kot tudi 10. členu EKČP. Društvo se na zaprosilo Zagovornika ni odzvalo (0702-44/2022).

Izključevanje starejših prek uporabe tujk v vsakdanjem življenju

Na Zagovornika se je obrnila stranka zaradi domnevne diskriminacije starejših zaradi vse pogostejše uporabe tujk v vsakdanjem življenju. Zagovornika je prosila, da preveri upravičenost njenih pripomb in predlaga spremembe, ki bi bile po Zagovornikovem mnenju nujne za ohranitev slovenskega jezika. Zagovornik je stranki pojasnil svoje pristojnosti in dodal, da v konkretnem primeru ne gre za diskriminacijo, saj ni izkazana osebna okoliščina, ki naj bi bila razlog slabše obravnave, niti ne gre za poseg v kakšno od pravic ali ugodnosti (0702-97/2022).

Neenaka obravnava pri plačilu nezgodnega zavarovanja učencem osnovne šole

Na Zagovornika se je obrnila stranka, ki je navedla, da naj bi občina plačala nezgodno zavarovanje izključno učencem, ki imajo v občini stalno bivališče in obiskujejo šolo v občini. S tem naj bi bili izključeni tujci in vsi tisti učenci, ki na podlagi začasnega bivališča bivajo v občini ali pa šolo obiskujejo iz sosednjih šolskih okolišev. Zagovornik je od občine prejel pojasnilo, da je sklenila paketno nezgodno zavarovanje in na ta način zavarovala vse otroke, ki so v šolskem letu 2022/2023 vpisani v osnovno šolo v občini. Paketno zavarovanje je sklenila glede na število vpisanih otrok in ne poimensko, zavarovanje pa tudi ni vezano na stalno prebivališče zavarovanih otrok. Zagovornik je stranki pojasnil, da glede na to, da se je občina odločila za zavarovanje vseh otrok, nihče od vpisanih otrok ni neenako obravnavan zaradi katere od svojih osebnih okoliščin in tako ne gre za diskriminacijo po ZVarD (0702-140/2022).

Zavrnitev pokopa žrtev povojnih pobojev na točno določenem pokopališču

Zagovornik je prejel anonimni predlog za obravnavo diskriminacije, iz katerega izhaja, da mestna občina preko javnega podjetja ne dovoli pokopa umrlih v povojnih pobojih na določenem pokopališču. Kot osebna okoliščina, ki naj bi bila razlog za zatrdjevano neposredno diskriminacijo, je bila navedena vera ali prepričanje. Zagovornik je v zadevi št. 0700-9/2019 že ugotovil, da to isto pokopališče zavrača pokop vseh žrtev povojnih pobojev ne glede na njihove osebne okoliščine zaradi pomanjkanja prostora in da gre za vprašanje, ki je v pristojnosti zakonodajalca. Gre za temeljna etična vprašanja, ki jih je treba obravnavati z ustrezno mero občutljivosti. O tem je obvestil tudi Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, Komisijo za reševanje vprašanj prikritih grobišč. Zato novega postopka ugotavljanja diskriminacije na podlagi anonimnega predloga ni uvedel (0702-179/2022).

22 SPLOŠNI IN POSEBNI UKREPI ZA ODPRAVO DISKRIMINACIJE IN SPODBUJANJE ENAKEGA OBRAVNAVANJA

Zagovornik je v okviru spremljanja stanja na področju varstva pred diskriminacijo v državi decembra 2022 izvedel poizvedbo med ministrstvi ter nekaterimi vladnimi službami glede ukrepov za varstvo pred diskriminacijo in spodbujanje enakopravnosti, enake obravnave in enakih možnosti, ki so jih izvajali v letu 2022.

Zagovornik je poizvedbo o vsebinsko relevantnih ukrepih razdelil na dva sklopa, in sicer je poizvedoval po:

- podatkih o političnih (policy) in normativnih ukrepih, namenjenih **osebam oziroma skupinam oseb z določeno osebno okoliščino** ter širši javnosti (splošni ukrepi),
- ter **posebnih ukrepov** v smislu 17. in 18. člena ZVarD.

Odgovore so poslala vsa ministrstva in vladne službe, in sicer v obdobju od konca decembra 2022 do februarja 2023. Nekateri naslovniki so odgovorili, da v letu 2022 niso izvajali ukrepov, po katerih je poizvedoval Zagovornik.²²

Kratice posameznih ministrstev so vpisane z barvami, ki označujejo različna področja družbenega življenja.

Delo in zaposlovanje

- Pogoji za dostop do zaposlitve, samozaposlitve in poklica (vključno z izbirnimi merili in pogoji zaposlovanja, ne glede na vrsto dejavnosti in na vseh ravneh poklicne hierarhije, vključno z napredovanjem);
- Dostop do vseh oblik in do vseh ravni karijerne orientacije in svetovanja, poklicnega in strokovnega izobraževanja in usposabljanja, nadaljnega poklicnega usposabljanja in preusposabljanja, vključno z delovno prakso;
- Zaposlitveni pogoji in pogoji dela, vključno s prenehanjem pogodbe o zaposlitvi in plačami.

Članstvo v sindikatih

- Članstvo in vključevanje v organizacijo delavcev ali delodajalcev ali v vsako organizacijo, katere člani opravljajo določen poklic, vključno z ugodnostmi, ki jih zagotavljajo take organizacije.

Socialne pravice

- Socialna zaščita, vključno s socialno varnostjo;
- Socialne ugodnosti.

Zdravstveno varstvo

- Zdravstveno varstvo.

Izobraževanje

- Vzgoja in izobraževanje.

²² Celotni odgovori, ki so jih podala ministrstva, organi v sestavi in vladne službe, so dostopni v Zagovornikovem arhivu.

Trg dobrin in storitev

- Dostop do dobrin in storitev, ki so na voljo javnosti, vključno s stanovanji, in preskrbo z njimi.

Drugo

- V to področje spadajo zadeve, ki jih ni mogoče uvrstiti v zgornje kategorije in zadeve, ki naslavljajo vsa področja hkrati ali pa splošno področje varstva pred diskriminacijo.

22.1 Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

1. **MDDSZ** je za leto 2022 v okviru **splošnih ukrepov** za spodbujanje enakega obravnavanja poročalo o operaciji »Izboljšanje dostopnosti blaga in storitev za invalide z Evropsko kartico ugodnosti«. Prispevala je k večji socialni vključenosti oseb z različnimi oblikami invalidnosti, zmanjševanju tveganja revščine invalidov, spodbujanju enakih možnosti ter udeležbi na trgu dela ter povečanju zaposljivosti.
2. **MDDSZ** je poročalo tudi o sprejetju Pravilnika o storitvah socialnega vključevanja invalidov, ki uvaja nove storitve socialnega vključevanja invalidov, ki gredo v smer čim bolj samostojnega življenja invalidov.
3. **MDDSZ** je za namene omilitve posledic druginje invalidom namenilo energetske in solidarnosti dodatke. Pripravilo je tudi Pravilnik o osebni asistenci, ki uporabnikom osebne asistencije (OA) prinaša podrobnejšo ureditev izvajanja OA in dokazil za pridobitev statusa izvajalca OA, dodatne dolžnosti izvajalcev OA ter spremembo poročanja in izračuna cene storitev OA.
4. **MDDSZ** je pripravilo nov Akcijski načrt za invalide 2022–2030, ki celovitejše urejajo vsa področja življenja invalidov.
5. **MDDSZ** je poročalo tudi o povišanju sredstev za financiranje zaposlitvenih centrov, izvedlo pa je tudi javni razpis za sofinanciranje projektov »Razvoj in izvajanje prehoda mladih s posebnimi potrebami na trg dela«, ki je namenjen zniževanju deleža nezaposlenih mladih s posebnimi potrebami.
6. **MDDSZ** je poročalo tudi o javnem razpisu za sofinanciranje dveh pilotnih projektov »Razvoj in preizkušanje storitev socialnega vključevanja invalidov«, ki sta zagotavljala storitve socialnega vključevanja invalidov ter prispevala k oblikovanju podpornega okolja (mreže izvajalcev storitev) za opolnomočeni vstop invalidov v družbo.
7. **MDDSZ** je izvedlo tudi ciljno raziskovalni projekt »Analiza konceptualnih zasnov informacijske in tehnične systemske podpore invalidom za povečanje socialne vključenosti«, katerega cilj je gibalno oviranim, slepim in slabovidnim ter gluhim in naglušnim zagotoviti arhitekturno in informacijsko dostopnost.
8. Na področju dela in zaposlovanja je **MDDSZ** poročalo tudi o načrtu za okrevanje in odpornost: »Uvajanje prožnejših načinov dela, prilagojenih potrebam invalidov, v invalidskih podjetjih in zaposlitvenih centrih«, katerega cilj je izboljšati položaj invalidov v družbi z ukrepi za približevanje usposobljenosti delodajalcev zmožnostim in sposobnostim ranljivim skupinam na trgu dela, ob hkratnem razvijanju kompetenc invalidov za delo.

9. **MDDSZ** je preko projekta komunikacijske kampanje za zmanjševanje in odpravljanje medgeneracijskih stereotipov in spodbujanja medgeneracijskega sodelovanja na delovnem mestu delodajalce, zaposlene, študente, dijake, osnovnošolce in širšo javnost ozaveščalo o pomenu integracije medgeneracijskega sodelovanja na delovnem mestu in v družbi nasploh.
10. **MDDSZ** je pripravilo smernice za vključevanje vidika raznolikosti v ocenjevanje tveganj za varnost in zdravje pri delu s poudarkom na osebnih okoliščinah spol, starost, invalidnost, delavke/delavci migranti.
11. **MDDSZ** je organiziralo konferenco o varnem in zdravju prijaznem staranju na delovnem mestu, s katero je opozorilo na pomen preprečevanja starizma pri zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu. Izvedlo je tudi seminar »Oblikovanje delovnega mesta, ergonomija in spol«, s katerim je želelo opozoriti, da se na delovnih mestih pri zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu premalo pozornosti namenja razlikam med spoloma, saj delovna in osebna varovalna oprema pogosto ne upoštevatata specifik ženskega telesa.
12. **MDDSZ** je poročalo tudi o draginjskem dodatku za starše otrok, ki prejemajo otroški dodatek, ter enkratnem solidarnostnem dodatku za starše novorojencev. Pripravilo je spremembe na področju očetovskega in starševskega dopusta, krajšega delovnega časa zaradi starševstva ter delnega plačila za izgubljeni dohodek zaradi nege in varstva otroka s težko motnjo v duševnem razvoju ali težko gibalno oviranega otroka.
13. **MDDSZ** je pripravilo tudi Vodnik po socialnih pravicah, ki služi kot pomoč posameznikom in gospodinjstvom v socialnih stiskah z namenom lažjega uveljavljanja pravic, ki jim v posameznih situacijah pripadajo.
14. **MDDSZ** je poročalo tudi o izenačitvi položaja tujcev z začasnim prebivanjem s prebivalci s stalnim bivališčem v Sloveniji glede varstvenega dodatka in izredne denarne socialne pomoči. Izvedlo je tudi novo raziskavo o minimalnih življenjskih stroških, ki je podlaga za določitev minimalne plače in osnovne meje za preživetje.
15. **MDDSZ** je izvedlo tudi javni razpis za sofinanciranje socialnovarstvenih programov, ki zmanjšujejo tveganje revščine in povečujejo socialno vključenost socialno ogroženih in ranljivih skupin prebivalstva, s poudarkom na Romih in migrantih.
16. Na področju zaposlovanja in trga dela je **MDDSZ** izvedlo programe socialne aktivacije, ki s svojim celostnim pristopom prispevajo k izboljšanju socialne vključenosti Romov in žensk ter k povečanju njihovih zaposlitvenih možnosti.
17. **MDDSZ** je pripravilo tudi osnutek Resolucije o nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moških 2023–2030, katere namen je izboljšanje položaja žensk ter ustvarjanje enakih možnosti žensk in moških glede na ključne izzive na področju enakih možnosti žensk in moških v Sloveniji.
18. **MDDSZ** je izvedlo tudi javni razpis za sofinanciranje projektov s področja enakosti žensk in moških za leto 2022, na podlagi katerega so se izvajali projekti za spodbujanje lažjega usklajevanja poklicnega in družinskega življenja, spodbujanje enakih možnosti za vpis deklet in mladih žensk na programe smeri STEM ter spodbujanje enakih možnosti ranljivih skupin žensk.

19. **MDDSZ** je sofinanciralo raziskovalni projekt »S transparentnostjo do enakosti plač po spolu – STEP«, ki prispeva k odkrivanju plačne vrzeli med spoloma in prepoznavanju vzrokov zanjo.
20. Prav tako je **MDDSZ** sofinanciralo projekt »Opolnomočenje žensk v sodobni družbi – EWA«, ki se osredotoča na opolnomočenje žensk na individualni in sistemski ravni z ustvarjanjem boljših pogojev za njihovo dejavno udejstvovanje v politiki in večji državljski vključenosti.
21. V okviru **posebnih ukrepov** za zagotavljanje enakosti je **MDDSZ** poročalo o izvajanju de-institucionalizacije, v okviru katere so vzpostavili dnevne centre za starejše, enote za začasne namestitve, mobilne enote in stanovanjske skupine za osebe do 65 leta, hkrati pa preobrazili dva zavoda iz institucionalne oskrbe v storitve v skupnosti (nadgradnja pristopov).
22. **MDDSZ** je začelo z izvajanjem evropskega projekta »CP4EUROPE – Strengthening National Child Participation Frameworks and Action in Europe«, katerega glavni cilj je povečati možnosti za sodelovanje otrok v državah članicah EU in Sveta Evrope ter podpirati nacionalne dejavnosti s pomočjo vseevropskega delovanja in prepoznavnosti.
23. **MDDSZ** je v letu 2022 zaključilo z izvajanjem projekta »Očka v akciji«, ki je imel namen zmanjšati globoko zakoreninjene neenakosti, ki še vedno obstajajo med ženskami in moškimi glede delitve plačanega/neplačanega dela ter izrabe različnih dopustov in omogočiti ljudem s skrbstvenimi odgovornostmi boljše usklajevanje dela in družinskih obveznosti.
24. **MDDSZ** je zagotovilo dodatno financiranje svetovanja in psihosocialne pomoči ranljivim skupinam obstoječih in novih uporabnikov, ki se soočajo s težavami v duševnem zdravju in drugimi psihosocialnimi stiskami kot posledico epidemije covid-19.
25. **MDDSZ** je zagotovilo tudi energetski dodatek za prejemnike denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka za omilitev druginje.
26. **MDDSZ** je razširilo tudi krog upravičencev do denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka, in sicer na način, da se pri ugotavljanju upravičenosti za čas druginje ne upošteva premoženje.

22.2 Ministrstvo za finance

MF v svojem odgovoru na poizvedbo o izvedenih ukrepih za spodbujanje enakega obravnavanja in posebnih ukrepih za zagotavljanje enakosti, izvedenih v letu 2022, ni poročalo.

22.3 Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo

MF v svojem odgovoru na poizvedbo o izvedenih ukrepih za spodbujanje enakega obravnavanja in posebnih ukrepih za zagotavljanje enakosti, izvedenih v letu 2022, ni poročalo.

1. V okviru **splošnih ukrepov** za spodbujanje enakega obravnavanja je MGRT poročalo o določbi Zakona o varstvu potrošnikov, ki pravi, da morajo podjetja prodajati blago, digitalno vsebino in opravljati storitve vsem potrošnikom pod enakimi pogoji.
2. **MGRT** je poročalo tudi o določbi Zakona o izenačevanju možnosti invalidov, ki določa, da se ukrepi za odpravljanje ovir pri dostopnosti do blaga in storitev, ki so na voljo javnosti, nanašajo predvsem na dostopnost do informacijskih, komunikacijskih in drugih storitev, na odstranitev grajenih ovir v objektih, v katerih ponujajo blago in storitve, na vse vidike dostopnosti objektov za invalide ter na zagotavljanje primerne podpore, zlasti z drugo osebo (bralci, tolmači slovenskega znakovnega jezika, tolmači za gluhoslepe), oznake v brajlici ter podatki v lahko čitljivi in razumljivi obliki.
3. **MGRT** je s pomočjo spletnih usposabljanj podjetništva, brezplačnega mentoriranja, natečaja za pridobitev finančnih spodbud za najboljši poslovni model spodbujalo podjetniške aktivnosti žensk.
4. **MGRT** je poročalo tudi o Programu spodbujanja gospodarske osnove italijanske in madžarske narodne skupnosti 2021–2024, katerega namen je spodbujanje novih gospodarskih projektov, ustvarjanje novih delovnih mest, kmetijstva ipd.
5. **MGRT** je sofinanciral izgradnjo infrastrukture v romskih naseljih, kot so novogradnje, sanacije ali modernizacije vodovodov, kanalizacije, elektrifikacija strnjenih naselij.
6. MGRT o **posebnih ukrepih** za zagotavljanje enakosti, izvedenih v letu 2022, ni poročalo.

22.4 Ministrstvo za infrastrukturo

1. V okviru **splošnih ukrepov** za spodbujanje enakega obravnavanja je MZI poročalo o določitvi parkirnih mest za osebe z invalidnostmi, o ureditvi dvizne ploščadi na vhodu ministrstva in o prilagoditvi dostopnosti njihovega spletišča za uporabnike z različnimi oblikami oviranosti.
2. V okviru **posebnih ukrepov** za zagotavljanje enakosti je MZI poročalo o izvedbi programa za večjo varnost »Sožitje«, s katerim se izvajajo celoviti preventivni dogodki oz. usposabljanja za seniorje in upokojence po celi Sloveniji ter izvedbo programa »Vozimo Pametno« za povečanje interesa za problematiko prometne varnosti pri mladih.

22.5 Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport

1. **MIZŠ** je v okviru **splošnih ukrepov** za spodbujanje enakega obravnavanja poročalo o izvedbi nacionalne evalvacijske študije »Analiza potreb, pogojev in možnosti obveznega vključevanja otrok v enega izmed programov predšolske vzgoje z vidika zmanjševanja socialne, ekonomske in kulturne neenakosti«.
2. **MIZŠ** je izvedlo nacionalno evalvacijsko študijo »Evalvacija poteka in učinkov izobraževanja na daljavo v času epidemije COVID-19 na ravneh osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja z vidika doseganja učnih ciljev in standardov znanja ter z vidika socialno-čustvenega odzivanja«, na podlagi katere je bil predlagan nabor ukrepov za zmanjševanje negativnih posledic pouka na daljavo v zadnjih dveh letih z vidika učencev in pedagoških delavcev.
3. **MIZŠ** je uvedlo posodobljen koncept prepoznavanja in vzgojno-izobraževalnega dela z nardarjenimi.
4. **MIZŠ** je poročalo tudi o uresničitvi slovenskega Akcijskega načrta digitalnega izobraževanja, katerega cilji so med drugimi tudi zagotavljanje enakih možnosti za vse skupine učencev, upoštevanje razlik na vseh področjih digitalnega izobraževanja med spoloma s spodbujanjem vključevanja deklic, deklet in žensk v STEM in računalništvo, zmanjševanje nedostopnosti digitalne tehnologije za učence ipd.
5. **MIZŠ** je aktivno delovalo tudi na področju zmanjševanja števila odlogov šolanja otrok in zmanjševanja števila otrok z učnimi težavami v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju.
6. **MIZŠ** je izvedlo tudi analizo stanja inkluzivnosti glasbenega šolstva z vidika vključevanja otrok s posebnimi potrebami.
7. **MIZŠ** je poročalo tudi o subvencioniranju šolske prehrane učencev iz socialno šibkejših družin, učencev in dijakov iz rejniških družin, učencev in dijakov, prosilcev za azil ter tistih, ki so nameščeni v zavode za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami.
8. **MIZŠ** je začelo tudi s projektom »Uvajanje tujega jezika v obveznem programu in preizkušanje koncepta razširjenega programa v osnovni šoli« na 145 šolah, katerega namen je vzpostaviti boljšo povezanost obveznega in razširjenega programa ter zagotoviti enake možnosti učenja in poučevanja tujega jezika v celotni vertikali.
9. **MIZŠ** je pripravilo dokument za celovit pregled nastalih sprememb na področju vključevanja in dela z učenci in dijaki priseljenci ter opredelitev potrebnih izboljšav.
10. **MIZŠ** je poročalo tudi o preizkušanju izvedbenega modela poučevanja Romov na eni izmed osnovnih šol.

11. **MIZŠ** je sprejelo tudi Sklep o vzgojnem programu za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s čustveno vedenjskimi težavami in motnjami na način novih oblik dela, pomoči in podpore na področju preventivnih dejavnosti. Pripravilo je tudi prilagoditve splošne in poklicne mature v šolskem letu 2022/2023 za dijake s posebnimi potrebami.
12. **MIZŠ** je poročalo tudi o subvenciji za oskrbnino v dijaškem domu za družine z več dijaki ter o novi sistemizaciji delovnega mesta dietnega kuharja v dijaških domovih.
13. **MIZŠ** je sprejelo tudi Sklep o uvedbi začasne zaščite razseljenih oseb iz Ukrajine ter Uredbe o načinu zagotavljanja pravic osebam z začasno zaščito, ki omogočata vpise v izobraževalne programe tudi med šolskim oziroma študijskim letom, pravico do brezplačne malice ter možnost, da v primeru nezmožnosti izkazovanja predhodne izobrazbe s pričevali šola lahko s tako osebo opravi razgovor, ki je podlaga za ugotavljanje predznanja in izdelavo osebnega načrta izobraževanja.
14. **MIZŠ** je v letu 2022 izvajalo brezplačna izobraževanja za odrasle, ki niso uspešno končali programa osnovne šole, in s tem spodbujalo udeležence, da se ponovno vključijo v formalno izobraževanje in izboljšajo svoje možnosti na trgu dela.
15. **MIZŠ** je sofinanciralo tudi dejavnosti vrtcev in osnovnih šol z romskimi otroki in učenci, ter nadgradilo strategijo vzgoje in izobraževanja Romov za obdobje 2021–2030, ter opravilo analizo učnega uspeha učencev Romov, na podlagi katere želijo povečati delež romskih otrok, ki uspešno zaključijo osnovnošolsko izobraževanje.
16. **MIZŠ** je izvajalo promocijo krajših programov vrtcev z namenom večjega vpisa otrok, ki ne obiskujejo rednih oddelkov vrtcev (npr. romski otroci).
17. **MIZŠ** je poročalo tudi o začetku uporabe Zakona o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti ter o sprejetju Resolucije o znanstvenoraziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2030, ki ima za enega izmed ciljev zagotavljati enakost spolov na področju raziskav in inovacij.
18. **MIZŠ** je v letu 2022 začelo tudi z izvajanjem ciljno raziskovalnega programa »Etika, integriteta in enakost spolov v raziskovalnem prostoru Slovenije: med politikami in njihovo implementacijo«, ki je zasnovan z namenom okrepiti zmogljivosti za uveljavljanje načel odgovorne znanosti na področjih etike, integritete in enakosti spolov.
19. **MIZŠ** je oblikovalo tudi ekspertno skupino za usmerjanje reševanja problematike spolnega nadlegovanja in trpinčenja v akademskem okolju ter sprejelo Načrt za enakost spolov.
20. Prav tako je **MIZŠ** sprejelo Resolucijo o Nacionalnem programu visokega šolstva 2030, katere pomemben poudarek je vključujoče visokošolsko izobraževanje.
21. **MIZŠ** je poročalo tudi o spremembi Zakona o urejanju položaja študentov ter Zakona o višjem strokovnem izobraževanju, ki študentom s posebnimi potrebami in posebnim statusom daje možnost subvencioniranega bivanja v študentskih domovih.
22. **MIZŠ** je poročalo tudi o spremembi Zakona o visokem šolstvu, ki po novem določa tudi, da ima vsak študent pravico do varnega študijskega okolja z ničelno toleranco do spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja.

23. Prav tako je **MIZŠ** pripravilo predlog spremembe Zakona o visokem šolstvu glede odprave pogoja državljanstva za subvencionirano bivanje v študentskem domu.
24. **MIZŠ** je izvedlo tudi ciljno raziskovalni program »Institucionalne, zakonodajne in oza-veščevalne rešitve ter aktivnosti pri naslavljanju spolnega nadlegovanja in drugih oblik spolnega nasilja v visokošolskih in raziskovalnih organizacijah v Sloveniji«, ki ima med drugim namen izdelati analizo urejenosti sistema preprečevanja in sankcioniranja spolne- ga nadlegovanja in drugih oblik spolnega nasilja na visokošolskih zavodih in raziskovalnih institucijah.
25. V okviru **posebnih ukrepov** za zagotavljanje enakosti je **MIZŠ** poročalo o sprejeti Uredbi o načinu zagotavljanja pravic osebam z začasno zaščito, med drugim tudi za področje vzgoje in izobraževanja, ki ureja nižano plačilo za starše, ki imajo status začasne zaščite, oprostitev plačila za vrtec, če staršem pripada pravica do denarne pomoči ali žepnine v skladu s to uredbo in zakonom, brezplačno malico, kosilo in prevoz.
26. **MIZŠ** je v letu 2022 okrepilo šolske svetovalne službe za nudenje pomoči in podpore otro- kom in mladim, ki se soočajo z izzivi sodobne družbe.
27. **MIZŠ** je izvedlo tudi projekt nastanitve mladoletnikov brez spremstva v dijaškem domu.
28. **MIZŠ** je poročalo tudi o zamrznitvi cen šolske malice za učence in dijake ter o zamrznitvi cen oskrbnin za dijake v dijaških domovih ob visokih cenah prehrabnih izdelkov in stro- škov, povezanih s prehrano in nastanitvijo.
29. Prav tako je **MIZŠ** poročalo o finančnih olajšavah za spodbujanje vključevanja v predšolsko vzgojo romskih otrok vsaj dve leti pred začetkom osnovne šole ter podpori učenju romšči- ne ter dodatnemu poučevanju slovenskega jezika za učence Rome ob vstopu v osnovno šolo.
30. **MIZŠ** je nadgradilo projekt Skupaj za znanje in vzpostavilo večnamenske romske centre z namenom dvigovanja socialnega in kulturnega kapitala romskih otrok ter ozaveščanja staršev Romov o pomenu izobraževanja.
31. **MIZŠ** je pripravilo pravilnik, ki ureja posebno obravnavo kandidatov s posebnim statusom.
32. **MIZŠ** je poročalo tudi o implementaciji pogojev za preprečevanje posredne diskrimina- cije v okviru javnega razpisa za spodbujanje raziskovalcev na začetku kariere, in sicer možnost podaljšanja obdobja izvajanja posamezne operacije v okviru javnega razpisa za raziskovalce/-ke, ki imajo daljše odsotnosti na podlagi objektivnih osebnih okoliščin (star- ševstvo, bolezen).
33. **MIZŠ** je v vsebinah raziskovalnih projektov, ki so financirani v okviru evropske kohezijske politike 2021–2027 uvedlo dimenzijo spola kot horizontalnega načela.

22.6 Ministrstvo za javno upravo

MJU v okviru **splošnih ukrepov** za spodbujanje enakega obravnavanja ter **posebnih ukrepov** za zagotavljanje enakosti ni poročalo o relevantnih ukrepih.

22.7 Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

1. V okviru **splošnih ukrepov** za spodbujanje enakega obravnavanja je MKGP poročalo o ureničevanju spletne dostopnosti za ranljive skupine uporabnikov v skladu z Zakonom o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij.
2. **MKGP** je poročalo tudi o raziskovalnem projektu Odzivanje kmečkih družin na posledice delovnih nesreč in poklicnih bolezni, katerega cilj je pridobiti celostno sliko spopadanja družinskih kmetij s tovrstnimi nesrečami in boleznimi ter vzpostavitev posebnega servisa socialno-delovne pomoči kot možne oblike javno-zasebnega partnerstva kmetom pri zapolnjevanju izpada delovne sile na kmetiji.
3. Prav tako je **MKGP** izvedlo raziskovalni projekt Medgeneracijsko sožitje na podeželju, razvoj socialne infrastrukture za preprečevanje socialne izključenosti ter blažitev socialnih pritiskov na podeželju.
4. **MKGP** je izvedlo tudi raziskovalni projekt Konflikti na podeželju spodbujajo iskanje rešitev in razvoj, katerega cilj je prepoznati in analizirati procese in mehanizme sprememb na podeželju.
5. **MKGP** je poročalo tudi o finančni pomoči društvom na podeželju, ki delujejo na področju izboljšanja pogojev dela in življenja kmečkih in podeželskih žensk ter o enkratnem solidarnostnem dodatku za izboljšanje socialnega položaja starejšim članom ali nosilcem kmetij, ki nimajo ali imajo zelo nizke dohodke in niso upravičeni do solidarnostnega dodatka za upokoјence.
6. **MKGP** je poročalo tudi o predlogu za spremembo Zakona o gozdovih, ki predvideva spremembo zakonskih pogojev kandidiranja v gozdarski stroki za gozdarskega inšpektorja.
7. V okviru **posebnih ukrepov** za zagotavljanje enakosti je **MKGP** poročalo o oprostitvi plačila upravne takse zavezancem v slabih premoženjskih razmerah.
8. V sklopu interventnih ukrepov za pomoč pri omilitvi posledic drugega vala epidemije covid-19 je **MKGP** kmetom izplačalo enkratni solidarnostni dodatek za izboljšanje socialnega položaja oseb, ki so starejši od 65 let in imajo nizke prejemke.

22.8 Ministrstvo za kulturo

1. **MK** je v okviru **splošnih ukrepov** za spodbujanje enakega obravnavanja poročalo o Resoluciji o nacionalnem programu za jezikovno politiko 2021–2025, katere namen je zagotavljanje vsem družbenim skupinam enakopravno sodelovanje v družbi (nediskriminatorna in vključujoča raba jezika, spoštovanje kulturne raznolikosti na ravni jezika ipd.).
2. S pomočjo javnih razpisov je **MK** sofinanciralo kulturne projekte nepridobitnih kulturnih organizacij ter kulturne projekte ustvarjalcev na področju različnih manjšinskih etničnih skupnosti in priseljencev.
3. **MK** je poročalo tudi o javnem razpisu za izbor operacij za večjo socialno vključenost pripadnikov ranljivih družbenih skupin na področju kulture v okviru evropskega socialnega sklada v letih 2021–2023 in o javnem razpisu za izbor kulturnih projektov za razširjanje programskih vsebin, namenjenih senzorno oviranim.
4. **MK** je izvedlo tudi pilotni projekt za preizkušanje tehnologije za samodejno podnaslavljanje, ki bi invalidom omogočila spremljanje televizijskih programov na javnih in komercialnih televizijah.
5. **MK** je poročalo tudi o javnem razpisu za izbor kulturnih projektov programa, namenjenega pripadnikom nemško govoreče etnične skupine v Sloveniji. **MK** je neposredno pozvalo k financiranju kulturnih programov avtohtone italijanske in madžarske narodne skupnosti ter pripravilo javni razpis za izbor kulturnih projektov na področju različnih manjšinskih etničnih skupnosti in priseljencev v Sloveniji, s čimer se spodbuja in ohranja kulturna identiteta pripadnikov manjšinskih etničnih skupnosti in priseljencev.
6. **MK** je podelilo tudi koncesijo Zvezi društev slepih in slabovidnih za zagotavljanje knjižnične dejavnosti kot javne službe v posebnih prilagojenih tehnikah za slepe in slabovidne.
7. **MK** je objavilo seznam pooblaščenih subjektov za izmenjavo izvodov knjig v dostopnem formatu, s čimer se olajša dostop do informacij o tem, kje se lahko pridobijo izvodi v dostopnem formatu za slepe in slabovidne osebe ter osebe z drugimi motnjami branja.
8. **MK** je pozvalo javne zavode, naj bo vsaj en projekt v njihovem programu dela in finančnem načrtu prilagojen ranljivim skupinam (npr. brezplačen ogled razstav ob določenih datumih za različne obiskovalce).
9. **MK** je izvedlo tudi nacionalni projekt Dostopnost do kulturne dediščine ranljivim skupinam za muzejske ustanove v Sloveniji.
10. V okviru **posebnih ukrepov** za zagotavljanje enakosti je **MK** poročalo o povečanju števila digitaliziranih in spletno dostopnih vsebin, prilagojenih potrebam pripadnikov različnih skupin invalidov.

22.9 Ministrstvo za notranje zadeve

1. **MNZ** je v okviru **splošnih ukrepov** za spodbujanje enakega obravnavanja poročalo o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o izvrševanju Zakona o matičnem registru, ki določajo, da se lahko osebi, ki sklepata zakonsko zvezo, odločita, da bosta na listinah, ki se uporabljajo ob sklenitvi zakonske zveze, opredeljeni glede na svoj spol ali kot zakonca.
2. **MNZ** je poročalo tudi o odpravi krajevne pristojnosti za spremembo spola, s čimer se je transspolnim osebam omogočilo, da upravne postopke izvajajo na drugi upravni enoti in tako niso izpostavljeni možnosti razkritja njihove transspolnosti in posledično stigmatizaciji in diskriminaciji.
3. O **posebnih ukrepih** za zagotavljanje enakosti, izvedenih v letu 2022, MNZ ni poročalo.
4. **Policija** je v okviru **splošnih ukrepov** za spodbujanje enakega obravnavanja poročala o izvedenih izobraževanjih v programih Višje policijske šole na področjih enakosti obravnavanja in posebnosti v večkulturni skupnosti ter preprečevanja diskriminacije s specifikami romske skupnosti ter o ključnih vsebinah s področja enakosti spolov.
5. **Policija** je poročala tudi o izvajanju dejavnosti v okviru stalne delovne skupine Posvetovalnega telesa za integracijo načela enakosti spolov v MNZ z organoma v sestavi, katerih namen je spodbuditi politike enakosti spolov in ozaveščanje o pomenu enakosti spolov. Na pobudo Posvetovalnega telesa je v letu 2022 potekala raziskava s področja enakosti spolov »Nekateri vidiki organizacijskega življenja v policiji: razlike med spoloma.«
6. V okviru **posebnih ukrepov** za zagotavljanje enakosti Policija ni poročala o izvedenih ukrepih.

22.10 Ministrstvo za obrambo

1. V okviru **splošnih ukrepov** za spodbujanje enakega obravnavanja je **MORS** poročalo o izdelavi meril za posamezno javno objavo prostega delovnega mesta ter o sistemiziranih delovnih mestih enako, ne glede na spol.
2. V okviru **posebnih ukrepov** za zagotavljanje enakosti MORS ni poročalo o relevantnih ukrepih.

22.11 Ministrstvo za okolje in prostor

1. V okviru **splošnih ukrepov** za spodbujanje enakega obravnavanja je **MOP** poročalo o Uredbi o razvrščanju objektov, ki med drugim določa tudi, da se dvigala, ki ne premoščajo več kot treh etaž, lahko izvedejo kot manjša rekonstrukcija, za katero ni treba pridobiti gradbenega dovoljenja, kar omogoča lažjo prilagoditev dostopa do dobrin in storitev gibalno oviranim osebam.
2. MOP o **posebnih ukrepih** za zagotavljanje enakosti, izvedenih v letu 2022, ni poročalo.

22.12 Ministrstvo za pravosodje

1. **MP** je v okviru **splošnih ukrepov** za spodbujanje enakega obravnavanja poročalo o uporabi italijanskega in madžarskega jezika pri poslovanju državnega tožilstva in vizualne dvojezičnosti na območjih, kjer živi italijanska oziroma madžarska narodna skupnost.
2. Na podlagi Zakona o državnem tožilstvu **MP** določi število mest državnih tožilcev, za katere se zahteva izkaz višje ravni znanja italijanskega oziroma madžarskega jezika.
3. **MP** je poročalo tudi o predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah Kazenskega zakonika, ki določa, da se v okviru kaznovanja, kadar je bil nagib za storitev katera koli osebna okoliščina oškodovanca oziroma žrtve, ta vedno šteje za obteževalno.
4. V okviru **posebnih ukrepov** za zagotavljanje enakosti je **MP** poročalo o zagotavljanju dostopnosti za funkcionalno ovirane osebe do objektov, v objektih v lasti države in v uporabi pravosodnih organov.
5. **MP** je poročalo tudi o vključitvi posebnega ukrepa »Podpora in svetovanje ženskam na prestajanju kazni zapora z izkušnjam nasilja v družini ter nasilja nad ženskami z razvijanjem in organiziranjem psiholoških programov pomoči na področju duševnega zdravja« v Resolucijo o nacionalnem programu za enake možnosti moških in žensk.

22.13 Ministrstvo za zdravje

1. **MZ** je v okviru **splošnih ukrepov** za spodbujanje enakega obravnavanja poročalo o sofinanciranju programov varovanja in krepitve zdravja na področjih zdrave in uravnotežene prehrane in telesne dejavnosti, preprečevanja nalezljivih bolezni s cepljenjem in obvladovanja okužb s HIV in drugih spolno prenosljivih bolezni, preprečevanja rabe dovoljenih in prepovedanih drog ter nekemičnih zasvojenosti, krepitve duševnega zdravja, preprečevanja in obvladovanja kroničnih bolezni ter zdravega življenjskega sloga mladih.
2. **MZ** je poročalo tudi o zagotovitvi primernih pogojev za delovanje Nacionalnega centra celovite rehabilitacije slepih in slabovidnih z namenom zagotoviti varnost, izpolniti celovitost, povečati dostopnost in izboljšati kakovost programa.
3. **MZ** je sodelovalo tudi pri novogradnji Oddelka za invalidno mladino in rehabilitacijo (ZIM Stara Gora), ki je namenjen prijaznemu okolju in večjemu socialnemu vključevanju mladih s posebnimi potrebami v lokalno okolje.
4. **MZ** je izvedlo tudi javni razpis za sofinanciranje programov svetovanja, aktivnosti in oskrbe ranljivih, ogroženih oseb, ki jih izvajajo humanitarne organizacije, ki so namenjeni ranljivim skupinam prebivalstva, ki jih programi znotraj zdravstvenega varstva ne naslavlja.
5. **MZ** je poročalo tudi o Načrtu dela na področju redkih bolezni za obdobje 2021–2030 z Akcijskim načrtom za leti 2022 in 2023, na podlagi katerega je MZ uspelo zagotoviti sredstva za financiranje področja redkih bolezni.
6. **MZ** o **posebnih ukrepih** za zagotavljanje enakosti, izvedenih v letu 2022, ni poročalo.

22.14 Ministrstvo za zunanje zadeve

1. Zagovornik je prejel odgovor MZZ na poizvedbo o **splošnih ukrepih** za spodbujanje enakega obravnavanja, vendar je v pregled vključil predvsem splošne ukrepe za zaposlene znotraj ministrstva.
2. V okviru **posebnih ukrepov** za zagotavljanje enakosti je **MZZ** poročalo o zagotavljanju po spolu uravnoteženega nabora opazovalcev volitev v primeru, da je prijav več, kot je razpisanih mest, ter ob upoštevanju enakovrednega izpolnjevanja pogojev.
3. **MZZ** je poročalo tudi o začetku priprave Strategije feministične zunanje politike s poudarkom na enakosti spolov in nediskriminaciji na podlagi spola.

22.15 Vlada Republike Slovenije

Zagovornik v letu 2022 na Vlado ni naslovil poizvedbe o posebnih in drugih ukrepih za odpravo diskriminacije in spodbujanja enakega obravnavanja, ker je poizvedbe poslal neposredno ministrstvu.

22.16 Urad vlade za narodnosti

1. UN je okviru **splošnih ukrepov** za spodbujanje enakega obravnavanja poročal o spremljanju uresničevanja in uresničevanju Nacionalnega programa ukrepov Vlade Republike Slovenije za Rome za obdobje 2021–2030 (NPUR 2021–2030).
2. UN je poročal tudi o koordinaciji priprave NPUR za obdobje 2021–2030 in o izvajanju projekta Krepitev nacionalnega posvetovalnega procesa – Nacionalna platforma za Rome (SIFOROMA) za izboljšanje položaja pripadnic in pripadnikom romske skupnosti in njihove večje vključenosti v družbo ter izboljšanje sobivanja v lokalnem okolju.
3. V okviru **posebnih ukrepov** za zagotavljanje enakosti UN ni poročal o izvedenih ukrepih.

22.17 Urad vlade za oskrbo in integracijo migrantov

1. **UOIM** je v okviru **splošnih ukrepov** za spodbujanje enakega obravnavanja poročal o določbah Zakona o mednarodni zaščiti, Uredbi o načinih in pogojih za zagotavljanje pravic prosilcem za mednarodno zaščito ter Uredbi o načinih in pogojih za zagotavljanje pravic osebam s priznano mednarodno zaščito, ki ranljivim osebam s posebnimi potrebami omogočajo prilagojene pogoje sprejema, zdravstveno in psihološko svetovanje, nego ter tolmačenje za prosilca, ki potrebuje posebna postopkovna jamstva.
2. V okviru **posebnih ukrepov** za zagotavljanje enakosti je **UOIM** poročal o projektu PATS – informiranje žrtev trgovine z ljudmi, spolnega nasilja in nasilja po spolu ter standardnih operativnih postopkih za preprečevanje in ukrepanje v primerih spolnega nasilja in nasilja na podlagi spola nad osebami, ki so obravnavane po določbah Zakona o mednarodni zaščiti.
3. **UOIM** je poročal tudi o nudenju psihosocialne podpore in aktivnosti namenjene preprečevanju in odzivu na nasilje po spolu v okviru Zavoda Emma.
4. V azilnem domu Ljubljana in njegovih izpostavah se prosilcem za mednarodno zaščito nudi tečaj slovenskega jezika ter učne pomoči za otroke. Z različnimi projekti se prosilcem za mednarodno zaščito nudi tudi psihiatrična pomoč, izvajajo se tečaji slovenskega jezika, obeležuje svetovni dan beguncev ter nudi pomoč pri integraciji oseb z mednarodno zaščito.

22.18 Urad vlade za Slovence v zamejstvu in po svetu

1. **USZS** je v okviru **splošnih ukrepov** za spodbujanje enakega obravnavanja poročal o izvedbi dveh javnih razpisov, in sicer za finančno podporo avtohtoni slovenski narodni skupnosti v zamejstvu ter finančni podpori Slovincem po svetu.
2. **USZS** je v okviru **posebnih ukrepov** za zagotavljanje enakosti poročal o repatriaciji iz Bolivarske republike Venezuele. Gre za postopek priseljevanja Slovencev v domovino iz držav, za katere se ugotovi, da so v hudi gospodarski in politični krizi.
3. V okviru postopka **USZS** vodi medresorsko skupino, ki je med drugim namenjena tudi soočanju s celotnim spektrom težav in izključenosti, s katerimi se soočajo repatriirane osebe, prav tako pa spodbuja družabne, kulturne in druge aktivnosti, ki zmanjšujejo tveganje socialne izključenosti ter izvaja dejavnosti, ki osebam omogočajo vključitev v proces slovenskega jezika.

22.19 Služba vlade za digitalno preobrazbo

Zagovornik v letu 2022 na službo vlade za digitalno preobrazbo ni naslovil poizvedbe o izvajanju splošnih in posebnih ukrepov za odpravo diskriminacije in spodbujanje enakega obravnavanja.

22.20 Državni zbor Republike Slovenije

Glede na to, da Državni zbor ni izvajalec posebnih in drugih ukrepov za odpravo diskriminacije in spodbujanje enakega obravnavanja, Zagovornik nanj ni naslovil s tem povezanih poizvedb.

KRATICE IN OKRAJŠAVE

covid-19/SARS-CoV-2	Koronavirusna bolezen
DPP	Dodatek za pomoč in postrežbo
Državni zbor	Državni zbor Republike Slovenije
DSO	Dom starejših občanov
DZ	Državni zbor
ECRI	Komisija Sveta Evrope proti rasizmu in nestrpnosti
EK	Evropska komisija
EKČP	Evropska konvencija o človekovih pravicah
ENNHRI	Evropska mreža nacionalnih institucij za človekove pravice
EQUINET	Evropska mreža organov za enakost
EU	Evropska unija
FRA	Agencija Evropske unije za temeljne pravice
FURS	Finančna uprava Republike Slovenije
KZ	Kazenski zakonik
LGBTIQ+	Lezbijke, geji, biseksualne, transspolne in interspolne osebe ter osebe z drugimi spolno nenormativnimi identitetami
Listina	Listina Evropske unije o temeljnih pravicah
MDDSZ	Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
MF	Ministrstvo za finance
MGRT	Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
MIZŠ	Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
MJU	Ministrstvo za javno upravo
MK	Ministrstvo za kulturo
MKČP	Medresorska komisija za človekove pravice
MKGP	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
MKPI	Konvencija o pravicah invalidov
MNZ	Ministrstvo za notranje zadeve
MOP	Ministrstvo za okolje in prostor
MORS	Ministrstvo za obrambo
MP	Ministrstvo za pravosodje
MZ	Ministrstvo za zdravje
Mzi	Ministrstvo za infrastrukturo

MZZ	Ministrstvo za zunanje zadeve
NHRI	Nacionalna institucija za človekove pravice
NIJZ	Nacionalni inštitut za javno zdravje
NPUR	Nacionalni program ukrepov za Rome
NSIOS	Nacionalni svet invalidskih organizacij Slovenije
NVO	Nevladne organizacije
OA	Osebna asistenca
OHCHR	Urad visokega predstavnika Združenih narodov za človekove pravice
OVSE	Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi
OZN	Organizacija Združenih narodov
PCT	Prebolelost / cepljenost / testiranje
RS	Republika Slovenija
SE	Svet Evrope
SVDP	Služba vlade za digitalno preobrazbo
SVIZ	Sindikatski vzgoje in izobraževanja
SVRK	Služba vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko
SZJ	Slovenski znakovni jezik
UE	Upravna enota
UL	Univerza v Ljubljani
UN	Urad vlade za narodnosti
UOIM	Urad vlade za oskrbo in integracijo migrantov
Upravno sodišče	Upravno sodišče Republike Slovenije
Ustava	Ustava Republike Slovenije
Ustavno sodišče	Ustavno sodišče Republike Slovenije
USZS	Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu
VDT	Vrhovno državno tožilstvo
Vlada	Vlada Republike Slovenije
Zagovornik	Zagovornik načela enakosti
ZDGNS	Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije
ZDoh	Zakon o dohodnini
ZDR	Zakon o delovnih razmerjih
ZGla	Zakon o glasbenih šolah

ZIntPK	Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije
ZIUOPDVE / PKP7	Zakon o interventnih ukrepih za pomoč pri omilitvi posledic drugega vala epidemije COVID-19
ZJRM	Zakon o varstvu javnega reda in miru
ZMZ	Zakon o mednarodni zaščiti
ZNB	Zakon o nalezljivih boleznih
ZNUDDVE	Zakon o nujnem ukrepu na področju davka na dodano vrednost za omilitev dviga cen energentov
ZOA	Zakon o osebni asistenci
ZObr	Zakon o obrambi
ZP	Zakon o prekrških
ZPCP	Zakon o prevozih v cestnem prometu
ZPIZ	Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju
ZRomS	Zakon o romski skupnosti v Republiki Sloveniji
ZSDV	Zakon o spodbujanju digitalne vključenosti
ZSVI	Zakon o socialnem vključevanju invalidov
ZUNEO	Zakon o uresničevanju načela enakega obravnavanja
ZUOPVCE	Zakon o nujnih ukrepih za omilitev posledic zaradi vpliva visokih cen energentov
ZUP	Zakon o upravnem postopku
ZUS	Zakon o upravnem sporu
ZUTD	Zakon o urejanju trga dela
ZVarD	Zakon o varstvu pred diskriminacijo
ZVDZ	Zakon o volitvah v državni zbor
ZViS	Zakon o visokem šolstvu
ZVrt	Zakon o vrtcih
ZZRZI	Zakon o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov
ZZUOPD	Zakon o začasnih ukrepih za odpravo posledic druginje za najbolj ranljive skupine prebivalstva

Redno letno poročilo Zagovornika načela enakosti za leto 2022 Pregled po ministrstvih in drugih institucijah – Tretji del

Izdajatelj

Zagovornik načela enakosti Republike Slovenije

Zanj

Miha Lobnik, zagovornik načela enakosti

Uredila

mag. Karmen Merlov

Pri pripravi vsebine so sodelovali

Miha Lobnik, mag. Karmen Merlov, Majda Hostnik, dr. Neža Kogovšek Šalamon, mag. Jelena Aleksić, dr. Matevž Kokol, Nevenka Prešlenkova, Jaka Vatovec, Mitja Blažič, Filip Burnik, Boštjan Vernik Šetinc, Sergeja Oštir, Mojca Šmid, Aljoša Gadžijev, Nika Stroligo Urankar, Eva Cankar Farkaš, Črt Kaker, Denis Vičič, Zoran Kotolenko, dr. Bogdan Lešnik, David Kovič

Pri izvedbi poročila so sodelovale

Katja Grubar, Maja Rangus, Anja Remic, Eva Gračanin

Fotografije

Arhiv Zagovornika načela enakosti, če ni drugače navedeno.

Lektura

Umetnost besede, Jasmina Spahalić, s. p.

Avtor celostne grafične podobe

Luka Pajntar, kaloop.si

Prelom in priprava na tisk

Blaž Rat, IDEJA.si

Tisk

CICERO, Begunje, d. o. o.

Število izvodov

400

Ljubljana, 2023

Uporaba vsebine poročila je dovoljena z navedbo vira.
Uporabljen slovnični spol v poročilu se nanaša na kateri koli spol.
Publikacija je brezplačna in dostopna vsem.

Redna letna in posebna poročila Zagovornika načela enakosti so objavljena na spletni strani
www.zagovornik.si

Tiskana izdaja

ISSN 2630-1946

Spletna izdaja

ISSN 2630-1954

Redno letno poročilo 2022

1. DEL SISTEMSKI PREGLED

2. DEL PREGLED PO OSEBNIH OKOLIŠČINAH

3. DEL PREGLED PO MINISTRSTVIH IN DRUGIH INSTITUCIJAH

Zagovornik načela enakosti je samostojni državni organ za varstvo pred diskriminacijo, spodbujanje enakopravnosti, enakega obravnavanja in enakih možnosti. Ustanovljen je bil leta 2016 na podlagi Zakona o varstvu pred diskriminacijo, s katerim je Slovenija v svoj pravni red prenesla pet evropskih direktiv s področja enakih možnosti. Zagovornik načela enakosti je polnopravni član Evropske mreže organov za enakost – Equinet.

